

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

SPOR HUKUKU UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI

Dinçer ÇERİBAŞ

**SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Oğuz ÖZBEK**

**ANKARA
2020**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SPOR HUKUKU UYUŞMAZLIKLARI VE
ÇÖZÜM YOLLARI**

Dinçer ÇERİBAŞ

**SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Oğuz ÖZBEK**

**ANKARA
2020**

Etik Beyan

Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Spor Hukuku Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan deneysel çalışma/araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Dinçer ÇERİBAŞ

Tarih: 29/01/2020

İmza:

Kabul ve Onay

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Spor Bilimleri Anabilim Dalında
Dinçer ÇERİBAŞ tarafından hazırlanan
“Spor Hukuku Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları” adlı tez çalışması
aşağıdaki jüri tarafından YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak
OY BİRLİĞİ ile Kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 29/01/2020

Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU
Gazi Üniversitesi
Jüri Başkanı

Doç. Dr. Oğuz ÖZBEK
Ankara Üniversitesi
Üye

Doç. Dr. Bülent GÜRBÜZ
Ankara Üniversitesi
Üye

Tez hakkında alınan jüri kararı, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mehmet AKAN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Etik Beyan	ii
Kabul ve Onay Sayfası	iii
İçindekiler	iv
Önsöz	vii
Simgeler ve Kısaltmalar	viii
Şekiller	ix
Çizelgeler	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Spor Hukukunun Sütjeleri	3
1.1.1. Spor Hukukunun Gerçek Kişi Sütjeleri	3
1.1.1.1. Sporcu	3
1.1.1.2. Antrenör	4
1.1.1.3. Teknik Direktör	5
1.1.1.4. Hakem	6
1.1.1.5. Gözlemci	7
1.1.1.6. Taraftar	8
1.1.1.7. Menajer	9
1.1.1.8. Kulüp Yöneticisi	10
1.1.1.9. Federasyon Temsilcisi	10
1.1.1.10. İl Temsilcisi	12
1.1.1.11. Kamu Görevlisi	12
1.1.2. Spor Hukukunun Tüzel Kişi Sütjeleri	13
1.1.2.1. Spor Genel Müdürlüğü	14
1.1.2.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı	15
1.1.2.3. Spor Toto Teşkilat Başkanlığı	17
1.1.2.4. Bağımsız Spor Federasyonları	18
1.1.2.5. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na Bağlı Spor Federasyonları	21
1.1.2.6. Türkiye Futbol Federasyonu	22
1.1.2.7. Spor Kulüpleri	22
1.1.2.8. Spor Dernekleri ve Spor Vakıfları	24
1.1.2.9. Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi	25
1.1.2.10. Uluslararası Spor Federasyonları	26
1.1.2.11. Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)	26
1.1.2.12. İsviçre Federal Mahkemesi	26
1.2. Spor Hukuku Uyuşmazlık Türleri	27
1.2.1. Özel Hukuka İlişkin Spor Hukuku Uyuşmazlıkları	27
1.2.1.1. Sporcu Ücretlerine İlişkin Uyuşmazlıklar	28
1.2.1.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Spor Kulüpleri Arasındaki Uyuşmazlıklar	31
1.2.2. Kamu Hukukuna İlişkin Spor Hukuku Uyuşmazlıkları	32
1.2.2.1. İdare Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar	32
1.2.2.1.1. Spor Faaliyetlerinde Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi	32
1.2.2.1.2. Milli Sporcuların Beden Eğitimi Öğretmeni Olarak Ataması	34
1.2.2.1.3. Spor Müşaviri Ataması	36
1.2.2.1.4. Sporcu Şeref Aylığı Bağlanması ve Devlet Sporcu Unvanı Verilmesi	38
1.2.2.1.5. Milli Sporcu Belgesi Verilmesi	42

1.2.2.2.	Ceza Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar	43
1.2.2.2.1.	Şike ve Teşvik Primi	44
1.2.2.2.2.	Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması	47
1.2.2.2.3.	Tehdit veya Hakaret İçeren Tezahürat	50
1.2.2.2.4.	Müsabaka ve Seyir Alanlarına Usulsüz Seyirci Girişi	51
1.2.2.2.5.	Yasak Alanlara Girme	53
1.2.2.2.6.	Spor Alanlarında Taşkınlık Yapılması ve Tesislere Zarar Verilmesi	55
1.2.2.2.7.	Seyirden Yasaklanma	56
1.2.2.3.	Vergi Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar	57
1.2.2.3.1.	Sporcu ve Hakem Ücretlerinin Vergilendirilmesine İlişkin 31.12.2019 Öncesi Dönem	59
1.2.2.3.2.	Sporcu ve Hakem Ücretlerinin Vergilendirilmesine İlişkin 31.12.2019 Sonrası Dönem	61
1.2.3.	Sporun Yönetimine ve Disiplinine İlişkin Uyuşmazlıklar	64
1.2.4.	Doping Uyuşmazlıkları	65
1.2.5.	Amatör Spor Uyuşmazlıkları – Profesyonel Spor Uyuşmazlıkları	72
1.2.6.	Ulusal Uyuşmazlıklar – Uluslararası Uyuşmazlıklar	73
1.3.	Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümü	74
1.3.1.	Ulusal Sportif Yargı Mercileri	76
1.3.1.1.	Futbola İlişkin Uyuşmazlıklarda Sportif Yargı Mercileri	76
1.3.1.2.	Diğer Spor Dallarına İlişkin Uyuşmazlıklarda Sportif Yargı Mercileri	76
1.3.2.	Uluslararası Sportif Yargı Mercileri	77
1.3.2.1.	Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)	77
1.3.2.2.	İsviçre Federal Mahkemesi	78
1.4.	Bağımsız Spor Federasyonları Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi	78
1.4.1.	Federasyon Disiplin Kurullarının Oluşumu, Görev ve Yetkileri	79
1.4.2.	Federasyon Disiplin Kurulu Kararlarına Karşı İtiraz Yolu	79
1.4.3.	Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu Kararları	80
1.4.4.	Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararları	80
1.4.5.	Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararları	81
1.5.	İlgili Araştırmalar	82
1.5.1.	Yurtdışı Araştırmalar	82
1.5.2.	Yurtiçi Araştırmalar	85
1.6.	Araştırmanın Amacı	86
1.7.	Araştırmanın Önemi	86
1.8.	Araştırmanın Sınırlılıkları	87
1.9.	Problem Cümlesi	87
1.9.1.	Alt Problemler	88
2.	GEREÇ VE YÖNTEM	89
2.1.	Araştırmanın Modeli	89
2.2.	Verilerin Toplanması	90
2.3.	Verilerin Analizi	90
3.	BULGULAR	92
3.1.	Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi	92
3.2.	Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi	101
3.3.	Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi	115
4.	TARTIŞMA	126
4.1.	Atletizmde Gerçekleşen Disiplin İhlalleri	126
4.2.	Basketbolda Gerçekleşen Disiplin İhlalleri	131
4.3.	Voleybolda Gerçekleşen Disiplin İhlalleri	137

5.	SONUÇ ve ÖNERİLER	142
5.1.	Sonuçlar	142
5.2	Öneriler	145
5.2.1.	Araştırma Sonuçlarına İlişkin Öneriler	150
5.2.2.	Gelecekte Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	146
ÖZET		148
SUMMARY		149
KAYNAKLAR		150
EKLER		162
Ek-1.	Atletizm Federasyonu İzni	162
Ek-2.	Voleybol Federasyonu İzni	163
ÖZGEÇMİŞ		164

ÖNSÖZ

Toplumunu ilgilendiren tüm konularda olduğu gibi sportif faaliyetler kapsamında taraflar arasında meydana gelen uyuşmazlıkların da önceden belirlenen kurallar çerçevesinde çözümlenmesi gerekmektedir. Spor hukuku uluslararası alanda meydana gelen yenilikler ile ulusal ve uluslararası spor örgütlerinin aldığı kararlar doğrultusunda sürekli olarak gelişen ve içinde hem kamu hukuku hem de özel hukuk kurallarını barındıran karma bir hukuk dalıdır. Tüm bu kurallar çerçevesinde sporcuların hakkının korunması ve adil yarışma hakkı tesis edilmesi için spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümünde dürüst ve adil kararlar verilmesi, hayati öneme sahip olup bu araştırmada spor disiplin yargılamasına ilişkin olarak atletizm, basketbol ve voleybol branşlarında gerçekleşen disiplin ihlalleri ile hükmedilen ceza türlerinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Yüksek lisans eğitimim süresince bana olan desteğini esirgemeyen ve tezimin hazırlanması süreçlerinde bana yardımcı olan değerli danışmanım Sayın Doç. Dr. Oğuz Özbek'e, tez jürimde yer alan ve araştırmada beni destekleyen değerli hocalarım Sayın Doç. Dr. Tekin Çolakoğlu'na, ve Sayın Doç. Dr. Bülent Gürbüz'e, tez çalışmam süresince yardımları ile beni destekleyen Sayın Dr. Öğr. Gör. Seçkin Doğaner'e, kaynak temin edilmesinde katkılarından dolayı Atletizm Federasyonu Hukuk Kurulu Başkanı Sayın Av. Cafer Geyik'e, Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu Başkanı Sayın Av. Can Yalçinkaya'ya ve Voleybol Federasyonu Genel Sekreteri Sayın Av. Nihal İşçi'ye, Gençlik ve Spor Bakanlığındaki çalışma arkadaşlarıma ve her zaman yanımda olan değerli aileme teşekkürü borç bilirim.

SİMGELER VE KISALTMALAR

AFDK	Amatör Futbol Disiplin Kurulu
BAT	Basketball Arbitral Tribunal
CAS	Court of Arbitration for Sport
DRA	The Dispute Resolution Authority
DRC	Dispute Resolution Chamber
FIBA	Fédération Internationale de Basketball Association
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
IAAF	International Association of Athletics Federations
IOC	International Olympic Committee
JSAA	Japan Sports Arbitration Agency
JSI	Just Sport Ireland
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
PAG	Quadrennial Pan-Arab Games
PFDK	Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
RC	Resolution Facilitation
SDRCC	Sport Dispute Resolution Centre of Canada
TAF	Türkiye Atletizm Federasyonu
TBF	Türkiye Basketbol Federasyonu
TDMK	Türkiye Dopingle Mücadele Komisyonu
TFF	Türkiye Futbol Federasyonu
TMOK	Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
TVF	Türkiye Voleybol Federasyonu
UÇK	Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	Union of European Football Associations
UNESCO	United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
WADA	World Anti-Doping Agency
WCA	World Championships in Athletics
WTF	World Taekwondo Federation

ŞEKİLLER

Şekil 1.1.	Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat Şeması	16
Şekil 1.2.	Türkiye Spor Federasyonları Şeması	19
Şekil 3.1.	Atletizmde Hakkında Disiplin Yargılaması Yapılanların Dağılımı	93
Şekil 3.2.	Atletizmde Verilen Disiplin Cezalarının Dağılımı	94
Şekil 3.3.	Atletizmde Gerçekleşen Disiplin İhlallerinin Dağılımı	95
Şekil 3.4.	Atletizmde Sporculara İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	96
Şekil 3.5.	Atletizmde Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	97
Şekil 3.6.	Atletizmde Tahkim Kuruluna İtiraz Edilen Dosyaların Dağılımı	100
Şekil 3.7.	Atletizmde Tahkim Kurulunda Karar Düzeltme Talep Edilen Dosyaların Dağılımı	101
Şekil 3.8.	Basketbolda Hakkında Disiplin Yargılaması Yapılanların Dağılımı	102
Şekil 3.9.	Basketbolda Verilen Disiplin Cezalarının Dağılımı	103
Şekil 3.10.	Basketbolda Gerçekleşen Disiplin İhlallerinin Dağılımı	105
Şekil 3.11.	Basketbolda Spor Kulüplerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	106
Şekil 3.12.	Basketbolda Sporculara İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	108
Şekil 3.13.	Basketbolda Kulüp Yönetici ve Görevlilerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	109
Şekil 3.14.	Basketbolda Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	111
Şekil 3.15.	Basketbolda Tahkim Kuruluna İtiraz Edilen Dosyaların Dağılımı	113
Şekil 3.16.	Basketbolda Tahkim Kurulunda Karar Düzeltme Talep Edilen Dosyaların Dağılımı	114

Şekil 3.17.	Voleybolda Hakkında Disiplin Yargılaması Yapılanların Dağılımı	116
Şekil 3.18.	Voleybolda Verilen Disiplin Cezalarının Dağılımı	116
Şekil 3.19.	Voleybolda Gerçekleşen Disiplin İhlallerinin Dağılımı	118
Şekil 3.20.	Voleybolda Sporculara İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	119
Şekil 3.21.	Voleybolda Spor Kulüplerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	120
Şekil 3.22.	Voleybolda Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	121
Şekil 3.23.	Voleybolda Kulüp Yönetici ve Görevlilerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı	122
Şekil 3.24.	Voleybolda Tahkim Kuruluna İtiraz Edilen Dosyaların Dağılımı	124
Şekil 3.25.	Voleybolda Tahkim Kurulunda Karar Düzeltme Talep Edilen Dosyaların Dağılımı	125

ÇİZELGELER

Çizelge 2.1.	Atletizm, basketbol ve voleybol federasyonu disiplin kurulu kararlarının dağılımı	91
Çizelge 3.1.	TAF Disiplin Kurulu tarafından karar verilen dosyaların dağılımı	92
Çizelge 3.2.	Atletizmde haklarında disiplin yargılaması yapılanların dağılımı	93
Çizelge 3.3.	Atletizmde gerçekleşen disiplin ihlallerinin dağılımı	94
Çizelge 3.4.	Atletizmde sporcular tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	95
Çizelge 3.5.	Atletizmde antrenörler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	96
Çizelge 3.6.	Atletizmde diğer kişiler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	98
Çizelge 3.7.	TAF Disiplin Kurulu kararlarına karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosyaların dağılımı	99
Çizelge 3.8.	Atletizmde Tahkim Kuruluna karar düzeltme talebinde bulunan dosyaların dağılımı	100
Çizelge 3.9.	TBF Disiplin Kurulu tarafından karar verilen dosyaların sayısal dağılımı	101
Çizelge 3.10.	Basketbolda haklarında disiplin yargılaması yapılanların dağılımı	102
Çizelge 3.11.	Basketbolda gerçekleşen disiplin ihlallerinin dağılımı	104
Çizelge 3.12.	Basketbolda spor kulüpleri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	106
Çizelge 3.13.	Basketbolda sporcular tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	107
Çizelge 3.14.	Basketbolda kulüp yöneticileri ve görevlileri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlalleri	109
Çizelge 3.15.	Basketbolda antrenörler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	110

Çizelge 3.16.	Basketbolda diğ er kişiler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	112
Çizelge 3.17.	TBF Disiplin Kurulu kararlarına karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosyaların dağılımı	113
Çizelge 3.18.	Basketbolda Tahkim Kuruluna karar düzeltme talebinde bulunan dosyaların dağılımı	114
Çizelge 3.19.	TVF Disiplin Kurulu tarafından karar verilen dosyaların dağılımı	115
Çizelge 3.20.	Voleybolda haklarında disiplin yargılaması yapılanların dağılımı	115
Çizelge 3.21.	Voleybolda gerçekleşen disiplin ihlallerinin dağılımı	117
Çizelge 3.22.	Voleybolda sporcular tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	119
Çizelge 3.23.	Voleybolda spor kulüpleri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	120
Çizelge 3.24.	Voleybolda antrenörler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı	121
Çizelge 3.25.	Voleybolda kulüp yöneticileri ve görevlileri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlalleri	122
Çizelge 3.26.	Voleybolda hakem ve il temsilcileri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlalleri	123
Çizelge 3.27.	TVF Disiplin Kurulu kararlarına karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosyaların dağılımı	124
Çizelge 3.28.	Voleybolda Tahkim Kuruluna karar düzeltme talebinde bulunan dosyaların dağılımı	125

1. GİRİŞ

Günümüzde spor yalnızca kişilerin bireysel bir faaliyeti değil, spor organizatörleri, yazılı ve görsel medya, sponsor firmalar, seyirci kitleleri ve sporun diğer süjeleri ile birlikte toplumun büyük bir bölümünü ilgilendiren toplumsal bir faaliyet haline gelmiştir (TMOK ve İstanbul Barosu, 2013). Sporun bireylerin sağlıklı ve mutlu yaşaması gibi birçok faydası olduğu gibi toplumsal açıdan da birçok faydası bulunmaktadır. Olimpiyat oyunları, Dünya şampiyonaları ve Avrupa şampiyonaları gibi büyük spor organizasyonları milyonlarca kişi tarafından takip edilmekte ve ülkelerin tanıtımında önemli rol oynamaktadır. Sporun ülke turizmine ve ekonomisine de doğrudan katkıları bulunmakta olup spor turizmi, ülkemizde gelişmekte olan bir alandır. Sporun bu ve benzer şekilde sosyal ve ekonomik açıdan birçok toplumsal katkısı bulunmakta olup spor faaliyetleri devletlerin politikaları ile şekillenerek yönetilmektedir.

Spor faaliyetlerinin, kamu düzeni açısından toplumu ilgilendiren diğer konularda olduğu gibi önceden belirlenmiş olan hukuk kurallarına uygun olarak yürütülmesi ve bu kuralların ihlali halinde, ihlalin konusu ve ağırlığına göre çeşitli yaptırımların uygulanması ya da doğan zararların tazmin edilmesi gerekmektedir. İşte spor faaliyetlerine ilişkin olarak belirtilen bu kural, yaptırım ve tazmin yükümlülüklerinin uygulanması sırasında taraflar arasında çeşitli uyuşmazlıklar gündeme gelmekte olup bu uyuşmazlıkların tamamı spor hukukunun konusunu oluşturmaktadır. Spor hukuku ulusal ve uluslararası spor örgütlerinin aldığı kararlar, değişen oyun kuralları ve uygulamaya konulan yeni kurallar ile toplumsal ihtiyaçlar çerçevesinde sürekli olarak gelişerek yenilenen, hem kamu hukuku hem de özel hukuk kurallarını içinde barındıran karma ve dinamik bir yapıya sahiptir. Kişilerin sportif faaliyetleri kapsamında hukuki ve cezai sorumluluklarının bulunması, sporun iyi yönetimi, sportif faaliyetlerin hukuka ve spor kuruluşları tarafından önceden belirlenmiş olan kurallara uygun olarak icra edilmesi ile spor hukuku

uyuşmazlıklarının dürüst ve adil kararlar verilerek çözümlenmesi önem arz etmektedir.

Spor hukuku uyuşmazlıkları, spor süjelerinin sportif eylem ve işlemlerine ilişkin, kuralların uygulanmasından doğan, uyuşmazlıklardır (Esendal, 2014). Spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümünde ancak dürüst ve adil kararlar verilebilirse sporcuların hakkı korunabilir ve adil yarışma hakkı tesis edilebilir (Li ve Qiao, 2015). Spor uyuşmazlıklarının çözümünde, farklı ulusal mahkemelerin esasa ilişkin verdiği tutarsız kararlar büyük bir problemdir (Mitten ve Opie, 2010). Fakat Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ile kurulmuş olan tahkim yargı düzeni, spor teşkilatlarını büyük ölçüde devletlerin yargı sistemleri ile muhatap olmaktan korur hale getirmiştir (Köse, 2010).

Spor hukuku, uluslararası alanda meydana gelen yeniliklere paralel olarak sürekli olarak gelişmekle beraber, bu konuda devletlerin uyguladığı politika sonucunda yürürlüğe konulan iç hukuk kuralları, sporun yönetimi açısından büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde sporun yönetiminden sorumlu kamu kurumu belirli tarihlerde yapısal değişikliklere uğramış ve bu nedenle sporun yönetiminde tam anlamıyla süreklilik sağlanamamıştır. Son olarak 703 sayılı KHK'nın 12 nci maddesi ile 3289 sayılı Kanunda, başta Kanunun adının Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu olarak değiştirilmesi olmak üzere, esaslı değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu değişiklikler kapsamında tüzel kişiliğe sahip "Spor Genel Müdürlüğü" teşkilatı sona erdirilmiştir. Mezkur Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 14 üncü maddesinde, "diğer mevzuatta Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Gençlik ve Spor Bakanlığına yapılacağı" belirtilmiştir. Yeniden yapılandırmaya ilişkin 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden önce yürürlükte bulunan yönetmeliklerde sıklıkla "Spor Genel Müdürlüğü" ifadeleri yer almakta olduğundan araştırmada, eski tarihli yönetmeliklere ilişkin olarak yer verilen "Spor Genel Müdürlüğü" atıfları, geçici 14 üncü madde kapsamında Gençlik ve Spor Bakanlığı'na yapılmış sayılmaktadır (Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum, 2018).

Bu bağlamda spor hukukunun uluslararası alandaki gelişimi ile ülkemizdeki sporun yönetiminden sorumlu olan Gençlik ve Spor Bakanlığı mevzuatı ve uygulamaları ile spor federasyonlarının faaliyetleri kapsamında meydana gelen spor hukuku uyuşmazlıklarının ve çözüm yollarının mevzuattaki yeni değişiklikler ile birlikte incelenmesi spor hukukunun gelişimi açısından önem arz etmektedir.

1.1. Spor Hukukunun Søjeleri

Spor hukukunun søjeleri; gerçek kişi søjeler ve tüzeli kişi søjeler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

1.1.1. Spor Hukukunun Gerçek Kişi Søjeleri

Spor hukukunun gerçek kişi søjeleri; “sporcu, antrenör, teknik direktör, hakem, gözlemci, taraftar, menajer, kulüp yöneticisi, federasyon temsilcisi, il temsilcisi ve kamu görevlisi” şeklinde sayılabilir.

1.1.1.1. Sporcu

Sporcular, başarı hedefiyle ya da kazanç sağlamak amacıyla çalışmalarda bulunarak önceden belirlenmiş olan oyun kuralları çerçevesinde hareket ederek rakiplerine üstünlük sağlamaya çalışan kişilerdir (Gülşen, 2013, s:17). Uslu, (2016)'ya göre gerçek kişiler dışındaki varlıklar veya tüzeli kişiler, sporcu tanımına girmemektedir. “Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliğine” göre sporcu, “spor dalı faaliyetlerine ve yarışmalara katılabilmeye imkan veren izin belgesi olan sporcu lisansına sahip olan kişiyi” ifade etmektedir (Sporcu Lisans, 2019). 3289 sayılı

“Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun” 22 nci maddesi uyarınca, “sporcular bir kulüp adına veya ferdi olarak lisans alabilirler” (Gençlik ve Spor Hizmetleri, 1986).

Sporcu kavramı, amatör sporcu ve profesyonel sporcu olarak iki farklı şekilde tanımlanmaktadır. Curtis, (2017)’ye göre amatör ve profesyonel sporcular arasında temel bir fark vardır, profesyonel sporcular yüksek ücretler kazanabilirken amatör sporcular çok düşük ücretlere çalışabilmektedirler. Örneğin ülkemizde futbolda sporcu, amatör ve profesyonel sporcu olmak üzere ayrı ayrı tanımlanmış olup “Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının” 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde, “profesyonel futbolcunun, bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcu olduğu; amatör futbolcunun ise profesyonel futbolcu tanımının dışında kalan tüm futbolcuları kapsadığı” belirtilmiştir (Profesyonel Futbolcuların Statüsü, 2016).

1.1.1.2. Antrenör

Antrenör ve sporcu arasındaki ilişki rekabetçi sporda performans için belirleyici bir faktör olup antrenör ve sporcu karşılıklı olarak bağımlıdır, bu bağımlılığın sebebi sporcunun bilgi, yeterlilik ve deneyime olan ihtiyacı, antrenörün ise tecrübelerini sporcuya aktararak başarı elde etme ihtiyacıdır (Philippe ve Seiler, 2006). Farklı metot ve teorik çerçevelerle ele alınan birçok çalışmada da antrenör ve sporcu arasındaki profesyonel ve kişisel ilişki gelişiminin, sporcunun gelişerek başarı elde etmesi üzerinde olumlu etkileri olduğu ifade edilmektedir (Jowett, 2003; Jowett ve Cockerill, 2003; Poczwadowski ve ark., 1998).

Antrenör Eğitimi Yönetmeliğinin 4 üncü maddesine göre antrenör, “Gençlik ve Spor Bakanlığı ve ilgili spor federasyonlarından alınan antrenörlük belgesine sahip

kişileri” ifade etmektedir (Antrenör Eğitimi, 2019). “Sözleşmeli Spor Uzmanı ve Antrenör Çalıştırılması Hakkında Yönetmelikte” ise antrenör, “yurt içinde veya yurt dışında ilgili spor dalında eğitim gördüğü kademedeki programları başarı ile tamamladığına dair belgesi bulunan, sporcu veya spor takımlarını, branşı dahilindeki her türlü spor faaliyetlerine sportmenlik anlayışı içinde milli ve milletlerarası kural ve tekniklere uygun olarak yetiştirmek üzere görevlendirilecek yerli ve yabancı kişileri” ifade etmektedir (Sözleşmeli Spor Uzmanı, 1991) 3289 sayılı Kanun uyarınca spor kulüplerinin faaliyet gösterdikleri spor dallarında antrenör çalıştırmaları zorunlu tutulmuştur.

Futbol branşında antrenör, “Teknik Adamların Eğitimi ve Sınıflandırılması Talimatında” tanımlanmış olup “antrenörün, TFF tarafından düzenlenen kurslardan mezun olarak, lisans almış veya TFF tarafından denkliği kabul edilmiş olan kişileri” ifade ettiği belirtilmiştir (Teknik Adamların Eğitimi, 2018).

1.1.1.2. Teknik Direktör

Teknik direktörler, sportif başarı elde edebilmek için çalıştırdıkları takımlarda görev alan sporculara teknik ve taktik stratejiler vermek suretiyle sporcuları yönlendiren hayati öneme sahip kişilerdir (Gülşen, 2013, s:20).

Antrenör Eğitimi Yönetmeliğinin 18 inci maddesi uyarınca, antrenörler beş kademe olmak üzere sınıflandırılmış olup kademelerine göre antrenörlerin görev ve yetkileri; “a) Yardımcı antrenör (birinci kademe): Üst kademe antrenör nezaretinde spor faaliyetine katılanlara yardımcı olmak. b) Temel antrenör (ikinci kademe): Minikler ve yıldızlar kategorisinde antrenmanı planlamak, uygulamak ve değerlendirmek. c) Kıdemli antrenör (üçüncü kademe): Tüm yaş kategorilerinde ve milli takımlarda antrenmanı planlamak, uygulamak, değerlendirmek ve sporcunun

kariyer planlamasına yardımcı olmak. ç) Başantrenör (dördüncü kademe): Tüm yaş kategorilerinde ve milli takımlarda orta vadeli antrenman programlarını planlamak, uygulamak, değerlendirmek, analiz etmek, güncellemek ve sporcuların kariyer planlanmasında yardımcı olmak. d) Teknik direktör (beşinci kademe): Tüm yaş kategorilerinde ve milli takımlarda koordinatörlük yapmak, orta ve uzun vadeli antrenman programları planlamak, uygulanmasını sağlamak, denetlemek, değerlendirmek, analiz etmek ve stratejiler geliştirmek, istenildiğinde Bakanlığa ve ilgili federasyona rapor hazırlamak ve sporcuların kariyer planlamasına yardımcı olmak” şeklinde tanımlanmıştır (Antrenör Eğitimi, 2019). Görüldüğü üzere beşinci kademeye yükselen antrenörler teknik direktör unvanını almakta olup üst kademe antrenör lisansı olanlar alt kademede de görev yapabilirler. Yönetmelik uyarınca, “başantrenörlük belgesine sahip, belge tarihi üzerinden en az iki yıl geçen ve başantrenörlük belgesine sahip olduktan sonra en az iki gelişim seminerine katıldığını belgeleyen antrenörler” teknik direktörlük kademesine yükselebilir.

Futbolda ise “Teknik Adamların Eğitimi ve Sınıflandırılması Talimatı” uyarınca, “teknik adamın, bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan, kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan ve TFF’den profesyonel takım çalıştırma lisansı almış kişiler olduğu; amatör teknik adamın ise profesyonel teknik adam tanımının dışında kalan tüm teknik adamları kapsadığı” ifade edilmiştir (Teknik Adamların Eğitimi, 2018).

1.1.1.4. Hakem

Hakem, ilgili spor dalının oyun kuralları çerçevesinde verdiği teknik kararlarla spor müsabakasını yöneten kişidir. Basketbol Hakemler Talimatında hakem, “ilgili spor dalında hakem kurslarına katılarak, eğitim sonunda yapılan sınav ve fiziksel testlerde başarılı olarak lisans almaya hak kazananlar” olarak tanımlanmıştır (Basketbol Hakemler, 2018). Hakemlik kategorileri; aday, il (bölge), ulusal ve uluslararası hakem olmak üzere dört kategoriden oluşur. Federasyon Merkez Hakem

Kurulu tarafından müsabakaya görevlendirilen hakemler, ulusal ve uluslararası oyun kurallarına uygun olarak müsabakayı yönetir.

Müsabaka sonunda tutulan hakem raporları, müsabaka sırasında gerçekleşen disiplin ihlallerinin soruşturulmasında delil olarak değerlendirilir. Hakemlerin müsabakaya ilişkin vermiş olduğu teknik kararlar kesindir. Bu kararlar aleyhine itiraz yoluna gidilemez. Bu husus Futbol Müsabaka Talimatının “Hakemlerin Yetkileri” başlıklı 28/2. maddesinde yer alan, “hakemlerin müsabakaların teknik sonuçları hakkındaki kararları kesindir” ifadesi ile hüküm altına alınmıştır (Futbol Müsabaka Talimatı, 2017).

Müsabakada görev yapan hakemler kendilerine karşı işlenen suçlar açısından kamu görevlisi sayılırlar. 6222 sayılı “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun” 20 nci maddesine göre, “spor müsabakalarında görev yapan hakem, gözlemci ve temsilciler bu görevleriyle bağlantılı olarak kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından kamu görevlisi sayılır” (Sporda Şiddet, 2011). Benzer bir düzenleme 3289 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yer almakta olup “kamu hizmeti olarak yapılan gençlik ve spor organizasyonlarında görevlendirilen geçici görevliler, o organizasyonla ilgili görevlerini fiili olarak yürüttükleri süre içinde veya bu görevi ile ilgili ilişkileri sırasında kamu görevlisi sayılır, ceza kanunlarının uygulanması bakımından bunların işledikleri suçlarla, bunlara karşı işlenen suçlarda Devlet memurlarına ilişkin hükümler uygulanır” (Gençlik ve Spor Hizmetleri, 1986).

1.1.1.5. Gözlemci

Gözlemci, ilgili spor federasyonu tarafından gerçekleştirilen spor müsabaka veya faaliyetlerinin kurallara uygun olarak yürütülmesini gözlemek üzere görevlendirilerek bu gözlemlerini raporlandıran kişidir. Basketbol Müsabaka

Görevlileri Yönergesinin 21 inci maddesi uyarınca gözlemciler, “Federasyon tarafından görevlendirilerek müsabakaların mevzuat hükümleri ve oyun kuralları dahilinde yürütülmesi ve organizasyonlarda tespit ettikleri aksaklıkların öncelikle düzeltilmesini sağlamak, düzeltilmeyen aksaklıkları ise rapor etmekle yetki ve sorumluluğa haiz kişilerdir. Müsabakada görevli hakemlerin takibi, performans değerlendirmesi, verilen kararların yerindeliği konusunda rapor hazırlarlar. Gözlemciler tarafından tutulan raporlar, müsabakaya ilişkin disiplin yargılamalarında ve cezai soruşturmalarda delil niteliği teşkil eder” (Müsabaka Görevlileri, 2016). Futbolda ise gözlemcilerin görevi Merkez Hakem Kurulu Talimatında belirtilmiş olup “gözlemci görev yaptığı klasmana göre, hakem, yardımcı hakem ve dördüncü hakemleri izleyerek performanslarına yönelik olarak rapor tutan kişi” olarak tanımlanmıştır (Merkez Hakem Kurulu, 2019).

1.1.1.6. Taraftar

Acet (2003)’e göre taraftarlar, gönül verdiği spor kulübünü yurtiçinde veya yurtdışında gerçekleştirilen müsabakalarda destekleyen, önceden organize edilmemiş insan topluluklarını ifade eder. Taraftarlar bir araya gelerek taraftar dernekleri kurabilir ve kulüpler taraftar temsilcisi belirleyebilir. 6222 sayılı Kanuna göre taraftar derneği, “her ne ad altında olursa olsun, bir spor kulübünü desteklemek amacıyla kurulan derneği; taraftardan sorumlu kulüp temsilcisi ise, spor kulüplerinin yönetim kurulu üyeleri arasından belirledikleri kişiyi” ifade eder.

Taraftar grupları, spor kulüplerinin maddi ve manevi açıdan desteklenmeleri hususunda önemli olduğu kadar; müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında zaman zaman çıkan olaylar nedeniyle güvenliğin sağlanması açısından taraftar gruplarının kontrol edilmeleri önemlidir. Ülkemizde özellikle futbol branşında yaşanan yoğun seyirci ve saha olayları nedeniyle 6222 sayılı Kanun yürürlüğe konulmuştur. Örneğin Kanununun 18 inci maddesinde güvenlik tedbiri olarak, “Seyirden

yasaklanma” düzenlenmiştir. Söz konusu madde uyarınca, “Kişinin, bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı mahkemece kurulan hükümde, hakkında güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanmasına karar verilir. Seyirden yasaklanma ibaresinden kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişinin yasaklanması anlaşılır. Hükmün kesinleşmesiyle infazına başlanan seyirden yasaklanma yaptırımının süresi cezanın infazı tamamlandıktan itibaren bir yıl geçmesiyle sona erer. Bu güvenlik tedbirine ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile birlikte hükmedilmesi halinde, hükmün kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl geçmesiyle bu güvenlik tedbirinin uygulanmasına son verilir. Güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararı 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu hükümlerine göre kaydedilir”.

6222 sayılı Kanunun “Yasak Fiiller ve Ceza Hükümleri” başlıklı üçüncü bölümünde, seyircilerin gerçekleştirebilecekleri eylemler nedeniyle suç teşkil eden yasak fiiller sayılmış olup bu yasak fiiller, “şike ve teşvik primi, spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması, tehdit veya hakaret içeren tezahürat, müsabaka ve seyir alanlarına usulsüz seyirci girişi, yasak alanlara girme, spor alanlarında taşkınlık yapılması ve tesislere zarar verilmesi” olarak belirtilmiştir (Spor da Şiddet, 2011).

1.1.1.7. Menajer

Ülkemizde daha çok profesyonel sporcularla çalışmakta olan menajerler, sporcu ile imzaladığı sözleşme çerçevesinde, sporcunun haklarını korumak ve hukuki işlemlerini yürütmek amacıyla sporcuyu temsilen görev yapan kişileri ifade etmektedir.

Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatının 2 nci maddesinde, “menajerin, belli bir ücret karşılığında veya ücretsiz olarak, profesyonel futbolcu sözleşmesi müzakeresi yürütmek amacıyla futbolcu veya kulüpleri temsil eden veya kulüpler arasında transfer müzakeresi yürütmek amacıyla kulüpleri temsil eden TFF'den lisans almış gerçek kişileri” ifade ettiği belirtilmiştir (Futbol Menajerleri, 2015).

1.1.1.8. Kulüp Yöneticisi

Kulüp yöneticileri spor kulüplerinin iş ve işlemlerini yürüten kulüpleri temsil yetkisine haiz kişilerdir. Spor Disiplin Yönetmeliğinde kulüp yöneticisinin, “başkan, yönetim kurulu üyesi, genel müdür, kulüp müdürü ve genel sekreter gibi üst düzey kulüp yetkililerini” ifade edeceği belirtilmiştir (Spor Disiplin, 2019).

Futbol Disiplin Talimatı ve Basketbol Disiplin Talimatında da kulüp yöneticileri tanımlanmış olup söz konusu talimatlar uyarınca kulüp yöneticisi, “spor kulüplerinin yönetiminde bulunan başkan, yönetim kurulu üyeleri ve onursal başkan ile kulüp müdürü, genel müdür, genel sekreter gibi üst düzey kulüp yetkilileri” olarak tanımlanmıştır (Futbol Disiplin, 2017; Basketbol Disiplin, 2017).

1.1.1.9. Federasyon Temsilcisi

Federasyon temsilcileri, her spor federasyonunun federasyonu temsilen müsabakalarda görevlendirdiği, temsilci olabilme, temsilci görev ve sorumluluklarının federasyon iç talimatı ile belirlendiği kişileri ifade eder (Karaoğlu, 2017). TFF Temsilciler Kurulu Talimatına göre temsilci, “görevli olduğu müsabakalarda TFF adına müsabaka organizasyonunu denetleyerek talimatlara uygun işleyişi kontrol eden ve durumu raporla TFF’ye bildiren kişiyi” ifade eder (Temsilciler Kurulu, 2017). TBF

Temsilciler Talimatında ise temsilciler, “federasyon tarafından belirlenmiş esaslar doğrultusunda eğitim almış ve eğitim sonunda başarılı olarak ülkemizde düzenlenen her türlü resmi veya özel basketbol müsabakalarını denetlemek, müsabakanın kurallar dahilinde işlediğini takip etmek ve federasyonun ilgili birimlerine yazılı rapor etmek üzere görevlendirilen kişiler” olarak tanımlanmıştır.

Federasyon temsilcisinin görev ve yetkileri TBF Temsilciler Talimatının 7 nci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde uyarınca, federasyon temsilcilerinin görev ve sorumlulukları, “faaliyetlerin yönetimi ile ilgili olarak Federasyon tarafından hazırlanmış talimat, statü ve programların uygulanmasını sağlamak, ilin idari ve teknik sorumluları (İl Müdürü, İl temsilcisi ve diğer ilgililer) ile temasa geçerek bir tanışma ve görev sorumluluğu toplantısı düzenlemek, tüm ekiplerin sorumluları ile birlikte müsabakaların başlangıç tarihinden bir gün önce teknik toplantı düzenlemek ve organizasyonla ilgili kararları almak, tesisleri gezmek ve Uluslararası Oyun Kurallarında konu ile ilgili belirtilen tüm hususları kontrol etmek ve kurallara uygun olmayan hususlar varsa bunları detayları ile birlikte rapor etmek, turnuvaya katılan takımların sorunları ile ilgilenmek ve imkanlar dahilinde çözümler bulmak, katılacak takımların basketbolcu ve antrenör lisanlarını kontrol etmek (kontroller sonucu vizesi olmayan basketbolcuların oynamasına, antrenörlerin takım yönetmelerine ve kulüp yetkilileri tarafından onaylanmış listede ismi olmayan takım mensuplarının sahaya çıkmasına kesinlikle izin verilmez), usulüne uygun itirazları kabul etmek, gerekli incelemeyi yapmak ve Federasyon ile koordineli şekilde karara bağlayarak taraflara bildirmek, müsabaka sonuçlarını tescil ederek bu sonuçlara göre puan durumunu hazırlamak ve yayınlamak, kapanış ve ödül töreni yapılması durumunda gerekli planlamayı yapmak, İl Müdürlüğü ile işbirliği yaparak ödüllerin uygun şekilde dağıtımını sağlamak” şeklinde tanımlanmıştır (Temsilciler, 2018).

1.1.1.10. İl Temsilcisi

3289 sayılı Kanuna göre bağımsız spor federasyonlarının illerdeki faaliyetlerini organize etmek üzere il temsilcileri görev yapar. Kanununun ek 9 uncu maddesi uyarınca, “Federasyonların yurt içi bağlantısını sağlamak üzere, illerde federasyon temsilcilikleri kurulabilir. Bağımsız spor federasyonlarının il temsilcileri, federasyon başkanının teklifi ve Gençlik ve Spor Bakanlığının onayı ile görevlendirilir”. Bağlı federasyonlarda ise il temsilcilerinin görev ve yetkileri İl Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği ile belirlenmiştir (İl Spor Dalı Temsilci, 1990).

“Futbol İl Temsilcisi ve İl Tertip Komiteleri Talimatında” il temsilcisi, “illerdeki futbol faaliyetlerini yürütmek, Türkiye birinciliğine varan müsabakaların illerinde düzenlenen faaliyetlerini organize etmek, futbol tertip komitelerine başkanlık etmek, illerinde futbolla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla uyumlu çalışmak üzere federasyona karşı sorumlu olarak görev yapan kişi” olarak tanımlanmıştır (Futbol İl Temsilcisi, 2006). Basketbol İl Temsilciliği Yönergesinde il temsilcisi, “Federasyonun stratejik planı ve mevzuatı dahilinde, illerdeki basketbol faaliyetlerini organize etmek, yürütmek ve denetlemek üzere Federasyona karşı sorumlu olarak ilgili birimlerinin talep ve yönlendirmesi doğrultusunda görev yapan kişi” olarak tanımlanmıştır (İl Temsilciliği, 2012).

1.1.1.11. Kamu Görevlisi

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Temel Haklar ve Ödevler” başlıklı ikinci kısmının “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlıklı üçüncü bölümünde yer alan “Gençliğin korunması” başlıklı 58 inci maddesinde, “Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milliyetiyle bölünmez bütünlüğünü

ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” hükmü yer almıştır. Aynı bölümde yer alan "Sporun geliştirilmesi ve tahkim" başlıklı 59 uncu maddesinde, “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” hükmü ile “Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler” başlıklı 128 inci maddesinde, “Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür” hükmü yer almıştır (Anayasa, 1982).

Anayasanın 58 inci maddesinde gençliğin korunması, 59 uncu maddesinde sporun geliştirilmesi ve 128 inci maddesinde spor hizmetlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi düzenlenmiştir. Ancak sportif faaliyetlerde kamu görevlileri kadar kamu görevlisi olmayan kişiler de görev yapmaktadır, bu kişiler yaptıkları görev nedeniyle görevleri süresince kamu görevlisi kabul edilirler ve bu esnada suç işlemeleri ya da kendilerine karşı suç işlenmesi halinde haklarında kamu görevlilerine ilişkin hükümler uygulanır (Karaoğlu, 2017). Bu hususlar 6222 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile 3289 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde açıkça düzenlenmiştir.

1.1.2. Spor Hukukunun Tüzel Kişi Süjeleri

Spor hukukunun tüzel kişi süjeleri; “Spor Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Toto Teşkilat Başkanlığı, spor federasyonları, spor kulüpleri, spor dernekleri, spor vakıfları, Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, uluslararası spor federasyonları, Spor Tahkim Mahkemesi ve İsviçre Federal Mahkemesi” olarak sayılabilir.

1.1.2.1. Spor Genel Müdürlüğü

“16/7/1938 tarihli ve 3961 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Beden Terbiyesi Kanunu” ile kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, Türkiye’de spordan sorumlu kamu otoritesi olarak 21/5/1986 tarihine kadar Türk sporunu yönetmiştir (Sunay, 2017, s:226). Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, kurulduğu 1938 yılında doğrudan Başbakanlığa, 1942’de Milli Eğitim Bakanlığı’na, 1960’da tekrar Başbakanlığa, 1970’de Gençlik ve Spor Bakanlığı’na, 1983’de Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlanmış, 21/5/1986 tarihinde yürürlüğe giren 3289 sayılı Kanun ile tekrar Başbakanlığa bağlanarak Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır. “24/1/1989 tarihli ve 356 sayılı KHK’nin” 6 ncı maddesi ile 3289 sayılı Kanunun adı, “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” olarak değiştirilmesi neticesinde Genel Müdürlük, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır (Sosyal Hizmetler, 1989). 3/6/2011 tarihli ve 638 sayılı KHK’nin 31/1. maddesiyle 3289 sayılı Kanunun adı “Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” olarak değiştirilmiş ve Genel Müdürlük, Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır (Gençlik ve Spor, 2011). 638 sayılı KHK ile Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak 9/7/2018 tarihine kadar faaliyetlerini sürdüren Spor Genel Müdürlüğü’nün tüzel kişiliği 2018 yılında yayımlanan 703 sayılı KHK’nin yürürlüğe girmesi ile son bulmuştur.

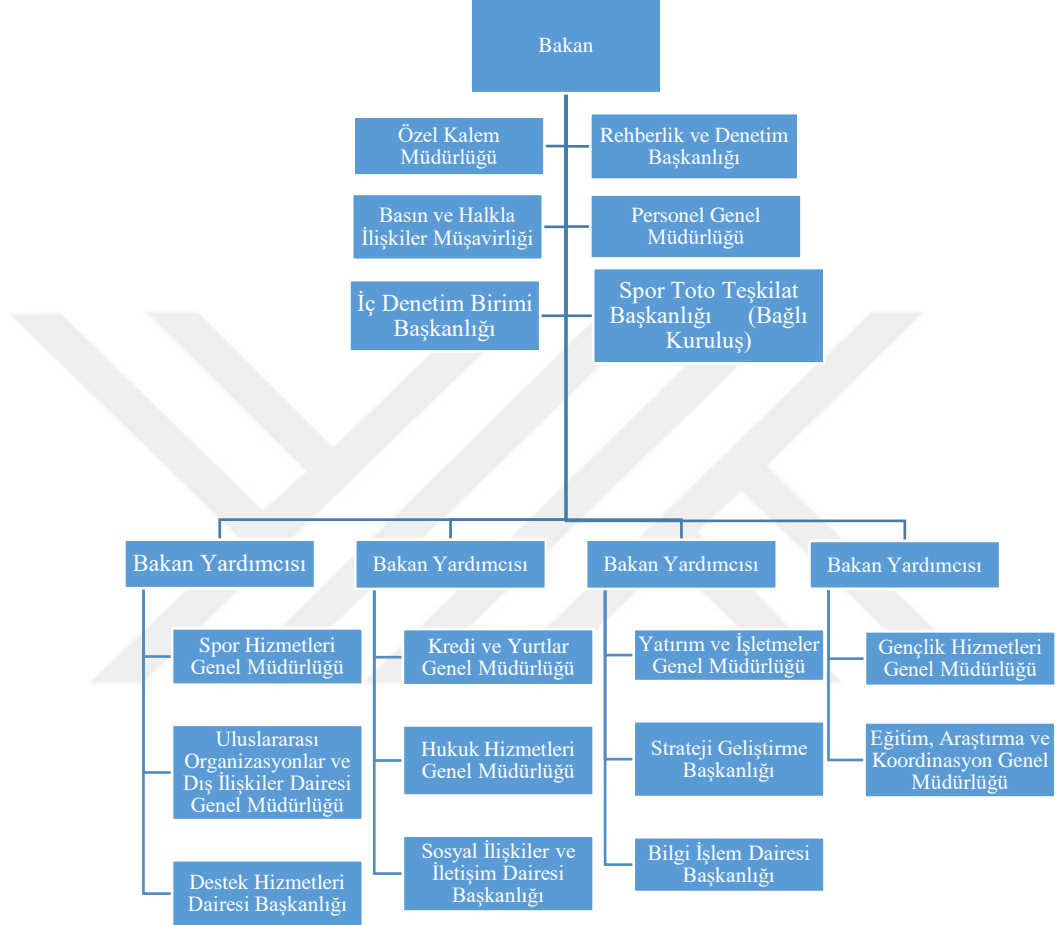
Yukarıda tarih sıralaması ile belirtildiği üzere 1938 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü adı ile kurulan ve Başbakanlık ile çeşitli Bakanlıklara bağlı olarak ülke çapında spordan sorumlu tek kamu otoritesi olarak görev yapan Spor Genel Müdürlüğü, tüzel kişiliğinin sona erdiği 703 sayılı KHK’nin yürürlüğe girdiği tarih olan 9/7/2018 tarihine kadar hizmetlerini sürdürmüş ve ülke çapında spora hizmet etmiştir.

1.1.2.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı

703 sayılı KHK'nin 10 uncu maddesi ile, 638 sayılı "Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" yürürlükten kaldırılmıştır. "1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin" 184-216 ncı maddeleri ile Gençlik ve Spor Bakanlığı yeniden yapılandırılmış olup Anayasa ile Devlete ödev olarak yüklenen "gençliğin korunması ve sporun geliştirilmesi" görevleri, söz konusu Kararname uyarınca Gençlik ve Spor Bakanlığı'na verilmiştir (Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı, 2018). Gençlik ve Spor Bakanlığı, sporda tesis yatırımları ve personel istihdamı sağlamakta, spor federasyonları ve spor kulüplerine ayni veya nakdi yardımlarda bulunarak sporun gelişimine katkıda bulunmakta ve özellikle kendi öz geliri olmayan pek çok amatör spor dalına ilişkin spor faaliyetlerinin desteklenmesi ve yürütülmesi açısından ülkemizde önemli bir görevi yerine getirmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı, "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi Hakkında Yönetmelik" hükümleri kapsamında, "mülkiyetinde bulunan taşınmazları veya üzerinde bulunan spor tesislerinin işletilmesini spor federasyonlarına, spor kulüplerine, yerel yönetimlere veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına" protokol yapmak üzere kırk dokuz yıla kadar devredebilmektedir (Taşınmazların İdaresi, 2009). Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından sporun desteklenmesi amacıyla 2017 yılında 1.165 spor kulübüne 12.310.108,00 TL, 2018 yılında ise 4.599 spor kulübüne 29.878.500,00 TL nakdi yardımda bulunulmuş olup 2018 yılında spor federasyonlarının desteklenmesi amacıyla 58 spor federasyonuna 94.700.000,00 TL tutarında nakdi kaynak aktarılmıştır (Faaliyet Raporu, 2018).

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın teşkilat yapısı halihazırda, "dört bakan yardımcılığı, sekiz genel müdürlük, altı başkanlık, bir özel kalem müdürlüğü, bir basın ve halkla ilişkiler müşavirliği, bir bağlı kuruluş, taşrada seksen bir gençlik ve spor il müdürlüğü ile ilçe müdürlüklerinden" oluşmaktadır. Genel teşkilat yapısının dışında Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu, Merkez Spor Disiplin Kurulu, Tahkim

Kurulu ile il düzeyindeki işlemlerle ilgili il spor disiplin kurulları görev yapmaktadır. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 186 ncı maddesinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın hizmet birimleri sayılmış olup bu birimler şekil 1.1'de gösterilmiştir (Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı, 2018).

Şekil 1.1. Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilat şeması

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Görev başlıklı 184 üncü maddesi uyarınca Gençlik ve Spor Bakanlığının görevleri, “a) Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaların tespiti amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak, b) Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan

hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak, c) Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, ç) Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek, d) Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak, e) Spor alanında uygulanacak politikaların tespit edilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, teşkilatlanma, federasyonların bağımsızlığı, spor tesisleri, eğitim, sponsorluk, sporcu sağığının korunması, uluslararası organizasyonlarla ilgili çalışmaları koordine etmek, değerlendirmek ve denetlemek, f) Spor kuruluşlarının kurulmasına ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmek, g) Gençlik ve spor kulüpleri ile başarılı sporcuları ve çalıştırıcıları desteklemek, ğ) Yurt yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek, desteklemek ve yurt hizmetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, h) Öğrencilere verilecek öğrenim kredisi, burs ve diğer yardımlara ilişkin hizmetleri yürütmek ve bunlara dair usul ve esasları belirlemek, ı) Bakanlık hizmetlerini destekleyici arsa ve arazi temin etmek, bina ve tesis yapmak, yaptırmak, satın almak, kiralamak, devretmek, devralmak ve bu hizmetlerle ilgili her türlü mali ve ekonomik girişimde bulunmak, i) Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak” olarak belirlenmiştir (Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı, 2018).

Spor Genel Müdürlüğü'nün tüzel kişiliğinin kaldırılması ile birlikte Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye'de spor faaliyetlerinin yürütülerek gelişimini ve yaygınlaşmasını sağlamakla görevli ve yetkili kamu otoritesi haline gelmiştir.

1.1.2.3. Spor Toto Başkanlığı

Şekil 1.1'de görüldüğü üzere Spor Toto Teşkilat Başkanlığı, tüzel kişiliği haiz Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı kuruluştur. 4 sayılı “Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin” 448-468 inci maddeleri ile Spor Toto Teşkilat Başkanlığı teşkilatı yapılandırılarak görev ve yetkileri belirlenmiş olup Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 450 nci maddesi uyarınca, “yurt içinde ve yurt dışında yapılan her türlü spor müsabakası üzerine yurt içinde ve yurt dışında spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenlemek, denetim ve gözetimi altında düzenletmek, bunlara ilişkin her türlü izni vermek ve sözleşmeyi yapmak” Spor Toto Teşkilat Başkanlığı’nın görev ve yetkisindedir (Bakanlıklara Bağlı, 2018). 7258 sayılı “Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun” 5 inci maddesinde, “spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis veya şans oyunlarına” ilişkin olarak suç ve cezalar düzenleniş olup Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda bu Kanun kapsamında suç işlediği tespit edilenler cezalandırılmaktadır (Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis, 1959).

1.1.2.4. Bağımsız Spor Federasyonları

Bağımsız spor federasyonlarının kuruluşunun yasal dayanağını 3289 sayılı Kanunun Ek 9/1. maddesi oluşturmakta olup “spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili, özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonlarının kurulacağı ve federasyonların, Cumhurbaşkanı kararı ile kurulacağı ve kararın Resmi Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanacağı” hükme bağlanmıştır. Bağımsız spor federasyonlarının teşkilat yapısı, görev ve yetki sınırları, genel kurul toplantıları, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Tahkim Kurulu ile olan ilişkileri “Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikle” düzenlenmiştir (Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma, 2012). Ülkemizde üç tür spor federasyonu bulunmaktadır:

1. Bağımsız spor federasyonları,
2. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı spor federasyonları

3. Ayrı kuruluş kanunu bulunan Türkiye Futbol Federasyonu (Erkiner, 2014; Şekil 1.2.).

Atıcılık ve Avcılık	Atletizm	Badminton
Basketbol	Bedensel Engelliler	Beyzbol Softbol Korumalı Futbol ve Ragbi
Bilardo	Binicilik	Bisiklet
Bocce Bowling Dart	Boks	Briç
Buz Hokeyi	Buz Pateni	Cimnastik
Curling	Dağcılık	Dans Sporları
E-Spor (bağlı federasyon)	Eskrim	Futbol (ayrı kuruluş kanunu bulunan)
Geleneksel Spor Dalları	Geleneksel Türk Okçuluk	Gelişmekte Olan Spor Branşları (bağlı federasyon)
Golf	Görme Engelliler	Güreş
Halk Oyunları	Halter	Hava Sporları
Hentbol	Herkes İçin Spor	Hokey
İşitme Engelliler	İzcilik	Judo
Kano	Karate	Kayak
Kaykay (bağlı federasyon)	Kızak (bağlı federasyon)	Kick Boks
Kürek	Masa Tenisi	Modern Pentatlon
Motosiklet	Muay Thai	Okçuluk
Okul Sporları	Oryantiring	Otomobil Sporları
Özel Sporcular	Satranç	Rafting (bağlı federasyon)
Sualtı Sporları	Sutopu	Taekwondo
Tenis	Triatlon	Üniversite Sporları
Voleybol	Vücut Geliştirme	Wushu Kung-Fu
Yelken	Yüzme	

Şekil 1.2. Türkiye spor federasyonları şeması

Şekil 1.2’de görüldüğü üzere ülkemizde 59 bağımsız spor federasyonu, 5 Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı spor federasyonu ve ayrı kuruluş kanunu bulunan Türkiye Futbol Federasyonu ile birlikte üç tür olmak üzere toplam 65 spor federasyonu bulunmaktadır.

“Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğinin” 6 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca, “a) Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, b) Spor dalının gelişmesini, her yaş gurubunda yapılmasını ve ülke genelinde yaygınlaşmasını sağlamak, c) Sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, ç) Federasyonu teşkilatlandırmak, d) Federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek, e) Tahkim Kurulu kararlarını uygulamak, f) İl müdürlükleri ile koordineli çalışmak, g) Yüksek performanslı sporcu yetiştirmek, ğ) Spor kulüplerinin ilgili spor dalına katılım işlemlerini, sporcu, antrenör ve hakemlerin tescil veya vize işlemlerini yapmak, h) Kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerle işbirliği yapmak, ı) Spor dalının altyapısı ve eğitimine ilişkin projeler hazırlamak ve uygulamak, i) Spor dalı ile ilgili faaliyetlerin düzenlenmesi için talimatlar hazırlamak ve uygulamak, j) Genel Müdürlük ile uluslararası federasyonların belirlediği eğitim kriterlerine uygun olarak işbirliği içerisinde antrenör, hakem ve benzeri diğer spor elemanlarını yetiştirmek, k) Kulüpler, il ve ilçe temsilcileri arasında doğabilecek teknik uyuşmazlıkları çözümlmek, l) Uluslararası federasyonun izni ile uluslararası kurs, seminer, panel, sempozyum ve spor organizasyonları düzenlemek, m) Federasyonun yıllık ve dört yıllık master ve stratejik planını, performans programını içeren taahhünameyi Bakana sunmak” bağımsız spor federasyonlarının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır (Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma, 2012).

3289 sayılı Kanunda, “özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonlarının, Cumhurbaşkanı kararı ile kurulacağı ve kararın Resmi Gazete’de yayımlanması ile tüzel kişilik kazanacağı” belirtilmiş ise de Kanunda açıkça bu tüzel kişiliğin, özel mi yoksa kamu hukuku tüzel kişiliği mi olduğu belirtilmemiştir. Bu nedenle bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliklerinin niteliği tartışmaya açık olup bu konuya ilişkin Anayasa Mahkemesi kararlarına değinmekte yarar vardır (Aslan ve Altındağ, 2019).

Anayasa Mahkemesinin 02.07.2009 tarihli kararında, “bağımsız spor federasyonlarının, genel idare içinde yer alan Spor Genel Müdürlüğü’ne verilen bazı görevlerin daha verimli şekilde yürütülmesi amacıyla kamu hukuku alanında faaliyet göstermek üzere, hizmet yönünden yerinden yönetim ilkesine göre kurulan, hizmetle sınırlı olmak üzere kamusal yetki kullanan ve idarenin bütünlüğü ilkesi uyarınca merkezi idarenin vesayet denetimine tabi birer kamu kurumu olduğu; Anayasa Mahkemesinin 16/1/2014 tarihli kararında, Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Gençlik ve Spor Bakanı’nın teklifi ve Başbakanın kararı ile kurulan ve kararın Resmi Gazete’de yayımlanması ile tüzel kişilik kazanan spor federasyonlarının, kanunun verdiği yetkiye göre idari bir işlem sonucu kurulmaları, mali yapıları, denetimleri ve kararlarına karşı üyeleri Gençlik ve Spor Bakanı’nın onayı ile görevlendirilen Tahkim Kuruluna başvurulabilmesi gibi ölçütler dikkate alındığında hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları olduğu” belirtilmiştir (Anayasa Mahkemesi, 2009; Anayasa Mahkemesi, 2014).

Anayasa Mahkemesi kararlarında, bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliği haiz birer kamu kurumu ve hizmet yerinden yönetim kuruluşu olduğu sonucuna ulaşmıştır (Aslan ve Altındağ, 2019, s:189).

1.1.2.5. Gençlik ve Spor Bakanlığı’na Bağlı Spor Federasyonları

Bağlı spor federasyonları, Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın hizmet birimleri olarak ulusal ve uluslararası kurallar uyarınca faaliyetlerini sürdürmekte olup uluslararası spor federasyonlarına üye olabilmektedir (Erkiner, 2014, s:248).

Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı spor federasyonlarının yasal dayanağını “3289 sayılı Kanunun” 19 uncu maddesi oluşturmaktadır. Bağlı federasyonların, “federasyon başkanlarının seçimi, göreve başlatılmaları, görevden alınmaları ile seçimde oy kullanacaklara ilişkin esas ve usuller” ise Federasyon Başkanları Seçim

Yönetmeliği ile düzenlenmiştir (Federasyon Başkanları, 2009). Günümüzde Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmekte olan, “E-Spor Federasyonu, Gelişmekte Olan Spor Branşları Federasyonu, Kaykay Federasyonu, Kızak Federasyonu ve Rafting Federasyonu” olmak üzere beş bağlı spor federasyonu bulunmaktadır.

1.1.2.6. Türkiye Futbol Federasyonu

Ülkemizdeki üçüncü tür spor federasyonu ise kendi kuruluş kanunu bulunan Türkiye Futbol Federasyonudur. Türkiye Futbol Federasyonu'nun, spor federasyonları arasında ayrı bir kategoride değerlendirilmesinin nedeni ise diğer spor federasyonlarından farklı olarak kuruluş kanunu bulunan tek spor federasyonu olması ve görev, yetki ve sorumluluklarının bu kanun kapsamında belirlenmesidir. 5894 sayılı “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun” 1 inci maddesi uyarınca bu Kanunun amacı, “her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir” (Türkiye Futbol Federasyonu, 2009).

1.1.2.7. Spor Kulüpleri

Amatör spor dallarında spor kulüpleri, Dernekler Kanunu kapsamında teşekkül eden ve tescil edildiği spor dalında faaliyetlerini sürdüren tüzel kişi topluluklarıdır. “3289 sayılı Kanunun” 20 nci maddesinde, “gençlik ve spor kulüplerinin Dernekler Kanununa göre teşekkül ederek tescil ile Gençlik ve Spor Bakanlığı’na dahil olacağı, tescil edilmemiş kulüplerin federasyonlar tarafından tertiplenen veya bunların denetimi altında yapılan müsabakalara katılamayacağı, tescil olunmamış kulüpler

adına lisans verilmeyeceği, spor kulüplerinin faaliyet gösterdikleri dallarda antrenör tutmaya mecbur oldukları ile tescile ilişkin esas ve usullerin yönetmelikle belirleneceği” hususları düzenlenmiştir. “Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin” 5 inci maddesinde ise, “derneklerden başvurmaları halinde; spor faaliyetine yönelik olanların spor kulübü, boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olanların gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanların gençlik ve spor kulübü statüsünü kazanacağı” hususları düzenlenmiştir (Gençlik ve Spor Kulüpleri, 2005).

Profesyonel spor dallarına ilişkin spor kulüplerine baktığımızda ise 3289 sayılı Kanunun “Profesyonel spor” başlıklı 24/3. maddesinde, “spor kulüplerinin profesyonel takımlarını, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan şirketlere devredebileceği veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebileceği” düzenlenmiştir (Gençlik ve Spor Hizmetleri, 1986).

Spor kulüplerinin futboldaki tanımına baktığımızda, “Futbol Kulüpleri Tescil Talimatının” 2 nci maddesinde, “Kulüp: futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernekleri veya şirketleri ifade eder” denilmektedir (Futbol Kulüpleri, 2009). Mezkur Talimat uyarınca, “kulüplerde şirketleşme, münhasıran Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak kurulmuş anonim şirketleri şeklinde olabileceği” hüküm altına alınmış olup Talimatın 14 üncü maddesinde, “kulüplerin futbol şubelerini aktif ve pasifleriyle birlikte bir bütün olarak, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş veya kurulacak anonim şirketlere ancak TFF Yönetim Kurulunun kararı ile devredebileceği, bu durumun devredilen futbol şubesinin klasman derecesini ve hakkını ortadan kaldırmayacağı” ortaya konulmuştur.

Türkiye Futbol Federasyonu Statüsünün “Kulüplerin Yapısı ve Tescili” başlıklı 76/5. maddesinde, “futbolla uğraşan bir kulübün futbol şubesini ilgili kanun ve yönetmelikler doğrultusunda kurulmuş bir anonim şirkete devredebileceği” belirtilmiş

olduğundan, futbol şubesinin ancak anonim şirketlere devredilebileceğinden söz edilebilir (Cem, 2012 s:11).

1.1.2.8. Spor Dernekleri ve Spor Vakıfları

Spor kulüpleri dernek şeklinde kurulabileceği gibi, anonim şirket şeklinde de kurulabilmektedir. “4721 sayılı Türk Medeni Kanununun” 56 ncı maddesi uyarınca, “dernekler, gerçek veya tüzel en az yedi kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır. Hukuka veya ahlâka aykırı amaçlarla dernek kurulamaz” (Türk Medeni Kanunu, 2001). Bu kapsamda spora hizmet etmek amacı ile spor dernekleri kurulabilmektedir. Günümüzde, “Türkiye Spor Yazarları Derneği, Türkiye Beden Eğitimi Öğretmenleri Derneği, Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği, Türkiye Spor Hekimleri Derneği, Spor Bilimleri Derneği, Rekreasyon Çalışmaları ve Araştırmaları Derneği, Türkiye Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneği, Basketbol Hakemleri Derneği ve Türkiye Futbol Adamları Derneği” gibi birçok dernek sporun desteklenerek gelişimine katkıda bulunmak üzere kurulmuş olan spor derneklerine örnek olarak gösterilebilir.

“Türk Medeni Kanunun” 101 inci maddesi uyarınca, “Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır. Bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir”. Ülkemizde mevcut yasal düzenlemeler ile spor kulüplerinin “dernek veya Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş anonim şirketler” şeklinde kurulabileceği hüküm altına alınmış olduğundan, spor kulüplerinin vakıf şeklinde kurulmaları mümkün değildir (Ertaş ve Petek, 2005, s:134). Günümüzde Gençlik Spor Vakfı, Türk Spor Vakfı, Türk Güreş Vakfı, Voleybol Vakfı, Türkiye Futbol Vakfı ve Türk Basketbolunu Geliştirme ve Eğitim Vakfı gibi birçok vakıf maddi destek sağlayarak sporun gelişimine katkı vermeye çalışmaktadır.

1.1.2.9. Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi

IOC, Olimpik Hareketin yönetim, denetim ve kontrolünü sağlayan en üst kuruluştur (Kocasakal, 2013). Uluslararası Olimpiyat Komitesi Antlaşması uyarınca, “Modern Olimpizm kavramı 1894 yılının Haziran ayında bir girişim yaparak, Paris’te Uluslararası Atletik Kongreyi gerçekleştiren Pierre de Coubertin tarafından başlatılmıştır. IOC 23 Haziran 1894 tarihinde kurulmuştur”. Antlaşmanın “Olimpik Hareketin Bileşeni ve Genel Organizasyonu” başlıklı maddesinin ikinci fıkrasında olimpik hareketin üç ana parçası olarak: “Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), Uluslararası Spor Federasyonları (UF’ler) ve Milli Olimpiyat Komiteleri (MOK’leri)” sayılmıştır (Uluslararası Olimpiyat Komitesi Antlaşması, 1984).

IOC’nin kurulması ve kurallarının belirlenmesinden sonra, bu kurallara uymayı taahhüt eden ulusal olimpiyat komiteleri kurulmuştur (Fişek, 2003). Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü’nün “Adı ve Amacı” başlıklı 1 inci maddesi uyarınca, “Olimpik hareketin ülkemizde amacına ulaşmasını teminen, Uluslararası Olimpiyat Komitesi Olimpik Antlaşması esasları dâhilinde: Türk toplumu bireylerinde spor bilinci ve ruhunu oluşturmak; sporun kitlelere yayılması ve geliştirilmesini sağlamak; olimpiyat ideali çerçevesi içerisinde spor yapma fikrini aşılacak ve bu fikrin gelişerek yaygınlaşması, kuvvetlenmesi ve korunmasını temin etmek; sporcuların ‘olimpik liyakat’ esaslarına uygun surette hareket etmelerini sağlayıcı önlemler almak; olimpik eğitim programlarını, her eğitim düzeyindeki okullarda spor eğitimiyle ilgili kurumlarda, üniversitelerde, olimpik eğitim veren kurumlarda, ulusal olimpiyat akademilerinde, olimpiyat müzelerinde ve olimpik hareketle ilgili tüm eğitim programlarında okutmak ve öğretmek ve olimpiyatın temel ilke ve değerlerinin ülkede özendirilmesini sağlamak; kurslar düzenleyerek, temel olimpiyat ilkelerinin yayılmasını temin etmek için spor yönetiminin eğitimine katkı sağlamak” Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin (TMOK) görev ve yetkileri arasında sayılmıştır (TMOK Tüzüğü, 2007).

1.1.2.10. Uluslararası Spor Federasyonları

Bir veya birden fazla spor dalını uluslararası alanda yöneten ve denetleyen, kendisine bağlı olan spor dallarını yöneten ulusal federasyonların üyesi olduğu çoğunlukla merkezleri İsviçre’de bulunan dernek statüsünde olan uluslararası sivil toplum örgütleridir (Kocasakal, 2013). Ulusal spor federasyonları, üyesi olduğu uluslararası spor federasyonunun tüzük ve statüsüne uygun olarak düzenlediği kurallar kapsamında ulusal spor faaliyetlerini yönetir.

1.1.2.11. Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)

1983 yılında IOC’nin 86. Genel Kurulunda CAS Tüzüğü kabul edilmiş ve 30 Haziran 1984 yılında CAS Tüzüğüne yürürlüğe girmesi ile birlikte CAS, görev ve çalışmalarına başlamıştır (Erkiner, 2010). CAS günümüzde ilk derece (olağan) tahkim yargılaması, temyiz tahkim yargılaması, ad hoc tahkim yargılaması olmak üzere üç farklı yargılama usulüne ilişkin kurallar çerçevesinde görev yapmakta olup sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda; spor kuruluşunun tüzüğünde veya statüsünde tahkim şartı bulunması, temyiz edilebilir bir kararın bulunması ve iç hukuk yollarının tüketilmiş olması şartlarının birlikte bulunması halinde, uyuşmazlığın tarafları tarafından CAS’a itiraz edilebilmektedir.

1.1.2.12. İsviçre Federal Mahkemesi

CAS Tahkim Kodu uyarınca, tahkim yeri İsviçre olduğundan CAS kararlarının uygulanması ve verilecek kararlara karşı müracaat edilebilecek hukuki yollara ilişkin olarak İsviçre mevzuatının uygulanması gerekmektedir. Bu nedenle Milletlerarası Özel Hukuk Kanununun (MÖHK) 176 ve 191 inci maddeleri kapsamında, CAS

kararlarına karşı karar tarihinden itibaren otuz gün içinde İsviçre Federal Mahkemesinde iptal davası açılması mümkün bulunmaktadır (Kocasakal, 2013). Ancak İsviçre Federal Mahkemesi MÖHK'nun 190 ıncı maddesinde yer alan sınırlı sayıdaki iptal gerekçeleri kapsamında inceleme yapar ve bu nedenlerden birinin ihlali halinde iptal kararı verebilir, tarafların iddialarının ve savunmalarının inceleneceği yeni bir yargılama söz konusu değildir (Erten, 2019).

1.2. Spor Hukuku Uyuşmazlık Türleri

Spor hukuku uyuşmazlık türleri genel olarak; “özel hukuka ilişkin uyuşmazlıklar ve kamu hukukuna ilişkin uyuşmazlıklar, sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklar, doping uyuşmazlıkları, amatör spor uyuşmazlıkları ve profesyonel spor uyuşmazlıkları ile ulusal uyuşmazlıklar ve uluslararası uyuşmazlıklar” olarak sınıflandırılabilir.

1.2.1. Özel Hukuka İlişkin Spor Hukuku Uyuşmazlıkları

Sporcu, teknik direktör, antrenör, menajer, spor kulübü, federasyon, ticari şirket gibi spor süjelerinin birbirleri ile imzaladıkları transfer, menajerlik, hizmet, yayın, sponsorluk, reklam ve benzeri sözleşmeler ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın ilgili yönetmelikleri kapsamında spor kulüpleri veya diğer üçüncü kişilerle imzalanan protokoller nedeniyle doğan uyuşmazlıklarda özel hukuk kuralları uygulanmaktadır (Ekşi, 2015).

1.2.1.1. Sporcu Ücretlerine İlişkin Uyuşmazlıklar

Özel hukuktan doğan uyuşmazlık türlerinin önemli bir bölümü sporcu ile spor kulübü arasındaki hizmet sözleşmesinden kaynaklanan ücrete ilişkin uyuşmazlıklardır. Sporcu ve kulübü arasındaki ücret uyuşmazlıklarında futbol ve basketbol branşlarının uygulamaları farklı olup bu tür uyuşmazlıkların çözüm yollarına ışık tutması açısından FIFA ve FIBA uygulamalarına değinmekte yarar vardır (Özdemir, 2012, s:661). Yabancı sporcuların iş sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar futbolda FIFA bünyesinde bulunan Uyuşmazlık Çözüm Kurulunda (FIFA Dispute Resolution Chamber-DRC), basketbolda ise FIBA bünyesinde bulunan Basketbol Tahkim Kurulu (Basketball Arbitral Tribunal-BAT) tarafından çözümlenmektedir (Baştürk, 2017).

FIBA Genel Statüsünün “Üyelerin Yükümlülükleri” başlıklı 9/5. maddesinde, “Üye ülke federasyonları uyuşmazlıkların çözümünde ülke mahkemelerinin yargı alanı dışında kalan konularda bağımsız tahkim sistemi kurmalıdır. Üye ülkeler Spor Tahkim Mahkemesini ve Basketbol Tahkim Kurulunu tanır ve verdiği kararların federasyon, kulüp, lig, oyuncu, menajer, görevliler ve yönetim için bağlayıcı olduğunu kabul ederler” düzenlemesi ile Genel Statüsünün “Spor Tahkim Mahkemesi” başlıklı 40. maddesinde, “FIBA iç temyiz yolu ile çözümlenemeyen ve FIBA Genel Tüzük veya İçtüzükten doğan uyuşmazlıklara İsviçre, Lozan Spor Tahkim Kurulu usul ve kanuna uygun olarak oluşmuş tahkim kurulu bakar. İlgili taraflar Spor Tahkim Kurulu usul ve kanuna ve iyi niyete göre alınmış kararları kabul etmeli ve uymalıdır” düzenlemesi yer almaktadır (FIBA General Statutes, 2019). FIBA İç Tüzüğünün 328. maddesinde ise “ancak sporcunun kontratında Basketbol Tahkim Kurulunun yetkili olduğunun belirtilmesi halinde Basketbol Tahkim Kurulunun uyuşmazlıkların çözümünde yetkili olabileceği” belirtilmiştir (FIBA Internal Regulations Book 3, 2019).

FIFA’da uyuşmazlığın, Uyuşmazlık Çözüm Kurulunda çözümlenmesi için uluslararası boyutu olmalıdır. Örneğin Türkiye liglerinde oynayan Türkiye pasaportlu bir sporcu uyuşmazlığın çözümü için Uyuşmazlık Çözüm Kuruluna başvuramaz. Basketbol Tahkim Kurulunun önüne gelen uyuşmazlığı inceleyebilmesi için ise uyuşmazlığın uluslararası boyutunun varlığı aranmamakta olup sözleşmede tahkim şartı bulunması yeterlidir (Özdemir, 2012). Futbola ilişkin uyuşmazlıklarda sözleşmeden doğan spor hukuku uyuşmazlıklarının ulusal mevzuatımız uyarınca nasıl çözümlendiği konusunda, TFF Uyuşmazlık Çözüm Kuruluna bakmak gerekmektedir. “TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatının” 2 nci maddesi uyarınca, “Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, taraflarca yetkisinin kabul edilmesi halinde; kulüpler, futbolcular, teknik adamlar ve futbol menajerlerinin aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafları inceler ve karara bağlar. Bununla birlikte sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflar münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde çözülür”. UÇK kararlarına karşı itiraz ve kararların kesinleşme şekline baktığımızda ise Talimatın “Kararların Kesinliği ve Uygulanması” başlıklı 12 nci maddesinde, “Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarına karşı itiraz süresinin kararın taraflara tebliğinden itibaren 7 (yedi) gün olduğu, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakem Heyeti tarafından verilen kararların, Tahkim Kuruluna itiraz edilmemesi ya da itiraz üzerine verilen Tahkim Kurulu kararı ile kesinleşeceği” düzenlenmiştir (Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, 2019).

Mezkur Talimat hükümleri uyarınca futbola ilişkin sözleşmelerden doğan tahkim yetkisi ihtiyari olduğu görülmektedir. Yani bu uyuşmazlıkların Uyuşmazlık Çözüm Kurulunda çözümlenebilmesi için, tarafların uyuşmazlığın çözümünde Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun yetkili olduğu konusunda anlaşmaları gerekmektedir. Bununla birlikte sportif cezalar ile yetiştirme tazminatları konusunda Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun zorunlu tahkim yetkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla tarafların sözleşmeden doğan uyuşmazlık konusunda Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun yetkili olduğu hususunda anlaşamamaları halinde uyuşmazlığın çözümü için yargı yoluna başvurulabilecek olup görevli mahkeme Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca asliye hukuk mahkemeleridir (Hukuk Muhakemeleri, 2011).

“Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 27.4.2012 tarihli ve E:2012/6825, K:2012/11587” sayılı kararında Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun ihtiyari tahkim ve zorunlu tahkim fonksiyonlarını açıkça ortaya koymuştur. Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin kararında, “Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun mecburi tahkim ve ihtiyari tahkim şeklinde iki ayrı görevi bulunduğu, sadece sportif cezalarla yetiştirme tazminatlarına ilişkin uyuşmazlıkların mecburi hakem olarak Uyuşmazlık Çözüm Kurulunda görülebileceği, diğer uyuşmazlıkların çözümünün ise genel hükümlere göre tarafların anlaşmalarına bağlı olduğu ve uyuşmazlığın doğmasından sonra yazılı olarak kabul etmeleri halinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun ihtiyari tahkim sıfatıyla bakıp sonuçlandırabileceği ve bu kararlara karşı genel hükümler uyarınca yargı yoluna başvurulabileceği” ifade edilerek Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun yargı yetkisi açıklanmıştır (Ekşi, 2015).

Basketbol spor dalına ilişkin ulusal uyuşmazlıkların çözüm şekline baktığımızda ise öncelikle basketbol spor dalının ülkemizde örgütlenme şeklini incelemek gerekmektedir. Türkiye Basketbol Federasyonu “3289 sayılı Kanunun” ek 9/1. maddesi kapsamında tüzel kişilik kazanan bağımsız spor federasyonu statüsündedir. Bağımsız spor federasyonlarında spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda federasyon bünyesinde oluşturulan kurullar görev yapmaktadır. Tahkim Kurulu Yönetmeliğinin başvuru başlıklı 8/4. maddesi uyarınca, “Tahkim Kuruluna başvuru süresi, federasyon yönetim kurulu kararı ile disiplin veya ceza kurulu kararının yazılı bildiriminden itibaren on gündür” (Tahkim Kurulu, 2012).

Basketbol Federasyonu Sözleşmeli Basketbolcular Lisans, Tescil ve Transfer Talimatında sporcuların ve spor kulüplerinin sözleşmeden doğan uyuşmazlıklara ilişkin hak ve yükümlülükleri düzenlenmiştir. Sporcunun sözleşme ücretinin ödenmemesi veya sporcunun sözleşmede yer alan yükümlülüklerine uymaması gibi nedenlerden dolayı sözleşmenin taraflardan herhangi biri tarafından feshedilmesi konusunda Federasyon Yönetim Kuruluna karar verme yetkisi verilmiş olup söz konusu Federasyon Yönetim Kurulu kararlarına karşı Tahkim Kuruluna başvurulması mümkündür (Sözleşmeli Basketbolcular, 2018). Öte yandan sözleşme konusu alacağın

tahsiline yönelik uyuşmazlıklarda sporcunun sözleşmesinde Basketbol Tahkim Kurulu (BAT) açıkça yetkili kılınmış ise uyuşmazlık BAT'ta çözümlenebilecek; sözleşmede tahkim şartı bulunmaması halinde ise sporcu alacaklarının tahsili için yerel mahkemelere müracaat edecektir (Özdemir, 2012).

1.2.1.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Spor Kulüpleri Arasındaki Uyuşmazlıklar

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın ilgili yönetmelikleri kapsamında spor kulüpleri ile imzalanan protokoller sonucunda spor kulüplerinin protokol gereğince mali yükümlülüklerini süresi içerisinde yerine getirmemesi halinde Gençlik ve Spor Bakanlığı ile spor kulüpleri arasında özel hukuk kuralları ile çözümlenmesi gereken uyuşmazlıklar doğmaktadır.

Örneğin “Sportif Müsabaka ve Gösteri Hasılatının Dağıtımına Dair Yönetmelik” uyarınca, “giderleri Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinden karşılanmak suretiyle düzenlenen her türlü spor müsabaka ve gösterilerinde bilet satışlarından elde edilen hasılatın belirli gider ve paylar düşüldükten sonra geriye kalan hasılatın %7'sinin Gençlik ve Spor Bakanlığı'na aktarılması gerekmektedir” (Sportif Müsabaka ve Gösteri, 2004). “Tesislere Ad Verme Yönetmeliği” uyarınca, “Gençlik ve Spor Bakanlığı mülkiyeti veya kullanımında iken gerçek ve tüzel kişilere belirli süreli kiralanın, sınırlı ayni hak tesis edilen veya bedelsiz olarak devredilen tesislerin adlarının, reklam karşılığı veya sponsorluk kapsamında gerçek ve tüzel kişilerin isim, marka, logo ve benzerleri ile değiştirilmek veya tesis adlarına ilave edilmek istenmesi halinde elde edilen reklam ve/veya sponsorluk gelirinin %25'inin” Gençlik ve Spor Bakanlığı'na aktarılması gerekmektedir (Tesislere Ad Verme, 2011). Spor kulüplerinin belirtilen yönetmelik hükümleri gereğince %7 hasılat payını veya %25 sponsorluk gelirlerini süresi içerisinde ödememesi halinde Gençlik ve Spor Bakanlığı ile ilgili spor kulübü arasında uyuşmazlık doğmaktadır.

1.2.2. Kamu Hukukuna İlişkin Spor Hukuku Uyuşmazlıkları

Vatandaşların, sporcuların, antrenörlerin, spor kulüplerinin veya spor federasyonlarının Gençlik ve Spor Bakanlığı ile ilişkilerinden, yapmış oldukları eylemler nedeniyle doğan cezai sorumluluklarından veya vergi mükellefiyetlerinden doğan uyuşmazlıklar kamu hukukundan doğan uyuşmazlıklardır.

1.2.2.1. İdare Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar

Vatandaşlar, sporcular, antrenörler gibi sportif faaliyetlere katılan kişilerin Gençlik ve Spor Bakanlığı ile olan ilişkilerinden doğan uyuşmazlıklardır. İdare hukukundan doğan uyuşmazlık türlerini örnek mahkeme kararları ile incelemek gerekirse:

1.2.2.1.1. Spor Faaliyetlerinde Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi

3289 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesi uyarınca, “ulusal ve uluslararası yarışmalarda üstün başarı göstermiş sporcular ve kulüpler ile bu başarıya emeği geçen kişi, kurum ve kuruluşlara (futbol branşı dahil) aynı ve/veya nakdi ödül verilir”. Söz konusu maddeye dayanılarak hazırlanan “Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik” uyarınca “üstün başarı gösteren sporculara, spor kulüplerine, teknik direktör ve antrenörlere” başarı derecesine göre değişen oranlarda ödül verilmektedir (Spor Hizmet, 2010). Yönetmeliğin “kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde yer alan, “(1) Bu Yönetmelik; a) Olimpiyat, paralimpik ve deaflimpik oyunlarında, b) Olimpik, paralimpik ve deaflimpik spor dalları ile IOC’nin tanıdığı diğer spor branşlarının Dünya ve Avrupa şampiyonalarında, büyükler, ümitler, gençler ve yıldızlar kategorilerinde, c) Olimpik veya paralimpik olmayan spor dallarının Dünya ve Avrupa şampiyonalarında

büyükler, ümitler, gençler ve yıldızlar kategorilerinde, ç) Universiade ve Akdeniz oyunları ile Genel Müdürlüğün koordinesi ile iştirak edilen diğer uluslararası spor oyunlarında, d) Türkiye Futbol Federasyonunun uluslararası müsabakalarında, başarılı olan sporcuları, spor kulüplerini, teknik direktör ve antrenörler ile uluslararası spor faaliyet ve organizasyonlarında ülke tanıtımına katkıda bulunan sporcuları kapsar” düzenlemesi ile Yönetmelik kapsamına girerek ödül verilmesi gereken kategoriler belirlenmiş olup bu kategorilere ilişkin oyunlarda başarı elde edenlere, başarı derecelerine göre değişen oranlarda cumhuriyet altını karşılığı Türk Lirası üzerinden ödül verilir.

Ancak zaman zaman verilen ödül miktarının başarı elde eden tarafından eksik olduğunun iddia edilmesi ya da idare tarafından müsabakada elde edilen derecenin Yönetmelik kapsamına girmediği değerlendirilerek ödül verilmesine yer olmadığına karar verilmesi veya belirli bir miktarda ödül verilmesi gibi hallerde, idare ile ödül talep eden arasında uyuşmazlıklar doğmakta olup bu uyuşmazlıklar idari yargıda çözümlenmektedir.

Spor faaliyetlerinde başarı gösterenlerin ödüllendirilmesine ilişkin uyuşmazlıklara örnek olarak 08-15 Ağustos 2010 tarihleri arasında Fransa'nın Vichy kentinde düzenlenen Bedensel Engelliler Avrupa Okçuluk Şampiyonasında takım halinde birinci, ferdi olarak ise üçüncü olan davacının, ferdi olarak üçüncülük derecesinden dolayı kendisine ödül verilmemesine ilişkin işlemin iptali davasında, “Ankara 15. İdare Mahkemesince “Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmeliğin” 16/3. maddesinde, birbirinin devamı olan ve sonucu birincilikle biten veya şampiyonluğa varan uluslararası müsabakalarda verilecek ödüllerden, daha evvelki etaplarda verilen ödüllerin mahsup edileceğinin düzenlendiği, dava konusu şampiyonada önce ferdi müsabakaların yapıldığı, ferdi müsabakalar sonucu alınan puanlar neticesinde takım yarışmalarına katılıp katılmama durumunun belli olduğu, dolayısıyla söz konusu müsabakaların birbirinin devamı niteliğinde olduğu anlaşıldığından tesis olunan dava konusu işleminde

hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir”. Davacı tarafından, gerçekleştirilen temyiz talebi üzerine verilen “Danıştay Onuncu Dairesinin 09.06.2016 tarihli ve E: 2012/780, K: 2016/3221” sayılı kararında ise, “dava konusu 8-15 Ağustos 2010 tarihleri arasında düzenlenen Bedensel Engelliler Avrupa Okçuluk Şampiyonasında Olimpik Yaylarda ferdi ve takım halinde yapılan yarışmaların ayrı ayrı yapıldığı, sonuçların ayrı ayrı değerlendirildiği, birinin sonucunun diğerini etkilemediği ve şampiyonadaki ferdi ve takım müsabakalarının birbirinin devamı niteliğinde olmadığı belirtilerek davacıya ferdi derecesinden dolayı ayrıca ödül verilmesi gerektiği” belirtilerek Ankara 15. İdare Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir. Danıştay kararından da görüldüğü üzere, Ödül Yönetmeliği kapsamına girecek şekilde hem ferdi hem de takım halinde derece elde eden davacı sporcuya ferdi derecesinden dolayı ödül ödenmediği gerekçesi ile sporcu ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında, doğan uyuşmazlıkta Danıştay tarafından, davacıya ferdi derecesinden dolayı ayrıca ödül verilmesi gerektiği ve bu nedenle eksik ödül verildiği değerlendirilerek eksik ödül verilmesine yönelik olarak tesis edilen işlemin iptaline karar verilmesi gerektiği belirtilerek İdare Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir (www.sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

1.2.2.1.2. Milli Sporcuların Beden Eğitimi Öğretmeni Olarak Ataması

“Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin” Milli Sporcuların Ataması başlıklı 9 uncu maddesi kapsamına giren milli sporcular sınav şartı aranmaksızın beden eğitimi öğretmeni olarak atanabilmektedir (Öğretmen Atama, 2015). Söz konusu madde uyarınca, “(1) Millî sporculardan; a) Olimpiyat Oyunları, Paralimpik Oyunları, Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunları (Universiade), Akdeniz Oyunları ile Dünya Askerî Oyunlarında bireysel veya takım halinde yarışmalarda ilk üç dereceye girenler, b) Uluslararası Olimpiyat Komitesinin tanıdığı spor dallarının büyükler, gençler veya ümitler kategorilerinde Dünya veya Avrupa şampiyonaları ile Uluslararası Askerî Sporlar Konseyince yapılan Dünya veya Avrupa şampiyonalarında ilk üç dereceye girenler, c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yarışmaların takım sporlarında en az on kez ülkemizi temsil ederek millî

sporcu belgesi almış olanlar,... sınav şartı aranmaksızın beden eğitimi alanında aday öğretmenliğe atanmak üzere başvuruda bulunabilir. Bu kapsamda yapılacak atamalar, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile koordine kurulmak suretiyle yapılır”.

Benzer düzenleme “Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelikte” yer almakta olup Yönetmeliğin ek 4 üncü maddesinde, “Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin” 9 uncu maddesi ile paralel şekilde belirtilen dereceleri elde eden veya milli sporcu belgesi almış olanların, “kendi istekleri üzerine, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nde münhal bulunan sportif eğitim uzmanı ve antrenör kadroları ile öğretmenlik için aranan diğer özel şartları da taşımaları kaydıyla Milli Eğitim Bakanlığı’nda münhal bulunan beden eğitimi branşında öğretmen kadrolarına atanmalarında bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmayacağı” belirtilerek, bu kişilerin sınav şartı aranmaksızın beden eğitimi alanında atanmak için başvurabilecekleri düzenlenmiştir (Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar, 2002).

Milli sporcuların beden eğitimi öğretmeni olarak atamasına ilişkin uyuşmazlıklara örnek olarak hentbol spor dalında (b) ve (c) sınıfı milli sporcu belgesine sahip olan davacı sporcunun, atama başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali davasında İdare Mahkemesince, davacının katılmış olduğu 05-13 Temmuz 2008 tarihleri arasında İtalya-Venedik’te yapılan Dünya Üniversiteler Hentbol Şampiyonasının Yönetmelik kapsamında bulunmadığından bahisle dava konusu işlem hukuka aykırı bulunarak işlemin iptaline karar verilmiştir. Davalı idareler tarafından, gerçekleştirilen temyiz talebi üzerine verilen “Danıştay Onikinci Dairesinin 13.12.2018 tarihli ve E: 2015/430, K: 2018/6292” sayılı kararında, “her ne kadar, İdare Mahkemesince davacının katıldığı şampiyonanın Dünya çapında olduğu ve ilgili Yönetmelikte bahsi geçen Üniversiad oyunları kapsamında olduğu belirtilmekte ise de Üniversiad oyunlarının, üniversiteler arasında iki yılda bir farklı şehirlerde yaz ve kış olimpiyat oyunları olarak yapılan, birçok spor dalını bir araya getiren, her yaş grubu sporcunun katılabildiği bir etkinlik olduğu, Dünya Üniversitelerarası Şampiyonaların

ise, Dünya çapında olmakla birlikte, müsabakaların sadece üniversiteler arasında yapıldığı, organizasyon şekli ve katılma şartları Üniversiad oyunlarından farklı olan ve yalnızca belli bir yaş grubuna dahil olan sporcuların katılabildiği bir etkinlik olduğu anlaşıldığı, bu durumda Üniversiad oyunları ile Dünya Üniversitelerarası Şampiyonaların birbiri ile eşdeğer nitelikte etkinlikler olmadığı, dolayısıyla 05-13 Temmuz 2008 tarihleri arasında İtalya-Venedik'te yapılmış olan Dünya Üniversiteler Hentbol Şampiyonasının da ilgili Yönetmelik kapsamında olmadığı sonucuna varıldığından, dava konusu işlemin iptali yolunda verilen idare mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmaması” nedenleriyle Ankara 17. İdare Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir. Danıştay kararından da görüldüğü üzere, davacının katılmış olduğu şampiyonanın “üniversiad oyunları” kapsamında olan bir şampiyona olması ve bu şampiyonanın Yönetmelik hükümleri kapsamında olmadığı sonucuna varılarak, İdare Mahkemesi tarafından verilen davacının atama işleminin yapılması gerektiği yönündeki kararının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle İdare Mahkemesi kararı bozulmuştur (www.sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

1.2.2.1.3. Spor Müşaviri Ataması

3289 sayılı Kanun uyarınca, “olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik bir branşın büyükler kategorisinde birden fazla şampiyonluğu olan sporcuların” spor müşaviri kadrosuna atanma imkanı bulunmaktadır. Söz konusu Kanunun 30 uncu maddesinde, “Gençlik ve Spor Bakanının teklifi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından sayısı kırkı geçmemek üzere, olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla dünya şampiyonluğu kazanan otuz yaşını doldurmuş sporcular, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesi (A) bendinin (2), (3) ve (6) numaralı alt bentlerindeki şartlar hariç diğer şartları taşımak kaydıyla spor müşaviri olarak atanabilir. Spor müşavirleri aylık ve özlük hakları bakımından Bakanlık müşavirleri hakkında uygulanan hükümlere tabidirler. Spor müşavirlerinin atama, çalıştırılma usul ve esasları Cumhurbaşkanı tarafından yönetmelikle düzenlenir” hükmüne yer verilmiştir.

3289 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine dayanılarak hazırlanan “Spor Müşavirleri Atanma ve Çalıştırma Yönetmeliğinin” 5 inci maddesinde ise spor müşavirliğine atanabilme şartları düzenlenmiş olup bu şartlar, “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, 30 yaşını doldurmuş ve 65 yaşından büyük olmamak, kamu haklarından mahrum bulunmamak, taksirli suçlar ve aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref haysiyeti kırıcı suçtan veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak, olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla dünya şampiyonluğu kazanmış olmak, ömür boyu hak mahrumiyeti veya olimpiyat ve dünya şampiyonalarında doping suçundan dolayı ceza almamış olmak” şeklinde sayılmıştır (Spor Müşavirleri, 2001).

Spor müşaviri atamasına ilişkin uyuşmazlıklara örnek olarak davacı sporcunun, spor müşaviri olarak atanması talebinin reddedilmesine ilişkin işlemin iptali davasında Ankara 3. İdare Mahkemesince, davacının 17-21 Kasım 1995 tarihlerinde Manila-Filipinler’de yapılan Büyükler 12. Dünya Taekwondo Şampiyonası ile 31 Mayıs-3 Haziran 2001 tarihlerinde Vietnam’da yapılan Dünya Taekwondo Kupasında birincilik derecesi elde ettiği, davacın Yönetmelik hükümleri gereğince atama ilişkin aranan şartları taşıdığı belirtilerek işlemin iptaline karar verilmiştir. Temyiz talebi üzerine verilen “Danıştay İkinci Dairesinin 29.01.2018 tarihli ve E: 2017/1807, K: 2018/206” sayılı kararında, “davacının 12. Dünya Taekwondo Şampiyonası dışında birincilik elde ettiği 2002 yılı Üniversiteler Dünya Şampiyonasının belirli bir nüfus veya sosyal gruplar ya da mesleklerle sınırlı olarak düzenlenen şampiyona niteliğinde olması, 2001 yılı Dünya Taekwondo Kupasının ise Dünya Taekwondo Şampiyonası ile aynı yıl içinde düzenlenen ve bir önceki Dünya Şampiyonasında elde edilen sonuçlara dayanılarak takım sıralamasında yüksek derecede sıralanan ülke sporcularının davet edilmesi esasına dayalı bir faaliyet olması nedeniyle davacının

derecelerinin, 3289 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde belirtilen “olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla dünya şampiyonluğu kapsamında değerlendirilmesinin mümkün bulunmadığı” belirtilerek Ankara 3. İdare Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir. Danıştay kararından da görüldüğü üzere, davacı sporcunun birincilik elde ettiği şampiyonalardan yalnızca 12. Dünya Taekwondo Şampiyonasının Yönetmelik kapsamında yer alan “dünya şampiyonası” kategorisine girmekte olduğu ve bu nedenle de Yönetmelik gereği sağlanması gereken “birden fazla dünya şampiyonu olma şartının” yerine getirilememesi gerekçesiyle İdare Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir(www.sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

1.2.2.1.4. Sporcu Şeref Aylığı Bağlanması ve Devlet Sporcu Unvanı Verilmesi

“5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanunun” 3 üncü maddesi kapsamına giren kişilere sporcu şeref aylığı bağlanır ve 7 nci maddesi kapsamına giren kişilere devlet sporcusu unvanı verilir (Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması, 2008). Söz konusu Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak “Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik” yürürlüğe konulmuştur (Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması, 2009).

5774 sayılı Kanunun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde yer alan, “bu Kanun, müsabakaların yapıldığı dönem itibariyle Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından olimpik, paralimpik ve deaflimpik spor dalları içinde kabul edilmiş spor dallarının büyükler kategorisinde; olimpiyat oyunlarında, Dünya veya Avrupa şampiyonalarında ferdi ya da takım sporlarında takım halinde birinci, ikinci ve üçüncü olan amatör sporcular ile bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarını ve takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerini kapsar” düzenlemesi ile

Kanunun kapsamına giren müsabakalar belirtilmiştir. Kanunun “Sporcu şeref aylığı” başlıklı 3 üncü maddesinde yer alan, “bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren amatör sporcular ile olimpiyat veya dünya şampiyonalarında takım sporlarında veya takım tasnifi yapılan branşlarda takım halinde şampiyon olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktörlerinden ve antrenörlerinden daha sonra ömür boyu hak mahrumiyeti cezası almadıkları ve başarı derecelerinin doping dahil herhangi bir sebeple geçersiz olarak kabul edilmediği Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından belgelendirilecek veya bildirilecek olanlara Cumhurbaşkanlığına yazılı olarak müracaatları halinde ve başarı derecesinin kazanıldığı tarihten önceki bir tarih olmamak kaydıyla, 40 yaşını doldurdukları tarihten başlatılmak üzere ve Türk vatandaşlığını korudukları müddetçe Cumhurbaşkanı kararı ile sporcu şeref aylığı adı altında aylık bağlanır” düzenlemesi ile sporcu şeref aylığı almaya hak kazanabilecek kişiler belirtilmiştir. Kanunun “Devlet Sporcusu unvanının verilmesi ve geri alınması” başlıklı 7 nci maddesinde yer alan, “(1) Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından olimpik, paralimpik ve deaflimpik spor dalları içinde kabul edilmiş spor branşlarının büyükler kategorisinde yapılan olimpiyat oyunlarında veya Dünya şampiyonalarında; a) Ferdi spor dallarında birinci olanlara, b) Takım veya takım tasnifi yapılan spor dallarında takım halinde ilk üçe giren sporcular ile bu sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerine, c) Avrupa şampiyonalarında final oynayan milli takım sporcuları ile bunların teknik direktör ve antrenörlerine, Devlet Sporcusu unvanı verilir. Devlet Sporcusu unvanı verileceklerin sporda şiddet, şike veya doping suçundan dolayı ömür boyu hak mahrumiyeti cezası almamış olmaları gerekir” düzenlemesi ile devlet sporcusu unvanı almaya hak kazanabilecek kişilerin kapsamı belirlenmiştir.

Konuya ilişkin uyuşmazlıklara örnek olarak, taekwondo milli sporcusu olan davacının çeşitli tarihlerde düzenlenen Dünya Taekwondo Poomse Şampiyonaları ile Avrupa Taekwondo Poomse Şampiyonalarında dereceler elde ettiği, son olarak 2013 yılında düzenlenen 11. Avrupa Taekwondo Poomse Şampiyonasında birincilik ve yine 2013 yılında düzenlenen Dünya Taekwondo Poomse Şampiyonasında üçüncülük kazandığı, 15.5.2016 tarihinde 5774 sayılı Kanun uyarınca devlet sporcusu unvanı

verilmesi ve sporcu şeref aylığı bağlanması istemiyle yaptığı başvurunun, poomse sporunun 5774 sayılı Kanun kapsamında olmadığı gerekçesiyle reddi üzerine verilen işlemin iptali davasında verilen Ankara 10. İdare Mahkemesinin kararında; “davacının milli sporcu olarak uluslararası olimpiyatlarda elde ettiği poomsenin taekwondo spor branşının içerisinde bir kategori olduğu ve 5774 sayılı Kanun kapsamında Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından olimpik, paralimpik ve defolimpik spor dalları içinde kabul edilmiş bir spor dalı olduğu” değerlendirilerek dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Mahkeme kararında taekwondo branşının spor dalı olan poomsenin, IOC tarafından tanınan olimpik spor dallarından biri olduğu bu nedenle de davacının poomse dalında elde ettiği derecelerin 5774 sayılı Kanun kapsamına girdiğine kanaat getirilerek dava konusu işlemin iptali ile davacıya sporcu şeref aylığı bağlanması ile devlet sporcu unvanı verilmesine karar verilmiştir. Uygulamada bu ve diğer bazı spor dallarında derece elde edilen spor dalının nitelendirilmesinin bir başka ifadeyle olimpik olup olmadığının değerlendirilmesinin doğru şekilde yapılamaması nedeniyle çeşitli uyuşmazlıklar doğabilmektedir. Bu kapsamda mahkeme kararı ile de örneklendirilen taekwondonun poomse dalı hakkında bazı açıklamalarda bulunmakta fayda vardır. Poomse ve kyorugi taekwondo sporunun alt spor dallarıdır. Ancak Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından tanınan ve ilk kez 2000 Sydney Olimpiyat Oyunlarından itibaren resmi spor dalı olarak kabul edilen “taekwondo” prensibi kyorugidir (WTF Statutes, 2019). Poomse spor dalı, IOC tarafından kabul edilen ve olimpiyat oyunlarında müsabakası gerçekleştirilen bir spor dalı değildir. Uluslararası Taekwondo Federasyonunun (WTF) Olimpiyat Oyunları Kurallarınının 3 üncü maddesinde olimpik spor dalı olan kyoruginin olimpiyat oyunlarında oynanan kategorileri; erkeklerde 58 kilo altı, 68 kilo altı, 80 kilo altı ve 80 kilo üstü, kadınlarda 49 kilo altı, 57 kilo altı, 67 kilo altı ve 67 kilo üstü olmak üzere toplam sekiz kategori olarak tanımlanmıştır (WTF Standing Procedures, 2015).

Poomse spor dalına ilişkin uyuşmazlıklara açıklık getirmek amacıyla poomse spor dalının olimpik bir branş olup olmadığının TMOK'den sorulması üzerine TMOK tarafından verilen 24.10.2017 tarihli yazıda;

“1- Taekwondonun 2000 Sydney Olimpiyat Oyunlarından bu yana Olimpik Programda yer alan bir spor dalı olduğu,

2- WTF'nin, IOC tarafından Yaz Olimpik Spor Federasyonları arasında kabul edilmekte olduğu,

3- IOC tarafından tanınmanın bir spor dalının olimpik olduğu anlamına gelmemekte olduğu, tanınmış olduğu halde olimpik spor olma (olimpiyat programında yer alma) niteliğini kazanmamış bir çok spor dalının (ör: polo, kriket, Amerikan futbolu vb.) mevcut olduğu, ancak bir sporun olimpiyat programında yer alabilmesi için önce IOC tarafından tanınmış olmasının gerektiği,

4- Poomse ve kyorugi dallarını içeren taekwondonun, IOC tarafından “tanınan” bir spor dalı olduğu,

5- Taekwondonun aynı zamanda olimpik programda yer alan bir spor olduğu,

6- Taekwondonun sadece kyorugi dalındaki müsabakaları olimpiyat oyunları programında yer almakta olduğu, poomsae müsabakalarının olimpik program kapsamında bulunmamakta olduğu” belirtilmiştir (TMOK, 2017).

Ancak İdare Mahkemeleri tarafından zaman zaman kanaatimizce eksik inceleme ve değerlendirmeler neticesinde yalnızca poomse spor dalının, taekwondo branşı içinde yer alması ve taekwondonun olimpik bir branş olduğu düşüncesinden yola çıkılarak, poomse spor dalının olimpik olup olmadığı, fiilen olimpiyat oyunlarında oynanıp oynanmadığı ve IOC ile WTF kuralları değerlendirilmeden, eksik inceleme ile olimpik bir spor dalı olduğu düşünülerek hatalı kararlar verilebilmektedir. Hemen belirtmek gerekir ki uygulamada farklı spor dallarına ilişkin uyuşmazlıklarda da bu ve benzeri şekilde eksik inceleme ile hatalı kararlar verilebilmektedir.

1.2.2.1.5. Milli Sporcu Belgesi Verilmesi

“Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik” uyarınca, “spor federasyonlarının faaliyet programları kapsamındaki uluslararası resmi spor müsabakalarına katılarak Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan şartları sağlayan milli sporcular katıldıkları yarışma türüne göre (A), (B) veya (C) sınıfı” milli sporcu belgesi almaya hak kazanırlar (Milli Sporcu Belgesi, 2011). Yönetmeliğin “Milli sporcu belgesi almaya hak kazanma” başlıklı 7 nci maddesi uyarınca, “(1) Aşağıda belirtilen uluslararası müsabakalarda yer alan sporcular, katıldıkları yarışma türüne göre (A), (B) veya (C) sınıfı milli sporcu belgesi almaya hak kazanır. a) (A) sınıfı belge almaya hak kazanabilmek için aşağıda yer alan müsabakalara katılmak şarttır.1) Olimpiyat, paralimpik ve deafolimpik oyunları, 2) Büyükler kategorisindeki dünya şampiyonaları finalleri, 3) Büyükler kategorisindeki Avrupa şampiyonaları finalleri, 4) Dünya ve Avrupa Şampiyonası yapılmayan branşların büyükler kategorisindeki dünya ve Avrupa kupaları finalleri, b) (B) sınıfı belge almaya hak kazanabilmek için aşağıda yer alan müsabakalara katılmak şarttır. 1) Ümitler, gençler ve yıldızlar kategorilerindeki dünya ve Avrupa şampiyonaları finalleri, 2) Büyükler kategorisinde yapılan Avrupa ve dünya şampiyonalarındaki grup eleme müsabakaları, 3) Dünya ve Avrupa şampiyonası yapılan branşların büyükler kategorisindeki dünya ve Avrupa kupaları finalleri, 4) Dünya ve Avrupa şampiyonası yapılmayan branşların ümitler, gençler ve yıldızlar kategorisindeki dünya ve Avrupa kupaları finalleri, 5) Üniversite oyunları, 6) Akdeniz Oyunları, Karadeniz Oyunları, Dünya veya Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları, 7) Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu (FISU) tarafından düzenlenen dünya şampiyonaları, 8) Uluslararası Okul Sporları Federasyonu (ISF) tarafından düzenlenen dünya şampiyonaları, 9) Uluslararası Askeri Sporlar Konseyince (CISM) düzenlenen dünya askeri oyunları ile Avrupa ve dünya şampiyonaları, 10) Olimpik branşlarda uluslararası federasyonların yarışma takviminde yer alan, ferdi branşlarda en az 17 ülke sporcusu, takım sporlarında ise en az 9 ülke takımının katıldığı diğer uluslararası yarışma veya turnuvalar, c) (C) sınıfı belge almaya hak kazanabilmek için (A) ve (B) sınıfı milli sporcu belgesi için öngörülen yarışmalar dışında kalan uluslararası müsabakalara ve turnuvalara katılmak şarttır”.

Milli sporcu belgesi verilmesine ilişkin uyuşmazlıklara örnek olarak Türkiye milli senkronize yüzme takımı sporcusu olarak 15.7.2008 – 21.7.2008 tarihleri arasında İsrail'in Netanya kentinde düzenlenen COMEN Cup müsabakalarında mücadele eden davacının kendisine “Milli Sporcu Belgesi” talebiyle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapmış olduğu başvurunun reddine dair işlemin iptali davasında verilen Ankara 6. İdare Mahkemesinin kararında; “Davacının müsabakaya katıldığı yıl olan 2008 yılında yürürlükte bulunan 11.02.2006 tarihli Yönetmelik hükümlerine göre davacının katılmış olduğu müsabakanın niteliği itibari ile milli sporcu belgesi verilmesi gereken kategoriye girmediği, davacının müsabakaya katıldığı tarihten sonra yürürlüğe giren 12.05.2011 tarihli Yönetmelik hükümlerinde ise davacıya milli sporcu belgesi verilebilmesi için söz konusu Yönetmeliğin geriye dönük hüküm ifade edeceğine ilişkin bir hükme yer verilmediği” gerekçeleri ile davanın reddine karar verilmiştir. Ankara 6. İdare Mahkemesi kararından da görüldüğü üzere, davacı sporcunun Türkiye Milli Senkronize Yüzme Takımı sporcusu olarak 15.7.2008 – 21.7.2008 tarihleri arasında katıldığı müsabakanın, müsabaka tarihinde yürürlükte bulunan “11/02/2006 gün ve 26077 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik” kapsamına girmediği gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

1.2.2.2. Ceza Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar

Ceza hukukundan doğan uyuşmazlıkların konusunu, spor faaliyetleri dolayısıyla işlenen suçlar teşkil etmektedir (Gülşen, 2013 s:216). Spor hukukunun ceza hukuku ile kesiştiği ve uygulamada en çok yargılama faaliyetinin yapıldığı alan “sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi” konusunda gerçekleştirildiği için, bu bölümde ülkemizde “sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi” konusunda yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerini örnek mahkeme kararları ile birlikte incelemekte fayda vardır.

Ülkemizde spor alanları ile bunların çevresinde gerçekleşebilecek şiddet olayları ve düzensizlikleri önlemek amacıyla ilk olarak “5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” yürürlüğe konulmuştur (Spor Müsabakalarında Şiddet, 2004). Bu Kanun sporda şiddet ve düzensizliği önlemekte yeterli olamamıştır. 5149 sayılı Kanunun sporda şiddet ile mücadele konusunda uygulamada yetersiz kalması nedeniyle “6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” yürürlüğe konulmuştur. 6222 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla da “22/12/2012 tarihli ve 28505 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik” yürürlüğe konulmuştur (Koca, 2011). 6222 sayılı Kanunun günün koşulları ve ihtiyaçları ile uyumlu hale gelmesi amacıyla yapılan çalışmalar neticesinde; “10/12/2011 tarihli ve 6259 sayılı Kanun ile 4/7/2019 tarihli ve 7182 sayılı Kanun” yürürlüğe konulmuş ve 6222 sayılı Kanunun bazı maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. 6222 sayılı Kanunda yapılan bu değişiklikler neticesinde Kanunun uygulama Yönetmeliği güncelliğini yitirmiş olup “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik” hükümlerinin de Kanundaki değişiklikler kapsamında güncellenmesi gerekmektedir.

6222 sayılı Kanunun amacı, “müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesi” olarak tanımlanmış olup ceza hukuku kapsamına giren 6222 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlık çeşitleri örnek mahkeme kararları ile birlikte aşağıda incelenmiştir.

1.2.2.2.1. Şike ve Teşvik Primi

Şike ve teşvik primi, ilk defa “6222 sayılı Kanunda” düzenlenerek suç olarak ihdas edilmiştir (Şen ve Özdemir, 2012). 6222 sayılı Kanunun 11 inci maddesi

uyarınca, “(1) Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kendisine menfaat temin edilen kişi de bu suçtan dolayı müşterek fail olarak cezalandırılır. Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur. (2) Şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasına katkıda bulunan kişiler de birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. (3) Kazanç veya sair menfaat vaat veya teklifinde bulunulması halinde, anlaşmaya varılmadığı takdirde, suçun teşebbüs aşamasında kalmış olması dolayısıyla cezaya hükmolunur. (4) Suçun; a) Kamu görevinin sağladığı güven veya nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle, b) Federasyon veya spor kulüpleri ile spor alanında faaliyet gösteren tüzel kişilerin, genel kurul ve yönetim kurulu başkan veya üyeleri, teknik veya idari yöneticiler ile kulüplerin ve sporcuların menajerleri veya temsilciliğini yapan kişiler tarafından, c) Suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde, ç) Bahis oyunlarının sonuçlarını etkilemek amacıyla, işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır. (5) Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde bu madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir. (6) Bu madde hükümleri; a) Milli takımlara veya milli sporculara başarılı olmalarını sağlamak amacıyla, b) Spor kulüpleri tarafından kendi takım oyuncularına veya teknik heyetine müsabakada başarılı olabilmelerini sağlamak amacıyla, prim verilmesi veya vaadinde bulunulması halinde uygulanmaz. (7) Suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı yüzbin Türk Lirasından az olamaz. (8) Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişiye ceza verilmez. (9) Bu madde kapsamına giren suçlarla ilgili olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez. (10) Bu maddede tanımlanan suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi halinde, bunlardan en ağır cezayı gerektiren fiilden dolayı verilecek ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılarak tek cezaya hükmolunur.

(11) Bu maddede tanımlanan suçlardan dolayı cezaya mahkûmiyet halinde, kişi hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesi hükümlerine göre, spor kulüplerinin, federasyonların, bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunur” (Sporda Şiddet, 2011).

Şike ve teşvik primi suçuna ilişkin yargılamaya örnek olarak “Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 17.01.2014 tarihli ve E: 2013/16791, K: 2014/516” sayılı kararında, “6222 sayılı Yasanın ilk halinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasına yönelik bir hükmün bulunmadığı, ancak anılan Kanunun 11 inci maddesine, 15/12/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6259 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile ek onuncu fıkrasıyla getirilen düzenleme uyarınca zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasının olanaklı hale getirildiği, esasen, 6222 sayılı Kanuna 6259 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile suçun zincirleme biçimde islenmesine ilişkin bu düzenleme getirilmese dahi mağduru belli bir kişi olmayan şike ve bu suçun alt kategorisi olarak düzenlenen teşvik primi suçunun topluma karşı işlenen suçlardan olması karşısında, 5237 sayılı TCK'nın 5 inci maddesi de gözetilerek bu sorunun aynı Yasanın suçların içtimama ilişkin genel hükümlere göre çözümleneceğinde bir tereddüdün de bulunmadığı, buna karşılık suçun; farklı zamanlarda değişik takımlar lehine müsabakaların sonuçlanmasının amaçlandığı ya da bir kısım müsabakaların örgüt faaliyeti çerçevesinde diğer bir kısmının ise bu faaliyet dışında sonucuna etki etmek suretiyle gerçekleştiği durumlarda, zincirleme suç hükümlerinin mi yoksa gerçek içtima hükümlerinin mi uygulanacağı çözümü gereken bir sorun olarak ortaya çıkmakla birlikte, şike ve teşvik primi verme suçlarında önemli olan hususun suç işleme kararındaki birlik olduğu, bunun bulunması halinde diğer koşulların da var olması şartıyla zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasında bir engelden söz edilemeyeceği, dava konusu somut olayda ise sanık Y.’nin oluşa ve dosya kapsamına uygun olarak aynı futbol sezonu içerisinde ve bir suç işleme kararı altında üzerine atılı şike ve teşvik primi suçlarını işlediği, suç işleme kararındaki zincirin kesilmediği ve müsabaka tarihlerinin iç içe geçtiği anlaşıldığından, sanık hakkında dava konusu edilen Spor Toto Süper Lig müsabakalarında işlediği şike ve teşvik primi ile 49. Ziraat Türkiye Kupası finali müsabakasında işlediği şike suçlarının

zincirleme biçimde tek suçu oluşturduğu gözetilmeden iki ayrı suç kabulü ile yazılı şekilde hükümler kurulması gerektiği” belirtilerek yerel mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir (www. sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

Şike ve teşvik primi suçu topluma karşı işlenen suçlardan olup bu suçun mağduru toplumu oluşturan herkeştir (Gülşen, 2013). Yargıtayın anılan kararında şike ve teşvik primi suçunun manevi unsurunun “kasıt” olduğundan yola çıkılarak, somut olayda “sanığın aynı futbol sezonu içerisinde bir suç işleme kararı altında birden fazla maçta şike ve teşvik primi suçunu işlediği ve suç işleme kararındaki zincirin kesilmediği” anlaşıldığından söz konusu müsabakalar nedeniyle işlediği suçların zincirleme biçimde tek bir şike ve teşvik primi suçunu oluşturduğu, gerçek içtima hükümlerinin uygulanarak her bir suç için ayrı ayrı ceza verilmemesi gerektiği nedeniyle yerel mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir. Kanaatimizce de suçun manevi unsuru olan kasıt altında suç işleme kararındaki birlik nedeniyle bu suçun failerin zincirleme suç hükümleri kapsamında cezalandırılmalarının isabetlidir.

1.2.2.2.2. Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması

6222 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca spor alanlarına sokulması yasak maddeleri spor alanlarına sokan kişiler veya müsabaka düzeninin bozulmasına sebep olan kişiler cezalandırılır. Bu suçların faili herhangi bir kimse olabilir, suçun mağduru ise toplumdur (TMOK ve İstanbul Barosu, 2013). Ancak kasten işlenmesi halinde kişilere bu suçlardan ceza verilebilecek olup bu suçların taksirle işlenmesi halinde ceza verilemez (Koca, 2011).

6222 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde spor alanlarına sokulması yasak maddeler sayılmış olup söz konusu madde kapsamında “(1) Müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara; a) Ruhsatlı dahi olsa ateşli silahlar ile esasen bulundurulması yasak olan diğer silahların, b) Esasen bulundurulması yasak olmamakla beraber kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddelerin, c) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin, sokulması yasaktır. Müsabaka, seyir ve antrenman alanlarında alkollü içecek sokulması, kullanılması ve satılmasına ilişkin usul ve esaslar ilgili federasyonlar tarafından belirlenir. (2) Müsabaka güvenliğinin sağlanması amacıyla, genel kolluk görevlileri ile bunların gözetiminde olmak üzere özel güvenlik görevlileri, mülki amirin yazılı emrine istinaden, spor alanına girişte izleyicilerin üstünü ve eşyasını teknik cihazlarla ve gerektiğinde el ile kontrol edebilir ve arayabilir. (3) Spor müsabakası öncesinde, esnasında ve sonrasında spor alanında taraftarların üzeri ve eşyası 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun önleme aramasına ilişkin hükümlerine göre aranabilir. (4) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun adli aramaya ilişkin hükümleri saklıdır. (5) Genel kolluk görevlileri ve belediye zabıtası birinci fıkranın (b) ve (c) bentleri kapsamına giren alet veya maddeleri spor alanında seyyar olarak satan, satışa arz eden, dağıtan veya dağıtmak için bulunduran kişileri bu alandan uzaklaştırmakla yükümlüdür” (Sporda Şiddet, 2011).

Kanunun 13 üncü maddesinde ise “spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması suçlarının işleniş biçimleri” ele alınmış olup söz konusu madde uyarınca, “spor alanına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması” durumlarının hangi hallerinde ve ne oranda ceza verileceği düzenlenmiştir.

Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması suçlarına ilişkin yargılamaya örnek olarak “Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 13.042016 tarihli ve E: 2015/13668, K: 2016/15129” sayılı kararında, “6222 sayılı Kanunun 13/2. maddesindeki suç açısından maddi unsur, esasen bulundurulması suç oluşturmamakla

beraber anılan Kanunun 12 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddelerin spor alanlarına sokulmasıdır. Spor alanları, anılan Kanunun tanımlar başlıklı 3 üncü maddesinin (g) bendinde tanımlanmıştır. Buna göre spor alanları, sportif faaliyetlerin icra edildiği yerlerden müsabaka ve antrenman alanlarının yanı sıra seyircilere ait seyir alanlarını, sporculara ait soyunma odalarını ve 6222 sayılı Kanunun uygulanması kapsamında spor yapmaya uygun her yeri içine almaktadır. Anılan Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında, müsabaka güvenliğinin sağlanması amacıyla genel kolluk görevlileri ile bunların gözetiminde olmak üzere özel güvenlik görevlilerinin mülki amirin yazılı emrine istinaden spor alanına girişte izleyicilerin üstünü ve eşyasını teknik cihazlarla ve gerektiğinde el ile kontrol edebileceği ve arayabileceği belirtilmiştir. 6222 sayılı Kanunun 13/2. maddesinde düzenlenen suç, sırf hareket suçu olup söz konusu alet veya maddelerin spor alanlarına sokulmasıyla suç tamamlanmış olur. Ancak fail, bu alet veya maddeleri polis kontrol noktasında üzerinin aranması nedeniyle spor alanlarına sokamamışsa, bu takdirde teşebbüs söz konusu olur. Dosya kapsamına göre, sanığın suç tarihinde ...güney kale arkası ikinci kapısından giriş yaptığı sırada polis memurları tarafından yapılan üst aramasında suça konu meşalenin ele geçirilmesi karşısında, isnat olunan suçun teşebbüs aşamasında kaldığı gözetilerek, sanığın mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken, yasal olmayan ve yerinde görülmeyen gerekçeyle yazılı şekilde beraat kararı verilmesi” bozma sebebi olarak görülmüştür (www.sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

“6222 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve altıncı fıkrasında” düzenlenen suçlar sırf hareket suçları olup suça konu maddelerin spor alanına sokulması ile suç tamamlanmış olur (Koca, 2011). Yargıtay kararından da görüldüğü üzere fail suç konusu alet veya maddeleri polis üst araması sonucunda spor alanına sokamadıysa, bu durumda failin suça teşebbüsten cezalandırılması gerekecektir. Ancak bu gibi soyut tehlike suçlarında teşebbüs aşamasında kalan fiillerin cezalandırılma alanının genişletilmemesi ve bu suçlara teşebbüsün istisnai durumlar dışında cezalandırılmaması gerektiği kanaatindeyiz.

1.2.2.2.3. Tehdit veya Hakaret İçeren Tezahürat

6222 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca, “spor alanlarında veya çevresinde tehdit veya hakaret olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunanlar” cezalandırılır. Söz konusu maddeye göre, “(1) Spor alanlarında taraftarların grup halinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın duyan veya gören kişiler tarafından tehdit veya hakaret olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunmaları halinde, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, şikayet şartı aranmaksızın, failler hakkında elli günden az olmamak üzere adli para cezasına hükmolunur. (2) Spor alanlarında toplum kesimlerini din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet veya mezhep farkı gözeterek hakaret oluşturan söz ve davranışlarda bulunan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla hapis cezası ile cezalandırılır. (3) Birinci ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların yazılı pankart taşınması veya asılması ya da duvarlara yazı yazılması suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. (4) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiillerin; her türlü yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim aracıyla işlenmesi hâlinde de bu madde hükümleri uygulanır” (Sporda Şiddet, 2011).

Maddenin birinci fıkrasında çirkin ve kötü tezahürat suçu düzenlenmiş olup bu suçun faili yalnızca taraftarlar olabilirken; maddenin ikinci fıkrasında halkı aşağılama suçu düzenlenmiş olup bu suçun faili herkes olabilir (Gülşen, 2013). Aslında federasyonların disiplin talimatları uyarınca çirkin ve kötü tezahürat hallerinde disiplin cezaları tesis edilmektedir. Fakat federasyon disiplin talimatları uyarınca hakaret eylemini gerçekleştiren kişiler değil; spor kulüplerinin objektif sorumluluğu kapsamında eylemi gerçekleştiren taraftarların mensubu olduğu spor kulüpleri hakkında disiplin cezaları verilmektedir. Fiili işleyen taraftar veya taraftar grubunun cezalandırılmaması sonucunda ise bu suçun işlenmesi ile mücadelede yetersiz kalındığından, 6222 sayılı Kanun ve ceza hukuku ilkeleri kapsamında düzenlemeler yapılarak eylemi gerçekleştiren kişilerin cezalandırılması zarureti hasıl olmuştur (Koca, 2011).

Hakaret içeren tezahürat suçuna ilişkin ceza yargılamasına örnek olarak “Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 30.03.2016 tarihli ve E: 2015/13001, K: 2016/14221” sayılı kararında, “6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğinin Önlenmesine Dair Kanunun” 18 inci maddesinin 3, 4, 5, 8 ve 9. fıkraları ile Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 22/1-b maddesinde yer alan “Kanun kapsamında haklarında soruşturma başlatılan kişilerle ilgili gerekli işlemler yapıldıktan sonra ilgililer hakkında genel kolluk tarafından resen müsabakaları seyirden yasaklanma tedbiri uygulanarak düzenlenen form ilgili spor güvenlik birimine gönderilir” hükmü karşısında, “28/11/2012 tarihinde yapılan spor müsabakası sırasında sanığın stadyum içerisinde 6222 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında hakaret içeren tezahürat eylemi sonrası başlatılan soruşturma gereğince kolluk tarafından spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri uygulanmasında hukuka aykırılık bulunmadığı ve bu tedbirin gereklerine uymayan sanığın eyleminin isnat olunan suç oluşturduğu gözetilmeden, sanığın mahkumiyeti yerine yasal olmayan ve yerinde görülmeyen gerekçeyle yazılı şekilde beraat kararı verilmesi” bozma sebebi olarak görülmüştür (www.sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019). Yargıtay kararı uyarınca sanığın hakaret içeren tezahürat eylemi suçunu işlediği sabit görülmüş ve bu nedenle sanık hakkında bu suçtan verilen cezanın sonucu, güvenlik tedbiri olarak seyirden yasaklanma kararının da verilmesi gerektiğinden yerel mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

1.2.2.2.4. Müsabaka ve Seyir Alanlarına Usulsüz Seyirci Girişi

6222 sayılı Kanunun 15 inci maddesi uyarınca “bileti olmaksızın spor müsabakalarını izlemek amacıyla müsabaka ve seyir alanlarına giren kişi” cezalandırılır. Bu düzenleme ile korunmak istenen hukuki fayda, müsabaka esnasında veya sonrasında düzenin sağlanmasıdır (Koca, 2011). Söz konusu madde uyarınca, “(1) Bu Kanun hükümlerine göre temin edilmiş bileti olmaksızın spor müsabakalarını izlemek amacıyla müsabaka ve seyir alanlarına giren kişi, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Suçun spor müsabakalarına seyirci olarak

katılmaktan yasaklanmış kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek adli para cezasının miktarı iki yüz günden az olamaz. (2) Müsabaka ve seyir alanlarına bu Kanun hükümlerine aykırı olarak seyirci kabul eden veya kabul edilmesini sağlayan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun spor müsabakalarına seyirci olarak katılmaktan yasaklanmış kişi lehine işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. (3) Spor müsabakalarına seyirci olarak katılmaktan yasaklanmış kişiler hariç olmak üzere; Gençlik ve Spor Bakanlığının tasarrufunda bulunan seyirci yerlerine giriş ve çıkışa ilişkin düzenlemeler çerçevesinde müsabaka ve seyir alanlarına girenlerle ilgili olarak birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz. (4) Kendisine ait elektronik kartı bir başkasının spor müsabakasına seyirci olarak girmesini sağlamak amacıyla kullandıran kişi birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. (5) Spor müsabakalarına seyirci olarak girişi sağlamak amacıyla elektronik kartı yetkisiz olarak üreten, satan, satışa arz eden, devreden, satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş yüz günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu kartı kendi kullanımı için kabul eden ve bulunduran kişi iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (6) Spor müsabakaları için; ilgili federasyon, spor kulüpleri ve yetkili diğer kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler dışında bilet satışı yapanlar altı aydan bir yıla kadar hapis ve yüz günden iki bin güne kadar adli para cezası, değerinin üstünde bilet satışı yapanlar ise bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz elli günden beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır” (Sporda Şiddet, 2011).

Müsabaka ve seyir alanlarına usulsüz seyirci girişi suçuna ilişkin ceza yargılamasına örnek olarak “Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 30.03.2016 tarihli ve E: 2015/13065 K: 2016/14215” sayılı kararında; “25/11/2012 tarihinde ...takımları arasında yapılan spor müsabakası sırasında sanığın stadyum içerisinde 6222 sayılı Kanununun 14/1. maddesi kapsamında hakaret içeren tezahürat eylemi sonrası başlatılan soruşturma gereğince derhal uygulamaya konulan spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbirinin gereklerine uymayıp, 08/12/2012 tarihinde... maçını izlemek üzere stada geldiği ve polis memurları tarafından kale arkası stadyum girişinde yakalandığı iddiasıyla açılan kamu davasında; kolluk tarafından spor müsabakalarını

seyirden yasaklama tedbiri uygulanmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır. 6222 sayılı Kanunun 15/1., 2. cümlesinde suçun spor müsabakalarına seyirci olarak katılmaktan yasaklanmış kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek adli para cezasının miktarı elli günden az olamaz hükmü düzenlenmiştir. Bu hükmün uygulanması, kişi hakkında seyirden yasaklanma tedbirinin bir karara istinaden olması halinde olanaklıdır. Dosya kapsamına göre, sanığın spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararını 08.12.2012 tarihinde tebellüğ etmesi ve tedbir kararına uymayıp polis memurları tarafından stadyum girişinde 08.12.2012 tarihinde yakalanması karşısında; 08.12.2012 tarihli tebliğ ve tebellüğ belgesinin konusu olan spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararının sanığın stadyum girişinde polis memurları tarafından yakalandığı andan önce mi yoksa sonra mı tebliğ edildiğinin araştırılarak sonucuna göre hukuki durumunun belirlenmesi gerektiği gözetilmeden, eksik kovuşturma ile yazılı şekilde beraat kararı verilmesi” bozma sebebi olarak görülmüştür (www.sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

Yargıtay söz konusu kararında sanığa 08.12.2012 tarihinde tebliğ edilen spor müsabakalarını seyirden yasaklılık güvenlik tedbiri karşısında, sanığın aynı gün müsabaka seyretmek üzere polis memurları tarafından stadyum girişinde yakalanması sonucu yerel mahkeme tarafından verilen beraat kararı, sanığın seyirden yasaklılık kararının stadyuma girmeye çalışmasından önce kendisine tebliğ edilmiş olması halinde 6222 sayılı Kanunun 15/1. maddesi kapsamında “müsabaka ve seyir alanlarına usulsüz seyirci girişi” suçundan cezalandırılması gerektiği gerekçesiyle eksik inceleme nedeniyle yerel mahkeme kararının bozulmasına karar vermiştir.

1.2.2.2.5. Yasak Alanlara Girme

6222 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca “yetkisiz olarak müsabaka alanına, soyunma odalarına, odaların koridorlarına, sporcu çıkış tünellerine giren kişi” cezalandırılır. Söz konusu madde uyarınca, “(1) Müsabaka için seyircilerin kabulüne başlanmasından itibaren müsabaka sonrası tamamen tahliyesine kadarki zaman zarfında yetkisiz olarak müsabaka alanına, soyunma odalarına, odaların koridorlarına,

sporcu çıkış tünellerine giren kişi üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. (2) Fiilin müsabakanın seyrini veya güvenliğini bozması halinde, fail hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur” (Sporda Şiddet, 2011).

Yasak alanlara girme suçuna ilişkin ceza yargılamasına örnek olarak “Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 30.10.2017 tarihli ve E: 2017/59, K: 2017/8804” sayılı kararında, “02.02.2014 tarihli tutanak içeriğinde, sanığın futbol müsabakasının bitiminde seyircilere tahsis edilen yerden (tribünden) atlayıp yeşil saha içine girmesi üzerine aynı yerde polis memurlarınca yakalanarak etkisiz hale getirildiği tespit edilmiştir. Sanık soruşturma evresinde, maçın bitiminde futbolcular ve hakemler henüz sahadan ayrılmadan MKE Ankaragücü futbolcularından forma alabilmek için saha içine girdiğini, futbolcuların arasında bulunduğu sırada polis memurlarının gelerek stadyum dışarısına çıkardıklarını beyan etmiştir. Sanığın samimi anlatımı ile 02.02.2014 tarihli tutanak birbirine uyum göstermekte, bu anlatımdan ve tutanaktan anlaşılacağı üzerine müsabaka sonrasında seyircilerin spor alanından tamamen tahliye olmadıkları ve saha içinde sporcular ile hakemlerin bulunduğu anlaşılmıştır. Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; 02.02.2014 tarihinde MKE Ankaragücü -Eyüpspor futbol takımları arasında yapılan spor müsabakası bitiminde ev sahibi tribününde yer alan sanığın saha içine girmesi biçiminde kabul edilen eylemin ön ödemeye tabii 6222 sayılı Kanununun 16/1. maddesinde tanımlanan suç oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında hataya düşülerek, anılan Kanununun 16/2. maddesi gereğince hüküm kurulması” bozma sebebi olarak görülmüştür (www. sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

Yargıtayın söz konusu kararında, sanığın gerçekleştirdiği eylemin müsabaka bitiminde müsabaka alanına girmek şeklinde gerçekleştiği dolayısı ile 6222 sayılı Kanununun 16/2. maddesinde yer alan müsabaka seyir ve güvenliğini bozacak nitelikte olmaması nedeniyle bu madde kapsamında cezalandırılmayacağı ve eyleminin 16/1. maddede yer alan salt yasak alanlara girme suçunu oluşturduğundan bahisle yerel mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

1.2.2.2.6. Spor Alanlarında Taşkınlık Yapılması ve Tesislere Zarar Verilmesi

6222 sayılı Kanununun 17 nci maddesi uyarınca, “spor alanlarında kasten yaralama veya mala zarar verme suçunu işleyenler hakkında” cezaya hükmolunur. Söz konusu madde uyarınca, “(1) Spor alanlarında kasten yaralama suçunun veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde şikayet şartı aranmaksızın 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Spor alanları ve bu alanlardaki eşya, mala zarar verme suçu bakımından kamu malı hükmündedir. (2) Birinci fıkra kapsamına giren suçların işlenmesi suretiyle müsabaka, antrenman veya seyir alanlarına ve bu alanlardaki eşyaya zarar verilmiş olması halinde, meydana gelen zararların tazmini hususunda zarar veren kişiler ve onların taraftarı olduğu spor kulübü meydana gelen zarardan müteselsilen sorumludur. Zararı gideren spor kulübünün sorumlu taraftarlarına rücu hakkı saklıdır” (Sporda Şiddet, 2011).

Bu suça ilişkin ceza yargılamasına örnek olarak Adana 3. Asliye Ceza Mahkemesinin 19/11/2018 tarihli kararında, sanığın olay günü Adana ilinde bulunan 5 Ocak Fatih Terim Stadında oynanan Adana Demir Spor – Balıkesir takımları arasında yapılan müsabakada ayağı ile tekme atmak sureti ile üç adet koltuğu kırdığı, 6222 sayılı Yasanın 17. Maddesi kapsamında suça konu eşyanın kamu malı niteliğinde olduğu, sanığın suçunu ikrar ettiği, olayla ilgili kolluk tutanaklarının ve görüntülerinin bu hususu teyit ettiği anlaşıldığından, sanığın 6222 sayılı Yasanın 17/1. maddesi delaleti ile cezalandırılmasına” karar verilmiştir.

Mahkeme kararından görüldüğü üzere müsabakayı seyir esnasında taraftarın ayağı ile tekme atmak sureti ile koltukları kırması eyleminin, 6222 sayılı Kanunun 17/1. maddesi kapsamında mala zarar verme suçunu oluşturduğuna karar verilerek sanık hakkında cezaya hükmolunmuştur.

1.2.2.2.7. Seyirden Yasaklanma

6222 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca, “bu madde hükümlerine göre spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişi, yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlüdür” (Sporda Şiddet, 2011). Maddenin dokuzuncu fıkrasında ise, “sekizinci fıkradaki yükümlülüğe aykırı hareket eden kişinin, yirmibeş günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılacağı” hüküm altına alınmak suretiyle, seyirden yasaklanan kişinin kolluk birimine başvurmaması suçtu düzenlenmiş bulunmaktadır.

Seyirden yasaklanan kişinin kolluk birimine başvurmaması suçuna ilişkin ceza yargılamasına örnek olarak “Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 27.02.2017 tarihli ve E: 2017/1482, K: 2017/1638” sayılı kararında, “29/01/2015 tarihinde Gençlerbirliği – Çaykur Rizespor futbol takımları arasında yapılan spor müsabakası öncesinde sanığın stadyum dışarısında 6222 sayılı Kanununun 15/1. maddesi kapsamında spor alanlarına usulsüz seyirci girişi eylemi sonrası başlatılan soruşturma gereğince derhal uygulamaya konulan spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri gereğince yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu Gençlerbirliği takımının birer hafta ile katıldığı üç futbol müsabakasının başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurma yükümlülüğünü ihlal ettiği iddiasıyla Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 04/01/2016 tarihli ve 2015/143306 soruşturma numaralı iddianame ile kamu davası açılmıştır (www.sinerjimevzuat.com.tr: Erişim Tarihi: 22.05.2019).

Bu halde, anılan suçla korunan hukuki değer ve suçun mağduru ile zincirleme suçun hukuki niteliği karşısında sanığın, seyirden yasaklama tedbirinin gereği olarak yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı müsabakanın (futbol) başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine birer hafta arayla üç kez başvurma yükümlülüğünü yerine getirmediği her eylem bağımsız birer suç olmakla birlikte sanığın eylemleri tek bir iddianameye konu olması nedeniyle zincirleme tek suç olarak kabul edilmeli ve belirlenen temel ceza üzerinden TCK'nın 43/1 maddesi uyarınca artırım yapılmalıdır. Sanığın söz konusu bu eylemleri hakkında, zincirleme suç hükümleri uygulanarak 5237 sayılı Kanunun 43 üncü maddesine göre verilecek cezadan artırım yapılması gerekirken, her bir ihlal ayrı eylem kabul edilerek, karar verilmesi" bozma sebebi olarak görülmüştür.

Yargıtayın söz konusu kararında sanığın seyirden yasaklı olduğu halde kolluk birimine başvurma yükümlülüğünü ihlal ettiği ve suç işleme kastı altında suç işleme kararındaki birlik gözetilerek zincirleme suç hükümleri kapsamında sanığın cezalandırılması gerektiği gerekçesiyle yerel mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

1.2.2.3. Vergi Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar

Spor organizasyonlarından ve sportif faaliyetlerden elde edilen gelirler, spor hukukunun gerçek kişi sùjeleri ile tüzel kişi sùjelerinin elde ettikleri kazançların vergilendirilmesi gibi konular spor hukukunun vergi hukuku ile ilişkisini doğurmaktadır.

Sporun teşvik edilmesi ve desteklenmesi amacıyla 5894 sayılı Kanun ile 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu kapsamında spor federasyonları ve spor kulüplerinin gelirleri ile sporcuların elde ettikleri ücretlere ilişkin olarak bazı vergi

muafiyetleri tanınmıştır. Bu konudaki yasal düzenlemeler şu şekildedir: 3289 sayılı Kanunun “Muafiyet” başlıklı 17 nci maddesinde, “Bu Kanuna göre yapılacak spor müsabaka ve gösterilerinden elde edilecek gelirlerin Katma Değer Vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu”, Kanunun ek 9 uncu maddesinin on beşinci fıkrasında, “bağımsız federasyonların tüm gelirlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu” düzenlenmiştir. 5894 sayılı Kanununun “Vergi muafiyeti ve alacaklarının önceliği” başlıklı 11 inci maddesinde, “Türkiye’de FIFA, UEFA ve TFF himayesinde gerçekleştirilen müsabakalar ile bu Kanun kapsamında organize edilen müsabakalardan elde edilecek gelirler ve TFF’nin diğer tüm gelirlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu, ancak bu muafiyetin TFF’ye ait iktisadi işletmeleri hakkında, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılacak kesintileri kapsamayacağı” hüküm altına alınmıştır (Türkiye Futbol Federasyonu, 2009).

Bunun yanı sıra spor faaliyetlerinin finanse edilerek desteklenmesi amacıyla sportif faaliyetlere aktarılan sponsorluk gelirlerine vergi muafiyeti tanınmasına ilişkin olarak bazı düzenlemeler bulunmaktadır. Sportif faaliyetlere sponsor olunması ve reklam verilmesine ilişkin usul ve esaslar Sponsorluk Yönetmeliği ile düzenlenmiştir (Sponsorluk, 2004). “5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun” “Diğer İndirimler” başlıklı 10 uncu maddesinin 1/b bendinde, “3289 sayılı Kanun ile 5894 sayılı Kanunun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının sözü edilen kanunlar uyarınca tespit edilen amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50’sinin” kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurum kazancından indirilebileceği” belirtilmiştir (Kurumlar Vergisi, 2006). “1 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin” “Sponsorluk harcamaları” başlıklı 10.3.1. maddesinde ise, “Sponsorluk Yönetmeliği kapsamında aynı ya da nakdi olarak yapılan harcamaların kurumlar vergisi mükelleflerince harcamanın yapıldığı yılda indirim olarak dikkate alınabileceği” düzenlenmiştir (Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, 2007). Yine “Gelir Vergisi Kanununun” “Diğer indirimler” başlıklı 89/8. maddesi uyarınca, “3289 sayılı Kanun ile 5894 sayılı Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör

spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'sinin" gelir vergisi matrahından indirilebileceği belirtilmiştir.

Spor kulüplerine, spor federasyonlarına veya sporculara sponsorluk gelirleri sağlayarak sporun geliştirilmesine fayda sağlayabilecek kişilere getirilen; "amatör spor dalları için sponsorluk harcamalarının tamamının, profesyonel spor dalları için ise sponsorluk harcamalarının % 50'sinin" gelir vergisi matrahından düşülebileceğine ilişkin yasal düzenlemeler ve belirtilen diğer vergi istisnaları sporun mali yönden desteklenerek geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Sporcu ve hakem ücretlerinin Gelir Vergisi Kanunu kapsamında vergilendirilmesine ilişkin olarak mevzuatımızda bazı vergi muafiyetleri tanınmış olup bu muafiyetler 7194 sayılı "Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun" yürürlüğe girmesi ile bazı değişikliklere uğramıştır (Dijital Hizmet Vergisi, 2019). Yapılan son değişiklikler uyarınca bu ücretlerin ne şekilde gelir vergisine tabi tutulacağını 31.12.2019 öncesi ve sonrası döneme ilişkin olmak üzere ayrı ayrı incelemekte fayda vardır:

1.2.2.3.1. Sporcu ve Hakem Ücretlerinin Vergilendirilmesine İlişkin 31.12.2019 Öncesi Dönem

"193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun" 29 uncu maddesinde, "spor yarışmalarına katılan amatör sporculara ödenen ödül ve ikramiyeler ile spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlerin" gelir vergisinden muaf olduğu belirtilmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun 61/6. maddesi uyarınca, “sporculara transfer ücreti veya sair adlarla yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler” sporcu ücretleri olarak kabul edilmekte olup bu ücretler söz konusu madde kapsamında vergilendirmeye tabidir. Sporcu ücretlerinden ne şekilde gelir vergisi kesintisi yapılacağı ise Kanunun geçici 72 nci maddesinde düzenlenmiş olup söz konusu madde uyarınca, “31/12/2019 tarihine kadar sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden Lig usulüne tabi spor dallarında; en üst ligdekiler için % 15, en üst altı ligdekiler için % 10, diğer liglerdeki için % 5 ve lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden % 5 oranında gelir vergisi tevfiyatı yapılacağı” belirlenmiştir.

“Gelir Vergisi Kanununun” geçici 72 nci maddesi ile lig usulüne tabi olan spor dalları ile lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemelerden yukarıda belirtilen oranlar nispetinde gelir vergisi tevfiyatı yapılması usulü öngörülmüş olup 3289 sayılı Kanunun ek 12 nci maddesi ile tevfiyatı yapılan bu vergilerin, madde metninde belirtilen harcamalar dışında kullanılmaması koşulu ile ilgili işverene iade edilmesi usulü öngörülmüştür (Gelir Vergisi, 1961).

3289 sayılı Kanunun “Sporcu ücretlerinden tevkif yoluyla alınan gelir vergisinin iadesi” başlıklı ek 12 nci maddesinin birinci fıkrasında, “Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye Futbol Federasyonu ve bağımsız spor federasyonlarına tescil edilmiş olan ve Türkiye’de faaliyette bulunan spor kulüpleri ve sportif alanda faaliyette bulunan sermaye şirketleri tarafından sporculara ödenen ücretlerden tevkif edilerek ilgili vergi dairesine kanuni süresinde beyan edilen ve ödenen gelir vergisi tutarlarının, ilgili işverence Türkiye’de kurulu bankalarda açılmış olan özel hesaplara, ödemeyi takip eden beş iş günü içinde ilgili vergi dairesi tarafından red ve iade edileceği” öngörülmüş, söz konusu maddenin ikinci fıkrasında ise özel hesaba aktarılan bu tutarların, “Amatör spor dallarında sportif faaliyet gösteren sporculara, bunların çalıştırıcılarına ve diğer spor elemanlarına yapılan ücret ve ücret sayılan

ödemeler ile Amatör spor dallarında sportif faaliyet gösteren sporcu, çalıştırıcılar ve diğer spor elemanlarının, sportif faaliyetlerine ilişkin iâşe, ibate, seyahat, sağlık, eğitim-öğretim harcamaları ile amatör spor dallarına ilişkin hazırlık kampları, müsabaka, malzeme ve ekipman, federasyon vize, lisans, tescil ve katılım harcamaları dışında kullanılamayacağı” belirtilmiştir (Gençlik ve Spor Hizmetleri, 1986).

Böylece profesyonel veya amatör spor dallarında faaliyet gösteren sporcu ücretlerinden tevkif edilen gelir vergisi tutarlarının, vergiyi beyan ederek ödeyen ilgili spor kulübü veya sportif alanda faaliyette bulunan sermaye şirketlerinin özel hesabına iade edilmesi, ancak özel hesaba iade edilen bu vergilerin münhasıran amatör spor dallarındaki faaliyetlerde ücret ve ücret sayılan ödemeler ile çeşitli diğer giderlere ilişkin harcamalarda kullanılması gerektiği belirtilerek, amatör spor faaliyetlerinin kaynak sağlanarak desteklenmesi hedeflenmiştir. Bu düzenleme ile amaçlanan “amatör spor dallarının finanse edilerek desteklenmesi” hedefi amatör spor dallarının gelişimi açısından isabetlidir.

Ancak “7/12/2019 tarihli ve 30971 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” kapsamında sporcu ve hakem ücretlerinin vergilendirilmesine ilişkin olarak 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda önemli değişiklikler yapılmıştır (Dijital Hizmet Vergisi, 2019). 1/1/2020 tarihinden itibaren yürürlüğe giren bu değişiklikleri ifade etmek gerekirse:

1.2.2.3.2. Sporcu ve Hakem Ücretlerinin Vergilendirilmesine İlişkin 31.12.2019 Sonrası Dönem

7194 sayılı Kanunun “Yürürlük” başlıklı 52 nci maddesi uyarınca, Kanunun 12, 21 ve 40 ıncı maddeleri ile 1/1/2020 tarihinden sonra uygulanmak üzere bazı önemli değişiklikler getirilmiştir.

“7194 sayılı Kanunun” 12 nci maddesi ile “193 sayılı Kanunun” “Teşvik ve ikramiye mükafatları” başlıklı 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının dördüncü bendi, “Amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler (basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç)” şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklik ile profesyonel spor dallarında görev yapan hakem ücretleri (futbol) ile amatör spor dallarından basketbol ve voleybol branşlarında görev yapan hakem ücretlerinin 1/1/2020 tarihinden itibaren gelir vergisi kesintisine tabi tutulması usulü getirilmiştir.

7194 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile 193 sayılı Kanunun Geçici 72 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir, “193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2023” şeklinde, fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “% 15,” ibaresi “%20,” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu madde kapsamındaki gelirler toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması hâlinde, bu gelirler yıllık beyannameyle beyan edilir. Yıllık beyanname verilmesi durumunda, beyan edilen bu gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca vergi dairesine ödenmiş olması şartıyla, bu Kanuna göre kesilen vergiler mahsup edilir”.

7194 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi ile 3289 sayılı Kanununun ek 12 nci maddesinin başlığı “Amatör sporun desteklenmesi” şeklinde olmak üzere şu şekilde değiştirilmiştir; “Ek Madde 12- Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye Futbol Federasyonu ve bağımsız spor federasyonlarına tescil edilmiş olan ve Türkiye’de faaliyette bulunan spor kulüpleri ve sportif alanda faaliyette bulunan sermaye şirketleri tarafından sporculara ödenen ücretlerden tevkif edilerek ilgili vergi dairesine kanuni süresinde beyan edilen ve ödenen gelir vergisinden Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın talebi üzerine Hazine ve Maliye Bakanınca uygun görülen pay, Gençlik ve Spor Bakanlığı adına açılacak özel hesaba Hazine ve Maliye Bakanlığınca aktarılır. Özel

hesaba aktarılan tutarlar aşağıdaki harcamalar dışında kullanılamaz: a) Amatör spor dallarında sportif faaliyet gösteren sporculara, bunların çalıştırıcılarına ve diğer spor elemanlarına yapılan ücret ve ücret sayılan ödemeler (Her bir sporcu, çalıştırıcı ve diğer spor elemanları için yıllık olarak yapılacak ödeme, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin üçüncü gelir diliminde yer alan ve ilgili yılda ücretler için geçerli olan tutarın üç katını aşamaz.), b) Bu fıkranın (a) bendi kapsamındaki sporcu, çalıştırıcılar ve diğer spor elemanlarının, sportif faaliyetlerine ilişkin iaşe, ibate, seyahat, sağlık, eğitim-öğretim harcamaları ile amatör spor dallarına ilişkin hazırlık kampları, müsabaka, malzeme ve ekipman, federasyon vize, lisans, tescil ve katılım harcamaları. Özel hesaptan spor kulüpleri ve sportif alanda faaliyette bulunan sermaye şirketlerine aktarılan tutarlar ile bu tutarlardan yapılan harcamalar, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider, indirim veya maliyet olarak dikkate alınamaz. Özel hesaba aktarılan tutarların kullanılması ve denetlenmesi ile maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı müştereken yetkilidir” (Dijital Hizmet Vergisi, 2019).

7194 sayılı Kanunun belirtilen maddelerinde meydana gelen değişiklikler neticesinde 1/1/2020 tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar olan döneme ilişkin olarak lig usulüne tabi olan spor dallarında en üst ligdekiler için % 15 olan gelir vergisi tevfikatı %20'ye çıkartılmış ve sporcunun elde ettiği yıllık gelirin Gelir Vergisi Kanununun “103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde (500.000,00 TL'yi aşması halinde) bu gelirlerin yıllık beyannameyle beyan edilmesi” zorunluluğu getirilmiştir. 3289 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesine getirilen değişiklikle de sporcu ücretlerinden tevkif edilerek ödenen gelir vergisinden “Hazine ve Maliye Bakanınca uygun görülen payın Gençlik ve Spor Bakanlığı özel hesabına aktarılması” usulü getirilmiştir.

1.2.3. Sporun Yönetimine ve Disiplinine İlişkin Uyuşmazlıklar

Sporun yönetimine ilişkin uyuşmazlıklar spor faaliyetlerinin yetkili merciler tarafından yürütülmesi dolayısıyla karşılaşılan uyuşmazlıklardır. Sporun disiplinine ilişkin uyuşmazlıklar ise, disiplin kurallarının sporun öznelince ihlal edilmesi neticesinde disiplin yaptırımları uygulanması ile gündeme gelen uyuşmazlıklardır (Kocasakal, 2013). Anayasanın “Sporun geliştirilmesi ve tahkim” başlıklı 59 uncu maddesine 2011 yılında eklenen ek fıkrasında, “spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği, tahkim kurulu kararlarının kesin olduğu ve bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı” düzenlenmiştir (Anayasa, 1982).

Ülkemizde sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde futbolun yönetimi ve disiplini açısından, TFF ilk derece hukuk kurulları ve bu hukuk kurullarının vermiş olduğu kararlara karşı itiraz mercii olarak TFF Tahkim Kurulu; bağımsız spor federasyonlarında her bir federasyon bünyesinde oluşturulmuş disiplin kurulları ve bu kurulların vermiş olduğu kararlara karşı itiraz mercii olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu; bağlı spor federasyonlarında ise Merkez Spor Disiplin Kurulu ve bu kurulun vermiş olduğu kararlara karşı ise itiraz mercii olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu görevli ve yetkili olup Anayasanın 59 uncu maddesi gereğince TFF Tahkim Kurulu ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu kararları kesindir. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu, “3289 sayılı Kanuna 4/3/2004 tarihli ve 5105 sayılı Kanunla eklenen ek 9 uncu maddeyle”, TFF Tahkim Kurulu ise “14/6/1988 tarihli ve 19842 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ile kurulmuştur. Sporun disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda, disiplin ihlalini oluşturan fiiller ve bu ihlalin karşılığı olan disiplin cezaları, ilgili spor dalının uluslararası kurallarına ve gelişimine uygun olarak her bir spor federasyonun kendi disiplin talimatı ile düzenlenmekte olup her bir spor dalına göre öngörülen disiplin ihlalleri ve disiplin cezaları farklılık gösterebilmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulunun görev ve yetkileri “Tahkim Kurulu Yönetmeliğinin” 5 inci maddesinde belirtilmiş olup söz konusu madde uyarınca, “a) Federasyon ile kulüpler, sporcular, hakemler, teknik direktör ve antrenörler arasındaki ihtilafları, b) Kulüpler ile teknik direktörler, antrenörler ve sporcular arasındaki uyuşmazlıkları, c) Kulüplerle kulüpler arasında çıkacak anlaşmazlıkları, ç) Federasyonlarca verilecek kararlar ile ceza veya disiplin kurulu kararlarını, d) Gençlik ve Spor Bakanlığı ile federasyonlar arasında veya federasyonların kendi arasında çıkacak ihtilafları, e) Federasyon başkanları ile yönetim, disiplin ve denetim kurulu üyeleri hakkında Merkez Spor Disiplin Kurulunca verilecek kararları, f) Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu raporlarında yeterli düzeyde görülmeyen veya yapılan denetim sonucu görevi başında kalmasında sakınca görülen federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında karar almak üzere, Bakanın istemi üzerine toplanacak olağanüstü genel kurulu yapacak olan üç kişilik komisyonu belirleyerek bu komisyonun işlem ve kararlarını, g) Olağan ve olağanüstü genel kurullarını 3289 sayılı Kanunda öngörülen süre ve esaslar dahilinde yapmayan federasyonların genel kurullarını altmış gün içerisinde yapacak olan üç kişilik komisyonu oluşturmak ve bu komisyonun işlem ve kararlarını” itiraz üzerine inceleyerek kesin karara bağlamak Tahkim Kurulunun görev ve yetkisinde olup bu madde kapsamında sayılan tüm uyuşmazlıklar sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklardır (Tahkim Kurulu, 2012). Aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca, “kulüp, sporcu, teknik adam, sağlık personeli, menajer ve maç organizatörü gibi sporla ilgili kişilerin kendi aralarında imzaladıkları transfer, geçici transfer, menajerlik, hizmet, vekalet ve maç organizatörlüğü gibi tüm sözleşmelerden kaynaklanan alacak iddia ve talepleri ile mali haklar” konusundaki ihtilaflar Tahkim Kurulunun görev alanı dışında bırakılmıştır.

1.2.4. Doping Uyuşmazlıkları

Sporda performansı veya dayanıklılığı artırmak amacıyla belirli ilaçların kullanımına yol açan her türlü uygulama doping olarak anılır. Rekabete dayalı sporda

doping, performans arttırıcı yasaklı ilaçların rakipler tarafından kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Tayade ve Latti, 2017). Ulrich ve ark., (2018) Dünya Dopingle Mücadele Kurumunun (WADA) elit sporcular arasında doping kullanımını caydırmak için yılda %1-2 oranında pozitif çıkan yüz binlerce sporcuya ait kan ve idrar örneğini test etmekte olduğunu belirtmiştir. Sporcu biyolojik pasaportu kullanılarak yapılan ölçümlerde, %14 oranında pozitif test sonuçları tespit edilmektedir. Biyolojik testler, yine de üstün doping tekniklerini tespit etmekte başarısız olmaktadır, bu yüzden gerçek doping kullanım oranları halen kesin olarak bilinmemektedir. Bu nedenlerle doping uyuşmazlıkları, spor organizatörlerinin bu konuya ilişkin tutum ve hassasiyetleri ile güncellenerek gelişen WADA kural ve uygulamaları ile spor hukukunun önemli bir dalını oluşturmaktadır. Doping ihlalleri spor hukuku içinde “disiplin ihlali” kapsamına girmektedir ancak doping kullanımı halinde gerçekleştirilecek disiplin soruşturması ve uygulanacak disiplin yaptırımları federasyon disiplin talimatlarının dışında özel talimatlarla düzenlenmiş olup ülkemizde doping konusunda uygulanmakta olan talimat, Türkiye Dopingle Mücadele Talimatıdır (Ekşi, 2015).

Ülkemiz mevzuatına doping konusundaki ilk düzenlemeler 1993 yılında yürürlüğe giren “3885 sayılı Dopingle Mücadele Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun” ile girmiştir (Dopingle Mücadele Sözleşmesi, 1993). Avrupa Konseyi üyesi devletler arasında açılan ve Türkiye tarafından “16/11/1989 tarihinde imzalanan Dopingle Mücadele Sözleşmesi” kapsamında sözleşmeyi kabul eden ülkeler sporda doping kullanımının azaltılması ve ortadan kaldırılması amacıyla iş birliği yapmayı kabul etmişlerdir (Dopingle Mücadele Sözleşmesi, 1989; Hanstad ve ark., 2008). Daha sonra 2007 yılında yayımlanarak yürürlüğe giren 5271 sayılı “Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşmeye Katılımımızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun” ile 19/10/2005 tarihinde Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütünün (UNESCO) bünyesinde kabul edilen “Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşme” kabul edilmiştir (Sporda Dopinge Karşı, 2007; Sporda Dopinge Karşı, 2005).

WADA 1999 yılında, dünyadaki spor hareketi ve hükümetlerin eşit katılımıyla oluşturduğu ve finanse ettiği uluslararası bağımsız bir kurum olarak kurulmuştur (www.wada-ama.org, Erişim Tarihi: 17.12.2019). WADA'nın, tüm spor dallarında ve tüm ülkelerde dopingle mücadele politikalarının uyumla hale getirilmesi amacıyla hazırladığı Dopingle Mücadele Kodu 5 Mart 2003'de Kopenhag'da gerçekleştirilen Sporda Doping Hakkında Konferansa iştirak eden ülkelerin ve spor kuruluşlarının onayı ile kabul edilmiştir. Ayrıca Dopingle Mücadele Kodu, 19/10/2005'de UNESCO bünyesinde kabul edilen "Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşme" kapsamında kabul edilerek daha etkin bir şekilde uygulanması sağlanmıştır (Kocasal, 2013 s:43).

Ülkemizde dopingle mücadele konusunda gerekli çalışmaları yapmak üzere "TMOK ile Spor Genel Müdürlüğü arasında 24/05/2011 tarihinde imzalanan protokol" ile TMOK bünyesinde Türkiye Dopingle Mücadele Komisyonu (TDMK) kurulmuştur. Bu protokol ile, "Türkiye'de dopingle mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesi, dopingin önlenmesi ve kontrolü, dopingle mücadele ile ilgili ulusal ve uluslararası iş birlikleri konusunda ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar nezdinde tek yetkili kurumun TMOK Dopingle Mücadele Komisyonu olacağı karşılıklı olarak kabul edilmiştir" (Türkiye Dopingle Mücadele Protokolü, 2011). TDMK tarafından, WADA'nın "tüm ülkeler ve uluslararası federasyonlarca kabul edilmiş olan Dünya Dopingle Mücadele Kodu çerçevesinde hazırlanan Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı" 23/09/2011 tarihinde WADA tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir (www.tdmk.org.tr, Erişim Tarihi: 17.12.2019).

Türkiye Futbol Federasyonu, bağımsız spor federasyonları ve bağlı spor federasyonlarında doping ihlalleri nedeniyle tesis edilecek disiplin cezaları konusunda TDMK tarafından yayımlanan "Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı" hükümleri esas alınmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Disiplin Talimatının 61 inci maddesinde, “Doping ve dopingle mücadele ile ilgili hususlar ve bunlara uygulanacak disiplin cezaları konusunda Dopingle Mücadele Talimatı hükümlerinin uygulanacağı” düzenleme altına alınmıştır. Bağımsız spor federasyonlarına baktığımızda örneğin Türkiye Atletizm Federasyonu Disiplin Talimatının 44 üncü maddesinde, “Doping suçları ve bu suçlara uygulanacak disiplin cezaları konusunda, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Dopingle Mücadele Komisyonu tarafından yayımlanan Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı hükümlerinin uygulanacağı” belirtilmiştir (Atletizm Disiplin, 2015). Basketbolda ise Basketbol Federasyonu Disiplin Talimatının 46 ncı maddesinde, “Doping ve dopingle mücadele ile ilgili hususlar ve bunlara verilecek disiplin cezaları konusunda TBF Dopingle Mücadele Talimatı hükümlerinin uygulanacağı” düzenlenmiştir. TBF’de doping ihlallerine ilişkin olarak 30/12/2015 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığının internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren “Dopingle Mücadele Yönergesi” uygulanmaktadır (Dopingle Mücadele, 2015). Dopingle Mücadele Yönergesinin 3 üncü maddesinde, Yönergenin dayanakları arasında Dünya Dopingle Mücadele Ajansı (WADA) Uluslararası Standartları ve FIBA mevzuatı sayılmış olup dopingle mücadele kural ihlallerinin sayıldığı Yönergenin 5 inci maddesinde, “2015 WADA Kodu ile belirlenen ve basketbolla sınırlı olmayan evrensel dopingle mücadele kural ihlallerinin” bu maddede esas alındığı belirtilmiştir.

Doping ihlaline ilişkin disiplin cezalarının uygulanması konusunda TBF’nin TBF Dopingle Mücadele Yönergesini uygulamasının sebebi, FIBA kurallarından kaynaklanmaktadır. FIBA İç Tüzüğü “FIBA dopingle mücadele kurallarının ve ulusal federasyonların yükümlülüklerinin birleştirilmesi” başlıklı 16 ncı maddesinde, tüm ulusal federasyonların ve üyelerinin bu dopingle mücadele kurallarına uyması gerektiği ve bu kuralları etkin bir şekilde uygulamak için gerekli usul kurallarına düzenlemelerinde yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. “FIBA WADA’ya uygunluk raporları” başlıklı 18 inci maddesinde; FIBA’nın WADA Dopingle Mücadele Kodu (CODE) uyumu kapsamında Kodun 23.5.2 nci maddesi uyarınca doping ihlallerini rapor edeceği belirtilmiştir (FIBA Internal Regulations Book 4, 2019). WADA

Dopingle Mücadele Kodunun “Kurallara Uyumun İzlenmesi ve Uygulanması” başlıklı 23.5.2. maddesinde ise, “böyle bir izlemeyi kolaylaştırmak için, her bir imzacının WADA’ya, Kod ve Uluslararası Standartlara uygunluğunu rapor etmesi gerektiği ile bu raporlamanın bir parçası olarak imzalayanın WADA tarafından talep edilen bilgilerin tümünü doğru bir şekilde sunması ve uygunsuzlukları düzeltmek için gerçekleştirildiği eylemleri açıklaması gerektiği” düzenlenmiştir (World Anti Doping Code, 2015). Görüldüğü üzere FIBA dopingle mücadele konularını, WADA Dopingle Mücadele Koduna uygun olarak düzenlemiş olduğundan ve tüm ulusal federasyonların bu kurallara uygun olarak dopingle mücadele konularını düzenlemesi gerektiğinden TBF, WADA Uluslararası Standartları ve FIBA kuralları çerçevesinde yürürlüğe konulan TBF Dopingle Mücadele Yönergesini uygulamaktadır.

Bağlı spor federasyonlarda doping ihlalinin gerçekleşmesi halinde ise Spor Disiplin Yönetmeliğinin “Doping” başlıklı 52 nci maddesinde, “doping ve bu ihlallere uygulanacak disiplin cezaları konusunda, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Dopingle Mücadele Komisyonu tarafından yayımlanan mevzuatın uygulanacağı” belirtilmiştir.

20 Mart 2019 tarihinde yürürlüğe giren “Türkiye Dopingle Mücadele Talimatının” “Ulusal Dopingle Mücadele Programı” başlığı altında, “Türkiye Dopingle Mücadele Komisyonunun 24/05/2011 tarihli protokol uyarınca Türkiye’de Bağımsız Ulusal Dopingle Mücadele Kuruluşu olarak görev yapan tek yetkili kuruluş olduğu” belirtilerek Türkiye Dopingle Mücadele Komisyonunun doping konusunda münhasır yetkisi düzenlenmiştir.

Talimatın 2 nci maddesinde doping ihlalleri; “sporçudan alınan örnekte yasaklı bir maddenin veya metabolitlerinin veya belirteçlerinin tespit edilmesi, yasaklı bir madde veya yasaklı bir yöntemin sporcular tarafından kullanılması veya kullanılmaya teşebbüs edilmesi, örnek vermekten kaçınmak, örnek vermeyi reddetmek veya örnek vermemek, doping kontrolünü kaçırmaması ve/veya bildirim kusuru, doping kontrolünün

herhangi bir bölümünü bozmak veya bozmaya teşebbüs etmek, hile yapmak veya hile yapmaya teşebbüs etmek, yasaklı bir maddeyi veya yasaklı bir yöntemi bulundurmak, herhangi yasaklı bir maddenin veya yasaklı bir yöntemin yasadışı ticaretini yapmak veya yasadışı ticaretini yapmaya teşebbüs etmek, herhangi yasaklı bir madde veya yasaklı bir yöntemi herhangi bir sporcuya bir müsabaka içinde tatbik etmek veya tatbik etmeye teşebbüs etmek veya müsabaka dışında yasak olan herhangi yasaklı bir madde veya yasaklı bir yöntemi herhangi bir sporcuya müsabaka dışındaki bir dönemde tatbik etmek veya tatbik etmeye teşebbüs etmek, suç ortaklığı ve yasak iş birliği” olmak şeklinde sayılmıştır.

Talimatın 5 inci maddesinde sporcuların müsabaka içerisindeki ve müsabaka dışındaki doping kontrollerini yapma yetkisinin yalnızca TDMK’na ait olduğu ve bu yetkinin her zaman ve herhangi bir yerde örnek almak suretiyle kullanılabilmesi, Talimatın 13 üncü maddesinde ise doping ihlalleri nedeniyle verilen kararlara karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilebileceği, Tahkim Kurulu tarafından verilen kararlara karşı yalnızca Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) nezdinde kararın tebliğ tarihinden itibaren yirmi bir gün içerisinde itiraz edilebileceği düzenlenmiştir.

Doping ihlallerine ilişkin disiplin yargılaması belirtilen düzenlemeler uyarınca infaz edilmekte olup ihlalin gerçekleşmesi halinde ağır yaptırımlar öngörülmektedir. Bu yaptırımlar Doping Mücadele Talimatının 9 ve 10 uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddeler uyarınca doping ihlalinin gerçekleşmesi halinde uygulanacak disiplin cezaları, sporcunun elde ettiği müsabaka sonuçlarının ihlal edilmesi, sporcuya verilen madalyaların, puanların ve ödüllerin geri alınması, hak mahrumiyeti cezası verilmesi, para cezası verilmesi şeklinde sayılmıştır. Talimatın 11 inci maddesinde takım sporlarında doping ihlalinin tespiti halinde takımlara uygulanacak yaptırımlar; 12 nci maddesinde ise ulusal spor federasyonlarına ve diğer spor kuruluşlarına ilişkin yaptırımlar belirtilmiştir (Türkiye Doping Mücadele, 2019).

Türkiye Doping Mücadele Talimatı kapsamında verilen kararlara karşı itiraz hakkına sahip olanlar Tahkim Kurulu kararlarına karşı CAS'a başvurabilirler. Doping ihlalleri nedeniyle uygulanacak yaptırımlara ilişkin uyuşmazlıklar belirtilen şekilde çözümlenmekte iken doping ihlalinin gerçekleştiğinin tespiti halinde verilen ödüllerin geri alınmasına ilişkin olarak doğabilecek uyuşmazlıklar adli yargının görev alanına girmektedir.

Ülkemizde ulusal veya uluslararası müsabakalarda başarı gösterenlere 3289 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanan "Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik" kapsamında Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinden ödül verilmektedir. Yönetmeliğin "Ödüllerin geri alınması ve durdurulması" başlıklı 23 üncü maddesinde, "doping ile ilgili ulusal ve uluslararası kuralların ihlal edilmesinden dolayı tedbirli olarak ceza kurullarına sevk halinde ödül verilmesinin durdurulacağı, dopingli çıktığı müsabakadan dolayı doping dolayısıyla sportif ceza alanlara ve diğer ilgililere ödül verilmeyeceği, ödül aldığı müsabakada dopingli olduğu sonradan anlaşılan sporculara ve diğer ilgililere verilen ödüllerin geri alınacağı ve dopingli olduğu anlaşılan sporcuya, başka müsabakalardan elde ettiği ancak taksitlendirme veya başka sebeplerle henüz ödenmemiş ödüllerin verilmeyeceği" düzenlenmiştir.

Doping Mücadele Talimatı ile Ödül Yönetmeliğinde belirtilen hükümler kapsamında ödül aldıktan sonra doping ihlali yaptığı tespit edilenlere verilen ödüllerin geri alınması gerekmektedir. Doping ihlali nedeniyle aldığı ödülleri iade etmeyenler hakkında ise ödülü veren idare olan Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 77 ila 82 nci maddeleri arasında düzenlenen sebepsiz zenginleşme hükümleri doğrultusunda genel mahkemelerde dava açılması gündeme gelecektir (Türk Borçlar Kanunu, 2011). Nitekim uygulamada da yapılan kontroller sonucunda doping ihlali yaptıkları tespit edilen ve bu nedenle aldıkları disiplin cezası

kesinleşen sporculara ödenen ödüllerin iade edilmesi talepleriyle ilgililer aleyhine hukuk mahkemelerinde alacak davaları açılmaktadır.

1.2.5. Amatör Spor Uyuşmazlıkları – Profesyonel Spor Uyuşmazlıkları

3289 sayılı Kanunun “Federasyon teşkili ve profesyonel dalların tespiti” başlıklı 18 inci maddesi uyarınca, “Bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idari bakımdan birer federasyona bağlanır. Amatör federasyonların adedi ile profesyonel dallar, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından tespit olunur. Amatör ve profesyonel futbol faaliyetleri Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı iki ayrı kurul tarafından yürütülür”.

Mezkur Kanunun “Profesyonel spor” başlıklı 24 üncü maddesinde, “Profesyonel dalların Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından tespit olunacağı, spor kulüplerinin profesyonel takımlarını, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan şirketlere devredebileceği veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilecekleri” düzenlenmiştir. Ancak futbol bu maddede öngörülen usul ile değil, “14/6/1988 tarihli ve 19842 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ile profesyonel spor dalı olarak kabul edilmiştir (Küçükgüngör, 1998). TFF Futbol Kulüpleri Tescil Talimatınının 2/e maddesinde ise futbol şubesinin, “dernek veya şirkete ait olan amatör ve profesyonel tüm futbol faaliyetlerinin birlikte yürütüldüğü TFF’ye tescil edilen şubeyi ifade ettiği” belirtilmiştir (Gençlik ve Spor Hizmetleri, 1986).

3289 sayılı Kanun ve TFF Futbol Kulüpleri Tescil Talimatından açıkça anlaşıldığı üzere; ülkemizde futbol spor dalı, amatör ve profesyonel futbol faaliyetleri şeklinde yürütülmektedir. Ülkemizde genel olarak profesyonel spor dalının yalnızca futbol olduğu bilinmekte ise de futbol dışında, dört spor dalının çeşitli tarihlerde profesyonel şube kurmalarına olur verilmiştir. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel

Müdürlüğü'nün 26/6/2007 tarihli ve 132 sayılı Oluru ile kick boks; Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün 23/5/2008 tarihli ve 74 sayılı Oluru ile boks; Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 24/9/2013 tarihli ve 6178 sayılı Oluru ile tenis ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 15/1/2018 tarihli ve 34684 sayılı Oluru ile golf spor dallarının amatör ve profesyonel olmak üzere iki ayrı şube olarak faaliyetlerini sürdürmelerine karar verilmiştir (Kick Boks, 2007; Boks, 2008; Tenis, 2013; Golf, 2018). Zira "3/4/2014 tarihli ve 28961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Kick Boks Federasyonu Ana Statüsünün" tanımlar ve kısaltmalar başlıklı 4 üncü maddesinde spor dalının; "Amatör ve Profesyonel kick boks sporunu" ifade ettiği belirtilmiştir (Kick Boks Ana Statüsü, 2014). Görüldüğü üzere futbolun yanı sıra ülkemizde profesyonel şube kurmalarına izin verilen kick boks, boks, tenis ve golf olmak üzere dört branş daha bulunmaktadır.

Uyuşmazlık konuları yönünden baktığımızda amatör spor uyuşmazlıkları ile profesyonel spor uyuşmazlıkları arasındaki temel fark disiplin ihlalinin gerçekleşmesi halinde esas alınacak olan düzenlemelerin ve karar mercilerinin farklılık gösterebilmesidir (Ekşi, 2015). Örneğin futbol branşının amatör futbol faaliyetlerinde gerçekleşen disiplin ihlallerinde AFDK; profesyonel futbol faaliyetlerinde gerçekleşen disiplin ihlallerinde ise PFDK görevlidir. Diğer amatör spor dallarına ilişkin uyuşmazlıklarda, bağımsız spor federasyonlarında federasyon disiplin veya ceza talimatı kapsamında her bir federasyonun kendi bünyesinde oluşturulan disiplin veya ceza kurulları; bağlı spor federasyonlarında ise Merkez Spor Disiplin Kurulu görevlidir.

1.2.6. Ulusal Uyuşmazlıklar – Uluslararası Uyuşmazlıklar

Bugün uluslararası spor hukukunun en zor konuları arasında ulusal mahkemelerin rolü yer almaktadır. Bazı çevreler, ulusal mahkemelerin spor alanında çok müdahaleci olduğunu düşünürken; bazı çevreler ulusal mahkemelerin sporcuların haklarını koruma konusunda daha aktif olması gerektiğini tartışmaktadır. Tartışılan temel yargı soruları ise uygulanacak hukuk kurallarının seçimi ve hangi kararların

uygulanması gerektiğidir. Örneğin uluslararası spor kuruluşlarının kararları ulusal mahkemeler tarafından incelenebilir ya da reddedilebilir mi? (Nafziger, 1996). Uluslararası spor hukuku, spor için uygulanabilir uluslararası hukuk kuralları olarak tanımlanabilir. Bu hukuk kuralları ise ulusal mahkemelerde spor hukuku davalarında verilen kararlardan çıkan genel hukuk prensipleridir (Foster, 2012). Kuruluşundan bu yana CAS uluslararası spor topluluğu tarafından tanınmış ve güven kazanmıştır. Bugün olimpik spor dalları da dahil olmak üzere futbol uyuşmazlıkları, doping ihlalleri ve uluslararası ticari sözleşmeler gibi sporla ilgili uyuşmazlıklarda tarafların temyiz için başvurabilecekleri son aşamadır (Reilly, 2012).

Spor hukuku uyuşmazlığının taraflarından en az birinin yabancı olması veya konu itibariyle yabancılık unsuru taşıması halinde uluslararası spor uyuşmazlığından söz edilecektir. Yabancılık unsuru taşıyan spor hukuku uyuşmazlığı; uyuşmazlığın tabii olduğu hukuki rejim, uyuşmazlık çözüm mercii ve yabancı ülkede verilen kararın tanınması olmak üzere üç yönden önem arz etmektedir (Ekşi, 2015). Netice olarak spor hukukuna ilişkin iç hukukumuzda gerçekleşen uyuşmazlıklar kadar sporun uluslararası boyutu nedeniyle uluslararası spor federasyonları, IOC, WADA, CAS ve İsviçre Federal Mahkemesi gibi uluslararası spor hukuku sùjelerinin almış olduğu karar ve yaptırımlar doğrudan veya dolaylı olarak iç hukukumuzda etki edeceğinden, uluslararası spor hukuku uyuşmazlıklarının iyi anlaşılması ve gerekli olan önlemlerin alınarak iç hukuk düzenlemelerinin yenilenmesi büyük önem arz etmektedir.

1.3. Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümü

Yetkileri dahilinde federasyon yetkili kurullarına başvurulması (sportif yargı), yetkili olduğu takdirde devlet mahkemelerine başvurulması ve tahkim yolu olmak üzere sportif uyuşmazlıkların çözümünde üç farklı yol bulunmaktadır (Reeb, 2014). Ancak spor hukuku alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından olan tahkim ve

arabuluculuk yolu, uyuşmazlıkların daha hızlı ve ucuz sonuçlanmasını sağlamaktadır (Donellan, 2016).

CAS 1984 yılında İsviçre'nin Lozan kentinde kurulmuş olup kuruluşundan bugüne kadar uluslararası spor kuruluşları tarafından tanınarak güven kazanmıştır ve bugün olimpik spor dalları, olimpik olmayan spor dalları, futbol uyuşmazlıkları, doping ihlalleri ve uluslararası mesleki sözleşmeleri de kapsayan geniş bir alanda sporla ilgili uyuşmazlıklarda son aşama olarak görülmektedir. CAS'ın yetki alanının önemli bir istisnası ise kendi tahkim yargılaması olan amerikan ulusal futbol ligi, amerikan beyzbol ligi ve amerikan buz hokeyi ve benzeri Kuzey Amerika profesyonel spor ligleri olup bu liglerde gerçekleşen uyuşmazlıklar CAS'ın görev alanının dışındadır (Reilly, 2012).

Spor uyuşmazlıklarında genel hukuk prensipleri, spor federasyonları mevzuat ve kurallarına saygı göstermeye ve bu prensipleri anlamaya odaklanmalıdır. Ancak bu şekilde sporcuların hakkı korunabilir, olimpik ruhun farkına varılabilir ve uyuşmazlıkların çözümünde dürüst ve adil kararlar verilebilir (Li ve Qiao, 2015). Spor uyuşmazlıklarında karar verirken sadece genel hukuk prensiplerinin ve kurallarının bilinmesi yeterli olmaz, karar vericiler spor dünyasındaki norm ve pratik işletme bilgisine de sahip olmalıdır (Pachanda, 2012).

Araştırmanın bu bölümünde Anayasanın 59 uncu maddesi kapsamında spor disiplin yargılamasına ilişkin ulusal ve uluslararası sportif yargı mercilerinin neler olduğu belirtilerek bu mercilerin kararlarına karşı itiraz yolları açıklanmıştır. 1924 ve 1961 Anayasalarında spora ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. 1982 Anayasasının “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlığı altında ilk kez 59 uncu madde ile Anayasamıza spora ilişkin özel bir düzenleme getirilmiş ve “spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin” olarak zorunlu tahkim yolu öngörülmüş, böylece bu konularda adli ve idari yargı yolu kapatılmıştır.

1.3.1. Ulusal Sportif Yargı Mercileri

Tahkim, taraflar arasındaki bir uyuşmazlığın sözleşme veya kanun hükmü uyarınca taraflar veya kanunla belirlenmiş kişiler tarafından çözümlenmesidir (Koçak, 2007, s:37). Anayasanın 59 uncu maddesi kapsamında, “sporun yönetimi ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıkların” zorunlu tahkim yoluyla çözümlenmesi konusunda; futbola ilişkin uyuşmazlıklarda TFF Tahkim Kurulu, diğer spor dallarında ise Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu olmak üzere ülkemizde iki ayrı Tahkim Kurulu görev yapmaktadır.

1.3.1.1. Futbola İlişkin Uyuşmazlıklarda Sportif Yargı Mercileri

TFF alt derece hukuk kurullarının kararlarına karşı itiraz mercii olarak görev yapan TFF Tahkim Kurulu, 1988 yılında yürürlüğe giren 3461 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

Futbolun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıkların çözümü için TFF bünyesinde oluşturulan ilk derece hukuk kurulları: “Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, İl Disiplin Kurulu, Amatör Futbol Disiplin Kurulu (AFDK), Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK), Kulüp Lisans Kurulu ve Etik Kuruludur”. TFF üst derece hukuk kurulu ise TFF Tahkim Kuruludur. İlk derece hukuk kurulu kararlarına karşı, kararın ilgisine tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde TFF Tahkim Kuruluna itiraz edilebilir.

1.3.1.2. Diğer Spor Dallarına İlişkin Uyuşmazlıklarda Sportif Yargı Mercileri

Bağımsız spor federasyonları bünyesinde yer alan spor dallarının yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda her bir federasyonun bünyesinde oluşturulan

Disiplin veya Ceza kurulları görev yapmaktadır. Federasyon Disiplin veya Ceza Kurulu kararlarına karşı, “Tahkim Kurulu Yönetmeliği” uyarınca kararın yazılı olarak bildirilmesinden itibaren on gün içinde 3289 sayılı Kanuna “4/3/2004 tarihli ve 5105 sayılı Kanunla eklenen” ek 9 uncu madde ile kurulmuş olan Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kuruluna itiraz edilebilir.

Günümüzde Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı federasyon statüsünde faaliyetlerini sürdürmekte olan, “E-Spor Federasyonu, Gelişmekte Olan Spor Branşları Federasyonu, Kaykay Federasyonu, Kızak Federasyonu ve Rafting Federasyonu” bünyesinde yer alan spor dallarının yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda ise, Spor Disiplin Yönetmeliği uyarınca Merkez Spor Disiplin Kurulu görevlidir. Söz konusu Yönetmeliğin 62/1. maddesi uyarınca Merkez Spor Disiplin Kurulu kararlarına karşı itiraz mercii, bağımsız spor federasyonlarında olduğu gibi Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu olup itiraz süresi kararın tebliğ tarihinden itibaren on gündür.

1.3.2. Uluslararası Sportif Yargı Mercileri

Tahkim Kurullarının kararlarına karşı, temyiz edilebilir bir kararın bulunması, iç hukuk yollarının tüketilmiş olması ve ulusal spor federasyonunun üyesi olduğu uluslararası spor federasyonunun tüzük veya statüsünde itiraz yetkisinin bulunması halinde uyuşmazlığın taraflarının süresi içerisinde talep etmeleri halinde uluslararası sportif yargı mercilerine itiraz etme imkanı bulunmaktadır.

1.3.2.1. Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)

CAS Kod R47 maddesine göre spor kuruluşunun tüzüğünde veya statüsünde tahkim şartı bulunması, spor kuruluşu tarafından temyiz edilebilir bir kararın alınmış olması ve temyiz öncesi iç hukuk yollarının tüketilmiş olması şartları ile Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu ve TFF Tahkim Kurulu kararlarına karşı, CAS’a itiraz

edilebilir (Code of Sports-related Arbitration, 2019). İlgili federasyonun kural ve düzenlemeleri tarafından belirlenen bir süre olmadığı takdirde CAS'a itiraz süresi, itiraz konusu kararın alınmasından itibaren yirmi bir gündür (Bağlan, 2015).

1.3.2.2. İsviçre Federal Mahkemesi

Hakem tayininde veya hakem heyetinin teşekkülünde aykırılık, tahkim heyetinin yetkisine ilişkin kararın hatalı olması, hakem heyetinin talep konusundan fazla veya talep edilen konuda karar vermemesi, tarafların eşitliğine veya savunma hakkına uyulmamışsa ve kamu düzenine aykırılık hallerinde İsviçre Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu 190 ve devam maddeleri uyarınca karar tarihinden itibaren otuz gün içinde CAS kararlarına karşı, İsviçre Federal Mahkemesinde iptal davası açılabilir (Bağlan, 2016; Kocasakal, 2013).

1.4. Bağımsız Spor Federasyonları Federasyon Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi

Yukarıdaki bölümlerde spor hukukunun taraflarını oluşturan gerçek ve tüzel kişiler, devlet mahkemelerinin görev alanına giren adli ve idari yargı birimleri tarafından çözümlenmesi gereken spor hukuku uyuşmazlıkları ile bu konudaki örnek mahkeme, Danıştay ve Yargıtay kararları ve de spor disiplin yargılamasına ilişkin görevli ve yetkili ulusal ve uluslararası sportif yargı mercileri ile itiraz usul ve esasları genel hatlarıyla açıklanmıştır. Bu bölümde ise spor hukukunun önemli bir prensibini oluşturan spor disiplin yargılamasına ilişkin Türkiye Atletizm Federasyonu (TAF), Türkiye Basketbol Federasyonu (TBF) ve Türkiye Voleybol Federasyonu (TVF) Disiplin Kurulları tarafından 2014 ve 2018 yılları arasında verilen kararlar; yıllık incelenen dosya sayısı, disiplin ihlallerinin ve cezaların türleri, ceza alan taraf bilgileri ve verilen karara karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosya sayıları incelenmiştir.

1.4.1. Federasyon Disiplin Kurullarının Oluşumu, Görev ve Yetkileri

Bağımsız spor federasyonlarında disiplin kurulu, 3289 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca, “üç üyeden az beş üyeden fazla olmamak üzere” teşekkül eder. Disiplin kurulu, federasyonların olağan veya olağanüstü genel kurul toplantılarında federasyon başkanı, yönetim kurulu ve denetim kurulu ile birlikte genel kurul tarafından seçilerek göreve başlar.

Disiplin kurulu, genel kurul, yönetim kurulu, denetim kurulu ve genel sekreterlik ile birlikte bağımsız spor federasyonlarının zorunlu organlarından olup “görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları” Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren federasyon ana statüsü ile belirlenir. Her bir bağımsız spor federasyonunun, kendi spor dalının uluslararası oyun kurallarına ve doğasına uygun olarak hazırladığı disiplin ihlal ve ceza türlerini içeren ayrı disiplin veya ceza talimatı bulunmaktadır. Disiplin kurulu, disiplin yargılaması yaparken federasyon ana statüsüne dayanılarak hazırlanıp Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren federasyon disiplin talimatı hükümlerini esas alır.

1.4.2. Federasyon Disiplin Kurulu Kararlarına Karşı İtiraz Yolu

Bağımsız spor federasyonlarının Disiplin veya Ceza Kurulu kararlarına karşı, Tahkim Kurulu Yönetmeliğinin 8 inci maddesi uyarınca, “kararının yazılı bildiriminden itibaren on gün içinde” itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlara karşı Yönetmeliğin “Kararların sonucu” başlıklı 15 inci maddesinde Tahkim Kurulu kararlarına karşı, karar düzeltme süresi “kararın taraflara tebliğ tarihinden itibaren on gün olarak düzenlenmiş ve maddi hataların düzeltilmesi veya yargılamanın yenilenmesi hallerinin dışında aynı konuda tekrar karar verilemeyeceği” belirtilmiştir.

1.4.3. Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu Kararları

“15/1/2013 tarihli ve 28529 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Atletizm Federasyonu Ana Statüsü” uyarınca, “Disiplin kurulu, genel kurulca dört yıl için seçilen bir başkan ve dört asıl üye olmak üzere beş asıl ve beş yedek üyeden oluşmakta olup, asıl ve yedek ikişer üyenin hukukçu olması zorunlu kılınmıştır. Disiplin kurulu, Federasyonun faaliyet programında yer alan veya kurum ve kuruluşlarca Federasyondan izin alınmak suretiyle düzenlenen yarış ve faaliyetlerde; kulüp, Federasyona bağlı spor dalları ile ilgili faaliyette bulunan kuruluş, sporcu, hakem, antrenör, öğretici, menajer, yönetici ve görevli diğer kişilerin spor ahlakı ve disiplinine aykırı davranışlarına ilişkin disiplin işlerine bakar” (Atletizm Ana Statüsü, 2013).

Atletizm branşına ilişkin disiplin yargılamasında “23/12/2015 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Atletizm Federasyonu Disiplin Talimatı” esas alınmaktadır. Söz konusu Talimatta disiplin ihlallerini oluşturan fiiller, “sportmenliğe aykırı hareket, sportmenliğe aykırı açıklamalar, kişilik haklarına saldırı hakaret ve tehdit, ayrımcılık, talimatlara aykırı hareket, belgelerin haksız kullanımı, sahtecilik ve yanıltma, cezaya ve tedbire uyulmaması, milli müsabakaya katılmamak veya izinsiz müsabakaya katılmak, saha olayları, çirkin ve kötü tezahürat, tanıklıktan veya belge ibrazından kaçınma, müsabaka sonucunu etkileme, bahis, müsabakayı katılmamak, görevi ihmal ve kötüye kullanma, hükümlülük, yanlı müsabaka yönetimi ve gerçeğe aykırı rapor tanzimi, müsabakanın devamına engel olma, yönetici talimatlarına uymamak ve doping” olarak sayılmıştır.

1.4.4. Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararları

“1/10/2014 tarihli ve 29136 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Basketbol Federasyonu Ana Statüsü” uyarınca, “Disiplin

kurulu, genel kurulca dört yıl için seçilen beş asıl ve üç yedek üyeden oluşmakta olup asıl üyelere en az üç kişinin, yedek üyelere en az iki kişinin hukukçu olması zorunlu kılınmıştır. Disiplin kurulu, Federasyonun faaliyet programında yer alan veya kurum ve kuruluşlarca, Federasyondan izin alınmak suretiyle, düzenlenen yarış ve faaliyetlerde; kulüp, Federasyona bağlı spor dalları ile ilgili faaliyette bulunan kuruluş, sporcu, hakem, antrenör, öğretici, menajer, yönetici ve görevli diğer kişilerin spor ahlakı ve disiplinine aykırı davranışlarına ilişkin disiplin işlerine bakar” (Basketbol Ana Statüsü, 2014).

Basketbol branşına ilişkin disiplin yargılamasında “28/9/2017 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Talimatı” esas alınmaktadır. Söz konusu Talimatta disiplin ihlallerini oluşturan fiiller, “sportmenliğe aykırı hareket, sportmenliğe aykırı açıklamalar, kişilik haklarına saldırı hakaret ve tehdit, ayrımcılık ve ideolojik propaganda, kural dışı hareket saldırı ve kavga, talimatlara aykırı hareket, belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik, cezaya tedbire ve disiplin kurulu kararına uymama, milli müsabakaya katılmama, seyirci olayları, çirkin ve kötü tezahürat, müsabaka sonucunu etkileme, bahis, görevi kötüye kullanma ve ihmal, tanıklıktan veya belge ibrazından kaçınma gerçeğe aykırı beyan, hükümlülük, müsabakaya katılmama ve müsabakadan çekme, doping” olarak sayılmıştır (Basketbol Disiplin, 2017).

1.4.5. Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararları

“22/4/2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Voleybol Federasyonu Ana Statüsü” uyarınca, “Disiplin kurulu, genel kurulca dört yıl için seçilen bir başkan ve dört asıl üye olmak üzere beş asıl ve beş yedek üyeden oluşmakta olup, asıl ve yedek ikişer üyenin hukukçu olması zorunlu kılınmıştır. Disiplin kurulu, Federasyonun faaliyet programında yer alan veya kurum

ve kuruluşlarca Federasyondan izin alınmak suretiyle düzenlenen müsabaka ve faaliyetlerde; kulüp, Federasyona bağlı spor dalları ile ilgili faaliyette bulunan kuruluş, sporcu, hakem, antrenör, menajer, yönetici ve görevli diğer kişilerin spor ahlakı ve disiplinine aykırı davranışlarına ilişkin disiplin işlerine bakar” (Voleybol Ana Statüsü, 2014).

Voleybol branşına ilişkin disiplin yargılamasında “22/4/2009 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığının internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Voleybol Federasyonu Disiplin Talimatı” uygulanmaktadır. Söz konusu Talimatta disiplin ihlallerini oluşturan fiiller, “kasıtsız ve kasıtlı fiiller, centilmenliğe aykırı hareketler, hakaret, sahte lisans kullanımı, sahtecilik ve federasyonu kandırma, ceza süresini bitirmemek, cezalı hak mahrumiyeti süresini beklememek, izinsiz dış görev, izinsiz yarışmak veya mazeretsiz yarışmamak, temsili ve milli yarışmaya katılmamak, milli onuru kırıcı davranışlar, saha olayları çirkin ve kötü tezahürat takım halinde centilmenliğe aykırı hareketler, suça teşvik, yarışmanın devamına engel olmak, tanıklıktan kaçınma, hileli ve danişıklı yarışma, sair hallerde menfaat, bahis, doping” olarak sayılmıştır (Voleybol Disiplin, 2009)

1.5. İlgili Araştırmalar

1.5.1. Yurtdışı Araştırmalar

Wagner (2011), tarafından, “Dünya Dopingle Mücadele Ajansının İnşasına Doğru: FIFA ve IAAF'ın Sporda Dopinge Yaklaşımlarının Analizi” isimli FIFA ve IAAF uluslararası federasyonlarının dopinge farklı yaklaşımının WADA'nın kuruluşuna giden süreci nasıl etkilediğinin incelendiği araştırmada, FIFA'nın 1990'ların ortasına kadar dopingi futbol dışında bir sorun olarak düşündüğü, IAAF'ın ise dopingi atletizm sporcularının karşılaşılabileceği en büyük problem olarak gördüğü,

bu farklı yaklaşımların farklı organizasyon stratejilerine dönüştüğü, FIFA'nın uzun süre dopingi futbolun içinde reddettiği, IAAF'ın ise "anti-doping kurumsal girişimcisi" olarak adlandırıldığı, IAAF ve IOC arasındaki yakın ilişki, Olimpiyat Oyunları ile FIFA Dünya Kupası arasındaki rekabet, yeni kurumsal çerçeveyi güçlendirme adımları ve örgüt içi dinamikler düşünüldüğünde IAAF'ın kurumsal anti-doping girişimcisi olması nedenlerinin anlaşıldığı ortaya konulmuştur.

Reilly (2012), "CAS'ın Tanıtımı ve Ulusal Mahkemelerin Uluslararası Spor Uyuşmazlıklarındaki Rolü" isimli çalışmasında, CAS'ın (Court of Arbitration for Sport) yargılama usulü ve CAS'ta en çok görülen uyuşmazlık konuları ele alınmıştır. CAS'ın, 1- Olağan Tahkim Prosedürü: İlk derece tahkim yargılaması yaptığı, örneğin uluslararası ticari davalar, sponsorluk sözleşmesi, lisans yayın ve medya hakları uyuşmazlıkları gibi konulara baktığı, 2- Temyiz Tahkim Prosedürü: Spor organizasyonları tarafından verilen kararlara karşı yapılan itirazların incelendiği, örneğin transfer ve tazminat, disiplin yaptırımları, doping ihlali kararları, 3- Ad Hoc Tahkim Yargılaması: Olimpiyat oyunlarında veya önemli spor organizasyonunun yapıldığı yerde ad hoc yargılama birimi kurulan ve itirazların 24 saat içinde sonuçlandığı, 4- Arbuluculuk : Yaygın olarak kullanılmayan fakat taraflara olağan tahkim prosedürü öncesi başvurulması tavsiye edilen prosedür, olmak üzere dört temel yargılama prosedürü vardır. CAS'taki uyuşmazlıkların %90'ının tahkim temyiz prosedürüne ilişkin olduğu, görülen davaların ise ortalama %45'inin FIFA'nın dünya çapında futbolun yönetimine dair kararlarına ilişkin olduğu, belirtilmiştir.

Kushida (2015), tarafından, "Bir Uyuşmazlık Çözüm Organı Sporun Gelişimine Nasıl Katkıda Bulunabilir" adlı çalışmasında, Japonya'da spor uyuşmazlıklarını çözmekle görevli olan kuruluşun yargılama şekli ve dosya sayıları incelenmiştir. Japonya'da spor uyuşmazlıklarının çözümünde, 2003 yılında kurulan Japan Sports Arbitration Agency (JSAA) görev yapmaktadır. JSAA'nın 2003 ve 2013 yılları arası bakmış olduğu dosya sayısı: 275'tir. Bu 275 dosyadan, 4'ü doping konusunda olmak üzere toplamda yalnızca 31 dosyada kabul kararı verilmiş olup 201 dosya danışma dosyası niteliğindedir. JSAA'nın; 1- Spor Tahkim Usulü: antrenör,

sporcu veya yöneticinin spor organlarının kararlarına karşı başvurabildiği, 2- Özel Spor Tahkim Usulü: daha çok ticari uyuşmazlıkların ele alındığı, 3- Doping Tahkim Usulü: Doping dosyalarının incelendiği, 4- Arabuluculuk Usulü: İstisnai durumlar hariç temel olarak tüm uyuşmazlıkların ele alınabileceği usul olmak üzere dört farklı yargılama usulünün bulunduğu vurgulanmıştır.

Donellan (2016), tarafından yapılan “İrlanda’da Spor Uyuşmazlıklarının Çözümü: Mahkemelerin Yetkisizliği” başlıklı çalışmada, İrlanda’da spor uyuşmazlıklarının çözüm yolları incelenmiştir. İrlanda’da spor organları tarafından verilen kararlar yargı denetiminden muaftır ve alternatif spor uyuşmazlıklarının çözümüne iki iç kuruluş görev yapmaktadır. Bunlardan ilki 2005 yılında kurulan Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Kurulu olan The Dispute Resolution Authority’dır (DRA). DRA tahkim yargılaması şeklinde görev yapar, doping konusunda yetkisiz olup oyuncu transferi, oyuncu uygunluğu, saha şiddeti ve müsabakanın ertelenmesi konularında inceleme yapar. Diğer görevli kuruluş ise 2007 yılında kurulan Just Sport Ireland’dır (JSI). JSI’nın , tahkim ve arabuluculuk yargılaması şeklinde çalıştığı, doping konusunda yetkisiz olup seçim, kayıt, kulüp, sponsorluk ve disiplin uyuşmazlıklarında yetkili olduğu ifade edilmiştir.

Godin (2017) tarafından yapılan, “Sporda Arabuluculuk: Yüksek Performanslı Spor Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk” isimli çalışmada, Kanada’da sporla ilgili uyuşmazlıkların ne şekilde çözümlendiği ele alınmıştır. Kanada’da sporla ilgili uyuşmazlıkların çözümü için 2002 yılında Sport Dispute Resolution Centre of Canada (SDRCC) kurulmuştur. Ulusal spor organizasyonları, bu tarih öncesinde kendi örgütlenmesi içinde uyuşmazlıkları çözmüştür. Ancak SDRCC’nin kurulması ile birlikte, 2003’ten itibaren uyuşmazlık çözümlerine ilişkin ulusal spor organizasyonları kararına karşı itiraz hakkı getirilmiştir. SDRCC; ulusal spor organizasyonları ile sporcular arasındaki uyuşmazlıkları, doping ihlali uyuşmazlıkları ve tarafların anlaşması halinde diğer uyuşmazlıkları inceler. Taraflar anlaşmaları halinde standart arabuluculuk veya karma arabuluculuk/tahkim yargılaması isteyebilirler. 2006 yılında ise tahkim öncesi, zorunlu çözümü kolaylaştırma RC (resolution facilitation)

prosedürü getirilmiştir. Çözümü kolaylaştırmada arabulucu uyuşmazlığı çözümlmek için taraflar ile üç saat çalışır; eğer taraflar arasında anlaşma sağlanamazsa çözümü kolaylaştırma süreci, tarafları tahkim sürecine hazırlamak için kullanılır. SDRCC'nin aynı zamanda spor organizasyonlarına danışmanlık hizmeti vererek olası uyuşmazlıkları önlemek için ulusal spor organizasyonları ile çalıştığı ve onları kendi iç yönetimlerini geliştirmeleri için tavsiye ve geri bildirimlerde bulunduğu belirtilmiştir.

1.5.1.2. Yurtiçi Araştırmalar

Koçak'ın (2007), Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunun incelendiği Yüksek Lisans Tezinde, TFF Tahkim Kurulunun TFF Yönetim Kurulu tarafından seçilmesinin bağımsızlığını zedelediği, TFF Tahkim Kurulu kararlarının hiçbir adli ve idari yargı mercii tarafından denetlenmemesinin hak arama özgürlüğü açısından eksiklik olduğu vurgulanmıştır.

Bozkurt'un (2009), spor hukuku uyuşmazlıklarının milletlerarası tahkim yoluyla çözümünün incelendiği yüksek Lisans Tezinde, sporun sorunsuz şekilde işleyebilmesi için önceden belirlenen kurallarına uyulması ve spor uyuşmazlıklarının adil ve hızlı bir biçimde çözülmesi gerektiği vurgulanmış ve bu konuda, bağımsız bir spor tahkim mahkemesinin kurulmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

Köse'nin (2010), Avrupa Birliği Hukuk Sisteminin Spor Hukukuna Etkilerinin incelendiği yüksek Lisans Tezine göre, her devletin kendi ülkesi topraklarında spor hukukunu hükümranlığı altına alabileceği, ancak bundan eylemde bulunan devletin zarar gördüğü, CAS ile kurulmuş olan tahkim yargı düzeninin, spor teşkilatlarını çok büyük ölçüde devletlerin yargı sistemlerine muhatap olmaktan korur hale getirdiği ifade edilmiştir.

Asker'in (2017), 1982 Anayasasının 59 uncu maddesi bağlamında Tahkim Kurulu kararlarının denetiminin incelediği Yüksek Lisans Tezine göre, tahkim usulünün hızlı karar verilmesi açısından yerinde olduğu, ancak Anayasa gereği Tahkim kurullarının verdiği kararlara karşı yargı yoluna gidilememesinin sistemimiz açısından açık bir hak arama hürriyetinin ihlali olduğu vurgulanmıştır.

Erkekli'nin (2017), Spor Hukukunda Tahkim ve Uluslararası Tahkim Mahkemesinin incelediği Yüksek Lisans Tezinde, ülkemizde Sportif Ceza Kanunu ve İhtisas Mahkemelerinin kurulması, bununla birlikte arabuluculuğun fonksiyonel bir biçimde aktive edilmesi, federasyonların antrenör yetiştirme kurslarında ve gelişim seminerlerinde spor hukuku alanında eğitim verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Atletizm Federasyonu, Basketbol Federasyonu ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu kararları ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu kararlarına ilişkin spor hukuku disiplin uyuşmazlıklarının incelenmesidir.

1.7. Araştırmanın Önemi

Spor hukuku hem özel hukuk kurallarını hem de kamu hukuku kurallarını içinde barındıran karma ve hem uluslararası hem de ulusal spor organizasyonlarının kural ve uygulamalarının değişim ve gelişim içinde olması nedeniyle sürekli olarak güncellenen dinamik bir yapıya sahiptir. Günümüz itibariyle ülkemizde faaliyet göstermekte olan toplam 64 spor federasyonu bulunmakta olup her spor federasyonuna bağlı farklı spor dallarının doğası gereği ayrı oyun kuralları ve düzenlemeleri bulunmakta, ulusal spor federasyonunun üyesi olduğu uluslararası spor federasyonunun tüzük ve statüsüne göre farklı kural ve uygulamalar bulunmaktadır.

Gelişen her yeni spor dalı ile birlikte spor federasyonlarının ve spor federasyonuna bağlı spor dallarının sayısının artış gösterdiği göz önüne alındığında spor hukukuna ilişkin uyuşmazlıkların ve çözüm yollarının daha fazla incelenerek spor hukuku sùjelerinin bilinçlenmesine dair ihtiyaç artmaktadır. Ülkemizde spor hukuku alanında özellikle futbol branşına ilişkin birçok araştırma bulunmaktadır (Koçak, 2007; Ayanoğlu, 2008; Özelçi, 2010; Cem 2012; Gündoğdu, 2019). Buna karşın diğer spor branşlarına ilişkin araştırmaların sınırlı sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Bu anlamda araştırmada, futbol branşı dışındaki özellikle seyirci, sporcu ve antrenör sayısının fazla olduğu atletizm, basketbol ve voleybol branşlarına ait federasyon disiplin kurulu kararları ve Tahkim Kurulu kararlarının incelenmesi ve belirtilen branşlar özelinde taraflar açısından ortaya çıkan sonuçların, spor hukuku mevzuatının ilgili konularının gözden geçirilmesi ve süreklilik gösteren konulara göre spor hukuku mevzuatının yeniden düzenlenmesi konularında öneriler geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

1.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada incelenen dokümanlar, 1 Ocak 2014 ve 31 Aralık 2018 tarihleri arasında verilen; sporun disiplinine ilişkin uyuşmazlık türlerinden olan Türkiye Atletizm Federasyonu, Türkiye Basketbol Federasyonu ve Türkiye Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu kararları ile bu kararlara itiraz edilmesi sonucunda verilen, Anayasanın 59 uncu maddesi bağlamında kararları kesin olan Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu kararları ile sınırlıdır.

1.9. Problem Cümlesi

Spor hukuku disiplin yargılamasında Atletizm, Basketbol ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurullarında ve Tahkim Kurulunda en çok görülen disiplin

ihlalleri, verilen disiplin cezaları, itiraz konuları, itiraz edilen kararların sonuçları ve itiraz eden tarafların sayısal dağılımı nasıldır?

1.9.1. Alt Problemler

1- 2014 - 2018 yılları arasında Atletizm Federasyonu, Basketbol Federasyonu ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından verilen kararların, disiplin ihlali, disiplin ihlalinin gerçekleştirilen taraf ve hükmedilen disiplin cezalarına göre sayısal dağılımı nasıldır?

2- 2014 - 2018 yılları arasında Atletizm Federasyonu, Basketbol Federasyonu ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından verilen kararlara karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen kararların sayısal dağılımı nasıldır?

3- Tahkim Kuruluna itiraz edilmiş olması neticesinde Tahkim Kurulunun vermiş olduğu itirazın kabulü veya itirazın reddine ilişkin kararların sayısal dağılımı nasıldır?

2. GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve hazırlanmasına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca araştırmanın gereç ve yöntemini oluşturan unsurlar açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma türlerinden, doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinde gözlem, görüşme ve doküman analizi olmak üzere üç farklı yöntem bulunmaktadır (Cassell ve Symon, 2004). Doküman incelemesi araştırması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi beş aşamada yapılır: 1- dokümanlara ulaşma, 2- orijinalliğin kontrol edilmesi, 3- dokümanları anlama, 4- veriyi analiz etme, 5- veriyi kullanma (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmada spor hukukuna ilişkin uygulamada sıklıkla görülen hukuki uyuşmazlıklar konuya ilişkin Anayasa, Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Yönetmelik, Federasyon Ana Statüsü ve Federasyon Talimatları kapsamında incelenerek konularına göre sınıflandırılmış ve bu mevzuat kapsamında incelenen hukuki uyuşmazlıklar, konuya ilişkin örnek mahkeme veya Tahkim Kurulu kararlarından yararlanılarak, uyuşmazlıkların çözüm yerleri ile birlikte incelenmiştir.

Bu uyuşmazlıkların yanı sıra spor disiplin yargılamasına ilişkin olarak; Atletizm Federasyonu, Voleybol Federasyonu ve Basketbol Federasyonuna ait 2014-2018 yılları arasında verilen Federasyon Disiplin Kurulu kararları: disiplin ihlali, disiplin ihlalini gerçekleştiren taraf ve hükmedilen disiplin cezalarına göre

sınıflandırılarak incelenmiş ve söz konusu disiplin kurulu kararlarından hangilerine karşı Tahkim Kuruluna itiraz edildiği tespit edilerek, tespit edilen Tahkim Kurulu kararları, sonuçları itibarıyla sayısal olarak sınıflandırılmıştır.

2.2. Verilerin Toplanması

2014-2018 yılları arası Atletizm, Basketbol ve Voleybol Federasyonlarına ait disiplin kurulu kararları ve bu kararlara ilişkin Tahkim Kurulu kararları ilgili federasyonlardan elde edilmiştir (Ek-1; Ek-2; TBF, 2019).

2.3. Verilerin Analizi

Dokümanları analiz etme tekniği, analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması ve sayılaştırılması aşamalarından oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Tahkim kurulu kararları konu, dava tarafı ve karar sonucuna göre (ret, kabul, kısmen kabul vb.) sınıflandırılarak frekans ve yüzdeleri bulunmuştur.

Araştırmada Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulunun 2014-2018 yılları arasında verdiği 85 karar, Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun 2014-2018 yılları arasında verdiği 1749 karar ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulunun 2014-2018 yılları arasında verdiği 152 karar; disiplin ihlali, ceza türü ve ceza alan taraflara göre sınıflanarak incelenmiştir (Çizelge 2.1). Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından, bir kararda birden fazla taraf hakkında birden fazla disiplin cezası verildiği için 1749 karar içinde yer alan 2696 farklı disiplin ihlaline ilişkin disiplin yargılaması, disiplin ihlalinin gerçekleştiren taraflara ve verilen disiplin cezalarına göre sınıflandırılarak incelenmiştir. Örneğin aynı müsabakada gerçekleşen “çirkin ve kötü tezahürat” ihlaline ilişkin olarak spor kulübü hakkında verilen disiplin cezası, “hakaret” ihlaline ilişkin olarak sporcu hakkında verilen disiplin cezası ve

“sportmenliğe aykırı açıklamalar” ihlaline ilişkin olarak antrenör hakkında verilen disiplin cezası ve benzeri şekilde farklı kişiler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlalleri, Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından tek bir kararda hüküm altına alınmıştır. Aynı şekilde Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından, bir kararda birden fazla taraf hakkında birden fazla disiplin cezası verildiği için 152 karar içinde yer alan 256 farklı disiplin ihlaline ilişkin disiplin yargılaması, disiplin ihlalini gerçekleştiren taraflara ve verilen disiplin cezalarına göre sınıflandırılarak incelenmiştir.

Çizelge 2.1. Atletizm, Basketbol ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu kararlarının dağılımı

Yıl	TAF Disiplin Kurulu Kararları	TBF Disiplin Kurulu Kararları	TVF Disiplin Kurulu Kararları
2014	22	440	33
2015	14	359	17
2016	23	136	26
2017	21	449	47
2018	5	365	29
Toplam	85	1749	152

3. BULGULAR

Bu bölümde Atletizm, Basketbol ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurullarının vermiş olduğu kararlar, hakkında disiplin yargılaması yapılanların, gerçekleşen disiplin ihlallerinin ve disiplin yargılaması sonucunda disiplin cezalarını içeren kararların oransal dağılımı ve bu kararlara ilişkin olarak verilen Tahkim Kurulu kararlarının “doküman incelemesi yöntemi” kullanılarak incelenmesi neticesinde elde edilen veriler, çizelgeler ve grafikler halinde gösterilerek yorumları verilmiştir.

3.1. Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi

Çizelge 3.1’e göre yıllar itibariyle farklılık gösteren sayıda toplam 85 karar verildiği görülmüştür.

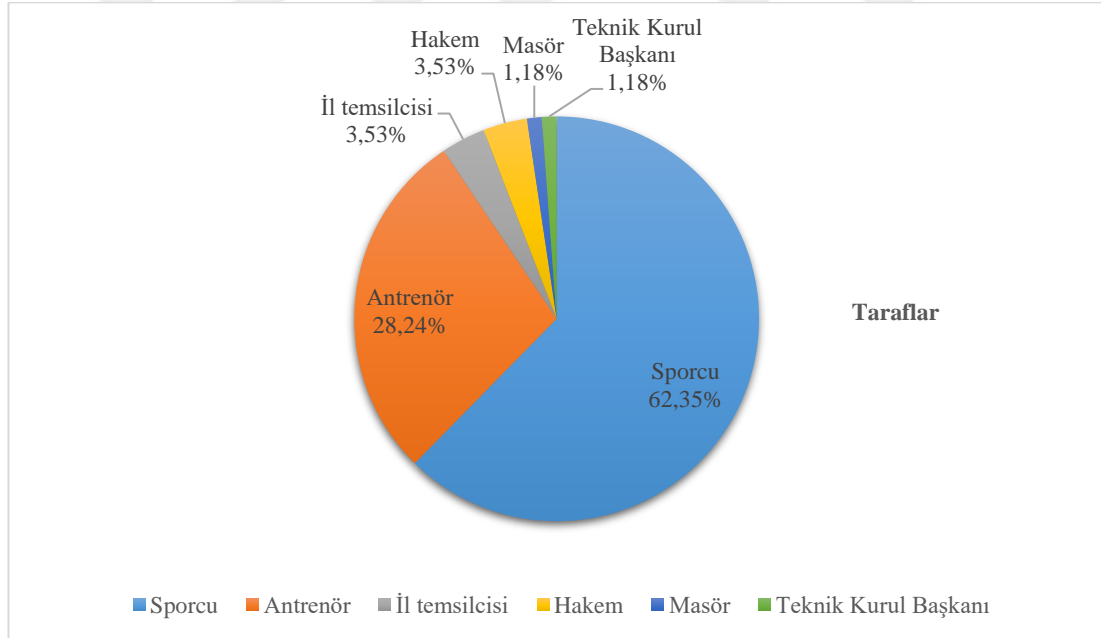
Çizelge 3.1. TAF Disiplin Kurulu tarafından karar verilen dosyaların dağılımı

Yıl	Karar Sayısı (n)
2014	22
2015	14
2016	23
2017	21
2018	5
Toplam	85

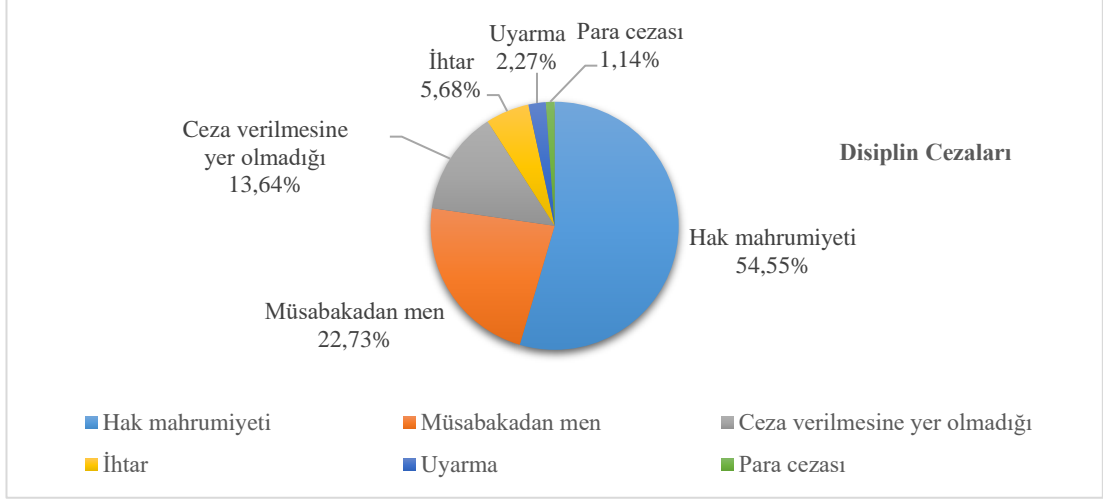
Çizelge 3.2’ye göre, en çok sporcular ve antrenörler hakkında karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok hak mahrumiyeti cezası ve müsabakadan men cezası verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.2. Atletizmde haklarında disiplin yargılaması yapılanların dağılımı

Yargılanan Taraflara Göre Dosya Dağılımı							
Yargılanan Taraflar	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	Müsabakadan Men	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar	Uyarma	Para Cezası
Sporcu	53	28	20	2	-	2	1
Antrenör	24	18	-	4	2	-	-
İl Temsilcisi	3	-	-	2	1	-	-
Hakem	3	1	-	2	-	-	-
Masör	1	-	-	-	1	-	-
Teknik Kurul Başkanı	1	1	-	-	-	-	-
Toplam	85	48	20	12	5	2	1

Şekil 3.1. Atletizmde Hakkında Disiplin Yargılaması Yapılanların Dağılımı

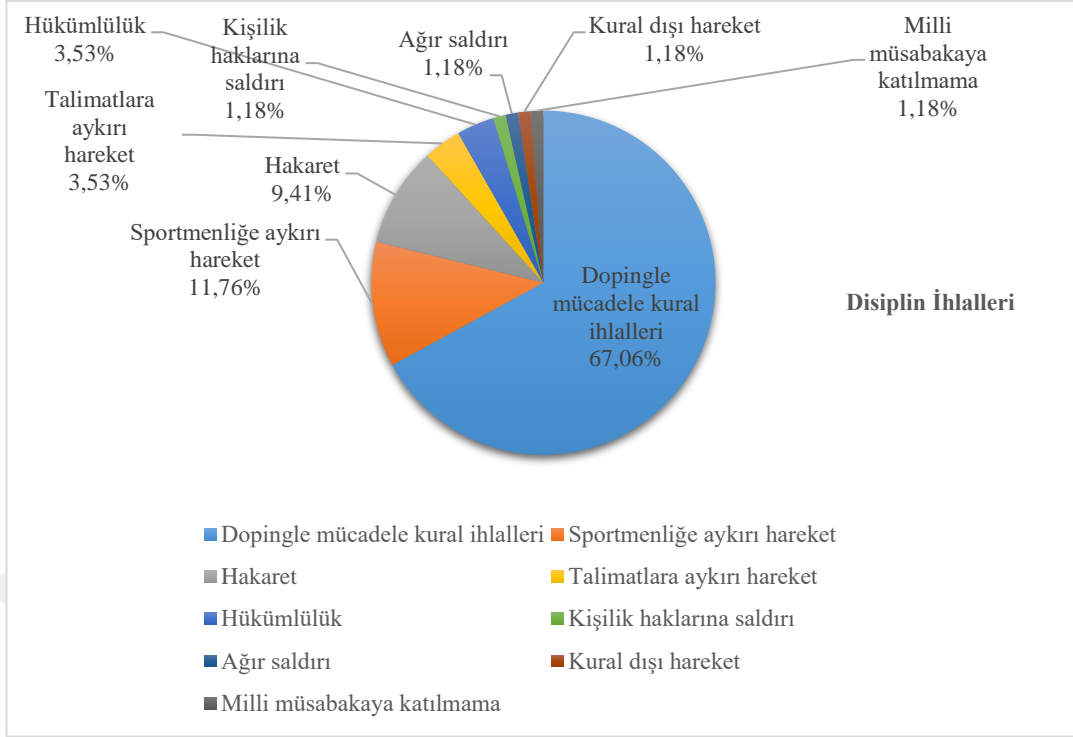

Şekil 3.2. Atletizmde Verilen Disiplin Cezalarının Dağılımı

Çizelge 3.3 uyarınca disiplin ihlallerinin dağılımına baktığımızda, en çok “dopingle mücadele kural ihlalleri” ve “sportmenliğe aykırı hareket” ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği saptanmıştır.

Çizelge 3.3. Atletizmde gerçekleşen disiplin ihlallerinin dağılımı

Disiplin İhlallerine Göre Dosya Dağılımı							
Disiplin İhlali	Hüküm Sayısı	Sporcu	Antrenör	Hakem	İl Temsilcisi	Masör	Teknik Kurul Başkanı
Dopingle Mücadele Kural İhlalleri	57	43	13	-	-	-	1
Sportmenliğe Aykırı Hareket	10	7	2	1	-	-	-
Hakaret	8	1	3	2	2	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	3	-	2	-	1	-	-
Hükümlülük	3	1	2	-	-	-	-
Kişilik Haklarına Saldırı	1	-	-	-	-	1	-
Ağır Saldırı	1	-	1	-	-	-	-
Kural Dışı Hareket	1	-	1	-	-	-	-
Milli Müsabakaya Katılmama	1	1	-	-	-	-	-
Toplam	85	53	24	3	3	1	1

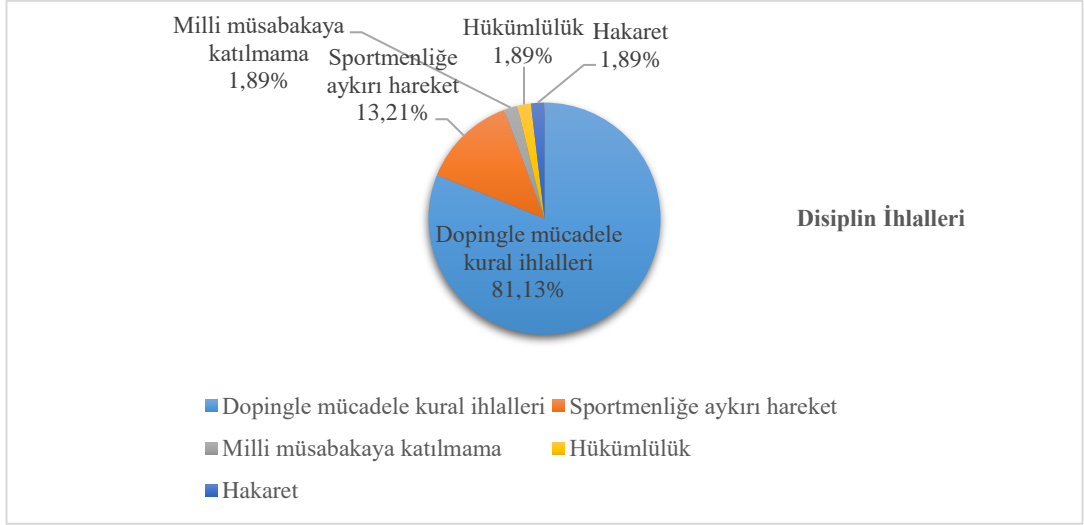

Şekil 3.3. Atletizmde Gerçekleşen Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.4'e göre, sporcular hakkında en çok "dopingle mücadele kural ihlalleri" ve "sportmenliğe aykırı hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok hak mahrumiyeti cezası ve müsabakadan men cezası verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.4. Atletizmde sporcular tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Sporculara İlişkin Disiplin İhlalleri						
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	Müsabakadan Men	Uyarma	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Para Cezası
Dopingle Mücadele Kural İhlalleri	43	27	13	1	2	-
Sportmenliğe Aykırı Hareket	7	-	7	-	-	-
Milli Müsabakaya Katılmama	1	-	-	-	-	1
Hükümlülük	1	1	-	-	-	-
Hakaret	1	-	-	1	-	-
Toplam	53	28	20	2	2	1

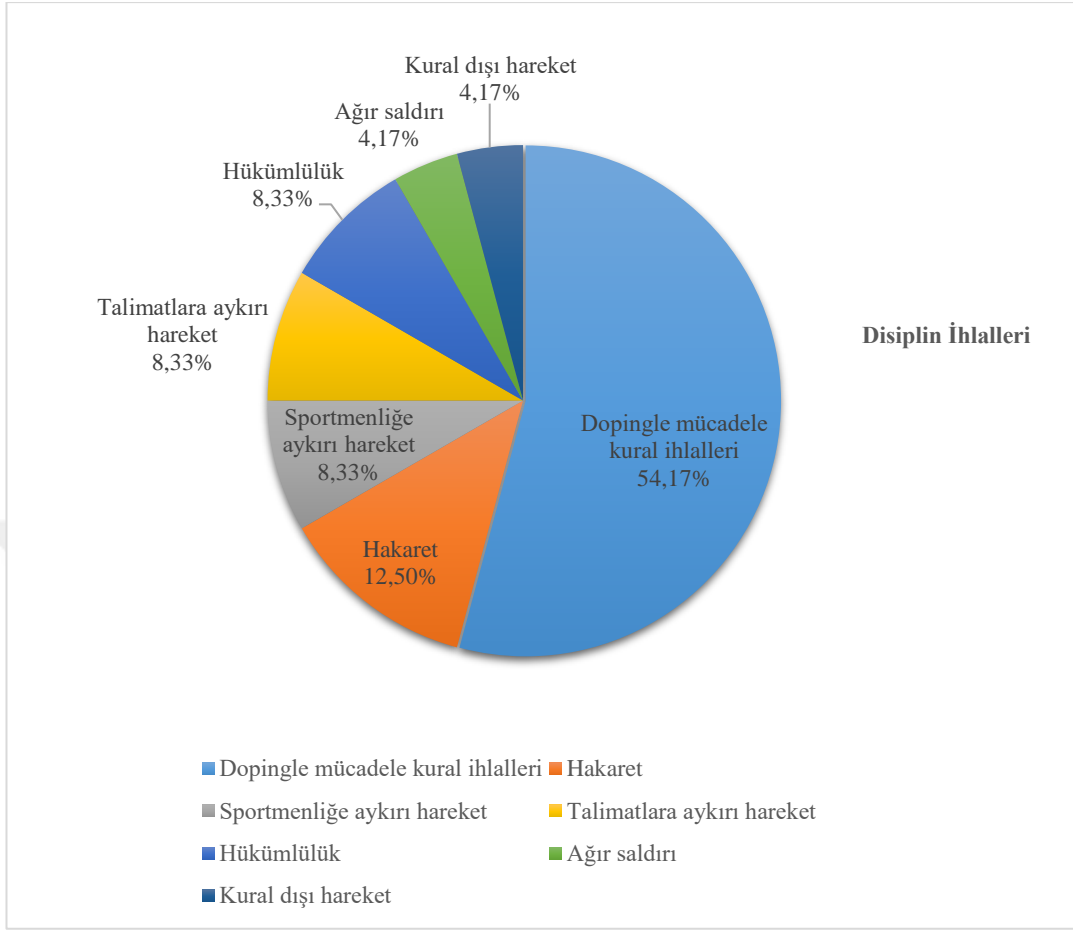

Şekil 3.4. Atletizmde Sporculara İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.5’e göre, antrenörler hakkında en çok “dopingle mücadele kural ihlalleri” ve “hakaret” disiplin ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok hak mahrumiyeti cezası ve ceza verilmesine yer olmadığı kararının verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.5. Atletizmde antrenörler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlalleri				
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar
Dopingle Mücadele Kural İhlalleri	13	12	1	-
Hakaret	3	1	1	1
Sportmenliğe Aykırı Hareket	2	2	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	2	1	1	-
Hükümlülük	2	1	1	-
Ağır Saldırı	1	1	-	-
Kural Dışı Hareket	1	-	-	1
Toplam	24	18	4	2

Şekil 3.5. Atletizmde Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.6’ya göre, hakemler hakkında 2 “hakaret” ve 1 “sportmenliğe aykırı hakaret” disiplin ihlallerine ilişkin olarak 2 ceza verilmesine yer olmadığı kararı ve 1 hak mahrumiyeti cezası verildiği; il temsilcileri hakkında 2 “hakaret” ve 1 “talimatlara aykırı hakaret” disiplin ihlallerine ilişkin olarak 2 ceza verilmesine yer olmadığı kararı ve 1 ihtar cezası verildiği; 1 masör hakkında “kişilik haklarına saldırı” disiplin ihlalden ihtar cezası verildiği ve 1 teknik kurul başkanı hakkında “dopingle mücadele kural ihlalleri” disiplin ihlalden hak mahrumiyeti cezası verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.6. Atletizmde diğer kişiler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

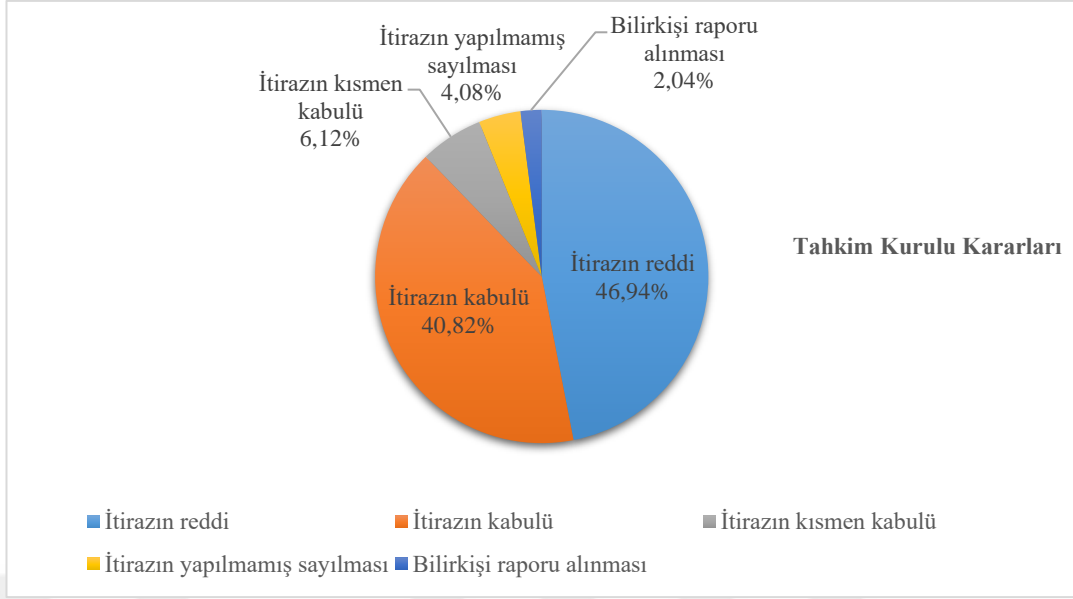
Hakemlere İlişkin Disiplin İhlalleri				
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar
Hakaret	2	1	1	-
Sportmenliğe Aykırı Hareket	1	-	1	-
Toplam	3	1	2	-
İl Temsilcilerine İlişkin Disiplin İhlalleri				
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar
Hakaret	2	-	1	1
Talimatlara Aykırı Hareket	1	-	1	-
Toplam	3	-	2	1
Masöre İlişkin Disiplin İhlali				
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar
Kişilik Haklarına Saldırı	1	-	-	1
Teknik Kurul Başkanına İlişkin Disiplin İhlali				
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar
Dopingle mücadele kural ihlalleri	1	1	-	-

Çizelge 3.7 uyarınca Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından verilen kararlara karşı itiraz edilmesi sonucunda, 2014-2018 yılları arasında Tahkim Kurulu tarafından atletizm branşına ilişkin 66 karar verilmiş olup bu kararların 17 tanesi Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu'nun 2013 yılında aldığı kararlara ilişkin geriye kalan 49 karar ise Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulunun 2014-2018 yılları arasında verdiği 85 karara ilişkin olduğu görülmüştür. Söz konusu 49 kararda en çok itirazın kabulü ve itirazın reddi kararı verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.7. TAF Disiplin Kurulu kararlarına karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosyaların dağılımı

İtiraz Üzerine Verilen Tahkim Kurulu Kararları	Dosya Sayısı	2014 Yılı (2013 D.K.)	2014 Yılı	2015 Yılı	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı
İtirazın Kabulü Kararı	34	14	11	4	5	-	-
İtirazın Reddi Kararı	26	3	11	-	1	10	1
İtirazın Kısmen Kabulü Kararı	3	-	-	-	1	-	2
İtirazın Yapılmamış Sayılması	2	-	2	-	-	-	-
Bilirkişi Raporu Alınması	1	-	1	-	-	-	-
Toplam	66	17	25	4	7	10	3

Not: "2014 Yılı (2013 D.K.)" ile gösterilen kararlar, Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2013 yılında verilip, itiraz edilmesi üzerine Tahkim Kurulu tarafından 2014 yılında incelenen kararlardır.

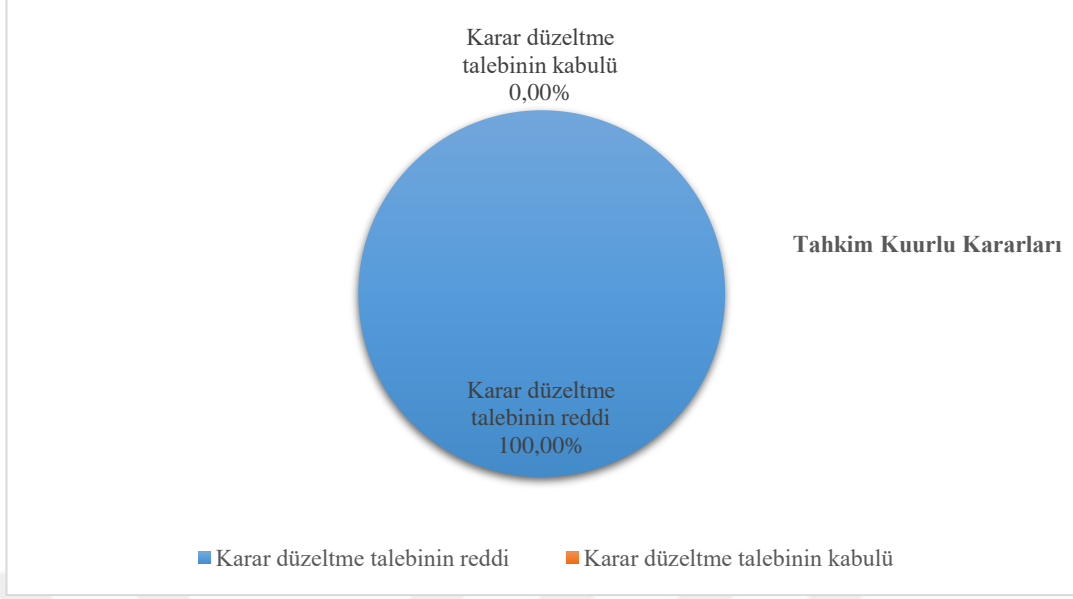
Şekil 3.6. Atletizmde Tahkim Kuruluna İtiraz Edilen Dosyaların Dağılımı

Çizelge 3.8'e göre atletizm branşına ilişkin 2014-2018 yılları arasında verilen 49 Tahkim Kurulu kararlarından 34'üne karşı karar düzeltme talebinde bulunmuş olup bu kararların 12'si Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulunun 2013 yılında aldığı kararlara ilişkin geriye kalan 22'si ise Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulunun 2014-2018 yılları arasında verdiği 66 karara ilişkindir. 34 karar düzeltme talebinin 33'ünün itirazın reddi kararı ve 1'inin itirazın kabulü kararı ile sonuçlandığı görülmüştür.

Çizelge 3.8. Atletizmde Tahkim Kuruluna karar düzeltme talebinde bulunulan dosyaların dağılımı

Karar Düzeltme Talebi Üzerine Verilen Tahkim Kurulu Kararları	Dosya Sayısı	2014 Yılı (2013 D.K.)	2014 Yılı	2015 Yılı	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı
Karar Düzeltme Talebinin Reddi	33	11	7	-	4	3	8
Karar Düzeltme Talebinin Kabulü	1	1	-	-	-	-	-
Toplam	34	12	7	-	4	3	8

Not: "2014 Yılı (2013 D.K.)" ile gösterilen kararlar, Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2013 yılında verilip, karar düzeltme talebinde bulunulması üzerine Tahkim Kurulu tarafından 2014 yılında incelenen kararlardır.

Şekil 3.7. Atletizmde Tahkim Kurulunda Karar Düzeltme Talep Edilen Dosyaların Dağılımı

3.2. Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi

Çizelge 3.9'a göre yıllar itibariyle farklılık gösteren sayıda toplam 1749 karar verildiği görülmüştür.

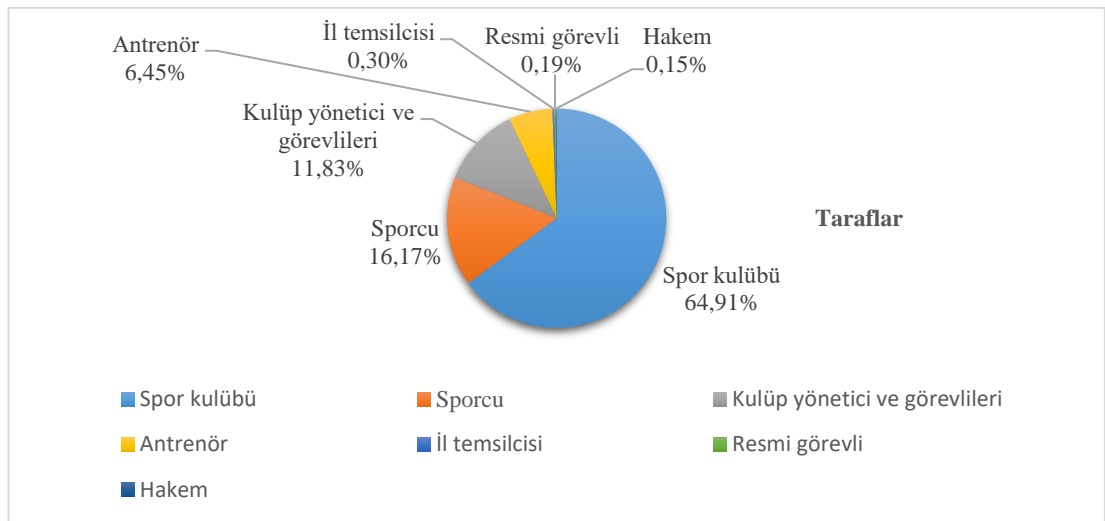
Çizelge 3.9. TBF Disiplin Kurulu tarafından karar verilen dosyaların sayısal dağılımı

Yıl	Karar Sayısı
2014	440
2015	359
2016	136
2017	449
2018	365
Toplam	1749

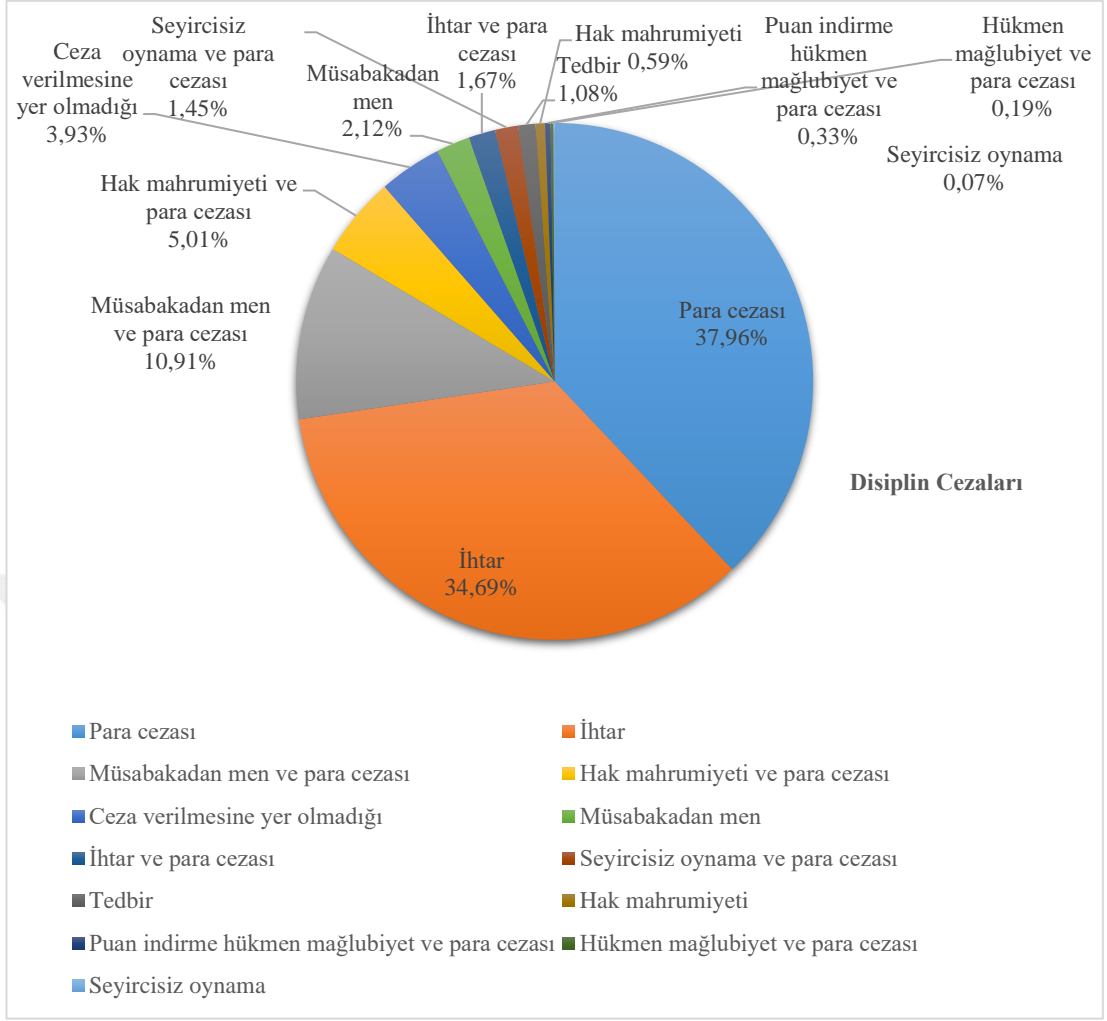
Çizelge 3.10'a göre, en çok spor kulüpleri ve sporcular hakkında karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok para cezası ve ihtar cezası verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.10. Basketbolda haklarında disiplin yargılaması yapılanların dağılımı

Yargılanan Tarafra Göre Dosya Dağılımı (n)														
Yargılanan Taraflar	Hüküm Sayısı	Para Cezası	İhtar	Müsabakadan Men ve Para Cezası	Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Müsabakadan Men	İhtar ve Para Cezası	Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	Tedbir Kararı	Hak Mahrumiyeti	Puan İndirme Hükmen Maglubiyet ve Para Cezası	Hükmen Maglubiyet ve Para Cezası	Seyircisiz Oynanama
Spor Kulübü	1750	855	792	-	-	44	-	4	39	-	-	9	5	2
Sporcu	436	65	30	224	11	30	41	22	-	11	2	-	-	-
Kulüp Yönetici ve Görevlileri	319	71	71	6	120	19	-	9	-	15	7	-	-	-
Antrenör	174	32	39	64	-	8	16	10	-	3	2	-	-	-
İl Temsilcisi	8	-	3	-	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-
Resmi Görevli	5	-	-	-	2	1	-	-	-	-	2	-	-	-
Hakem	4	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-
Toplam	2696	1023	935	294	135	106	57	45	39	29	16	9	5	2

Şekil 3.8. Basketbolda Hakkında Disiplin Yargılaması Yapılanların Dağılımı

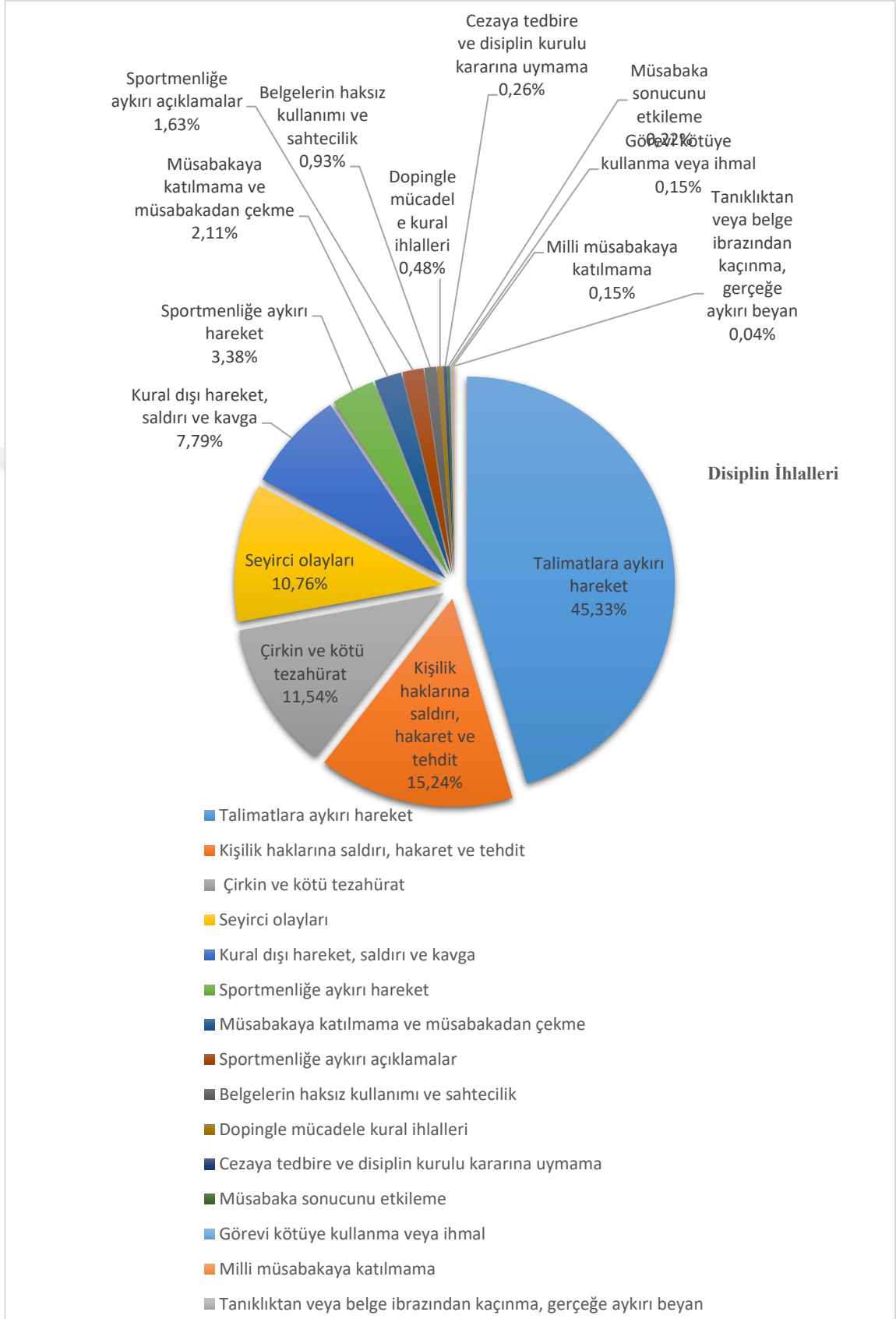

Şekil 3.9. Basketbolda Verilen Disiplin Cezalarının Dağılımı

Çizelge 3.11 uyarınca disiplin ihlallerinin dağılımına bakıldığında, en çok “talimatlara aykırı hareket”, “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit” ve “çirkin ve kötü tezahürat” ihlallerine ilişkin olarak hüküm verildiği saptanmıştır.

Çizelge 3.11. Basketbolda gerçekleşen disiplin ihlallerinin dağılımı

Disiplin İhlallerine Göre Dosya Dağılımı								
Disiplin İhlali	Hüküm Sayısı	Spor Kulübü	Sporcu	Kulüp Yönetici ve Görevlileri	Antrenör	İl Temsilcisi	Resmi Görevli	Hakem
Talimatlara Aykırı Hareket	1222	1106	14	73	25	3	1	-
Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit	411	-	185	133	92	1	-	-
Çirkin ve Kötü Tezahürat	311	311	-	-	-	-	-	-
Seyirci Olayları	290	290	-	-	-	-	-	-
Kural Dışı Hareket, Saldırı ve Kavga	210	-	144	40	24	-	2	-
Sportmenliğe Aykırı Hareket	91	-	40	41	10	-	-	-
Müsabakaya Katılmama ve Müsabakadan Çekme	57	37	20	-	-	-	-	-
Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar	44	2	5	18	17	2	-	-
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	25	4	8	6	3	1	2	1
Dopingle Mücadele Kural İhlalleri	13	-	13	-	-	-	-	-
Cezaya Tedbire ve Disiplin Kurulu Kararına Uymama	7	-	1	4	2	-	-	-
Müsabaka Sonucunu Etkileme	6	-	2	4	-	-	-	-
Görevi Kötüye Kullanma veya İhmal	4	-	-	-	-	1	-	3
Milli Müsabakaya Katılmama	4	-	4	-	-	-	-	-
Tanıklıktan veya Belge İbrazından Kaçınma, Gerçeğe Aykırı Beyan	1	-	-	-	1	-	-	-
Toplam	2696	1750	436	319	174	8	5	4

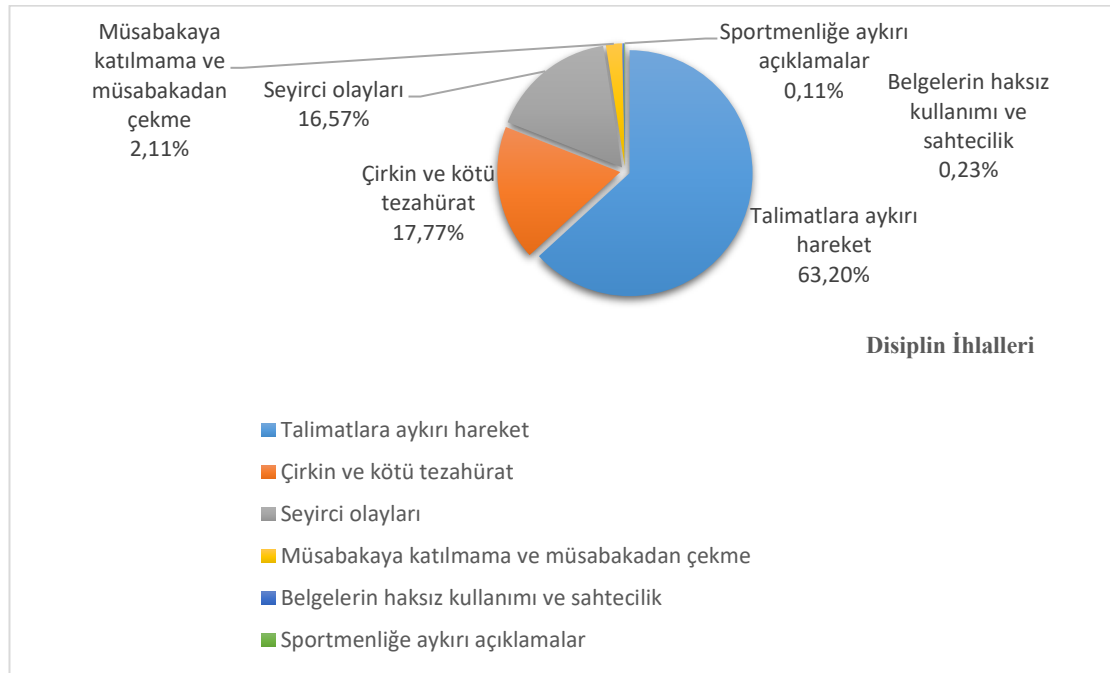

Şekil 3.10. Basketbolda Gerçekleşen Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.12’ye göre, spor kulüpleri hakkında en çok “talimatlara aykırı hareket, “çirkin ve kötü tezahürat” ve “seyirci olayları” disiplin ihlallerine ilişkin olarak hüküm verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok para cezası ve ihtar cezası verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.12. Basketbolda spor kulüpleri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Spor Kulüplerine İlişkin Disiplin İhlalleri (n)								
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Para Cezası	İhtar	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	Puan İndirme Hükmen Mağlubiyet ve Para Cezası	Hükmen Mağlubiyet ve Para Cezası	İhtar ve Para Cezası
Talimatlara Aykırı Hareket	1106	313	756	30	-	1	4	2
Çirkin ve Kötü Tezahürat	311	284	12	3	12	-	-	-
Seyirci Olayları	290	244	7	8	29	-	-	2
Müsabakaya Katılmama ve Müsabakadan Çekme	37	13	16	-	-	8	-	-
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	4	-	-	3	-	-	1	-
Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar	2	1	1	-	-	-	-	-
Toplam	1750	855	792	44	41	9	5	4

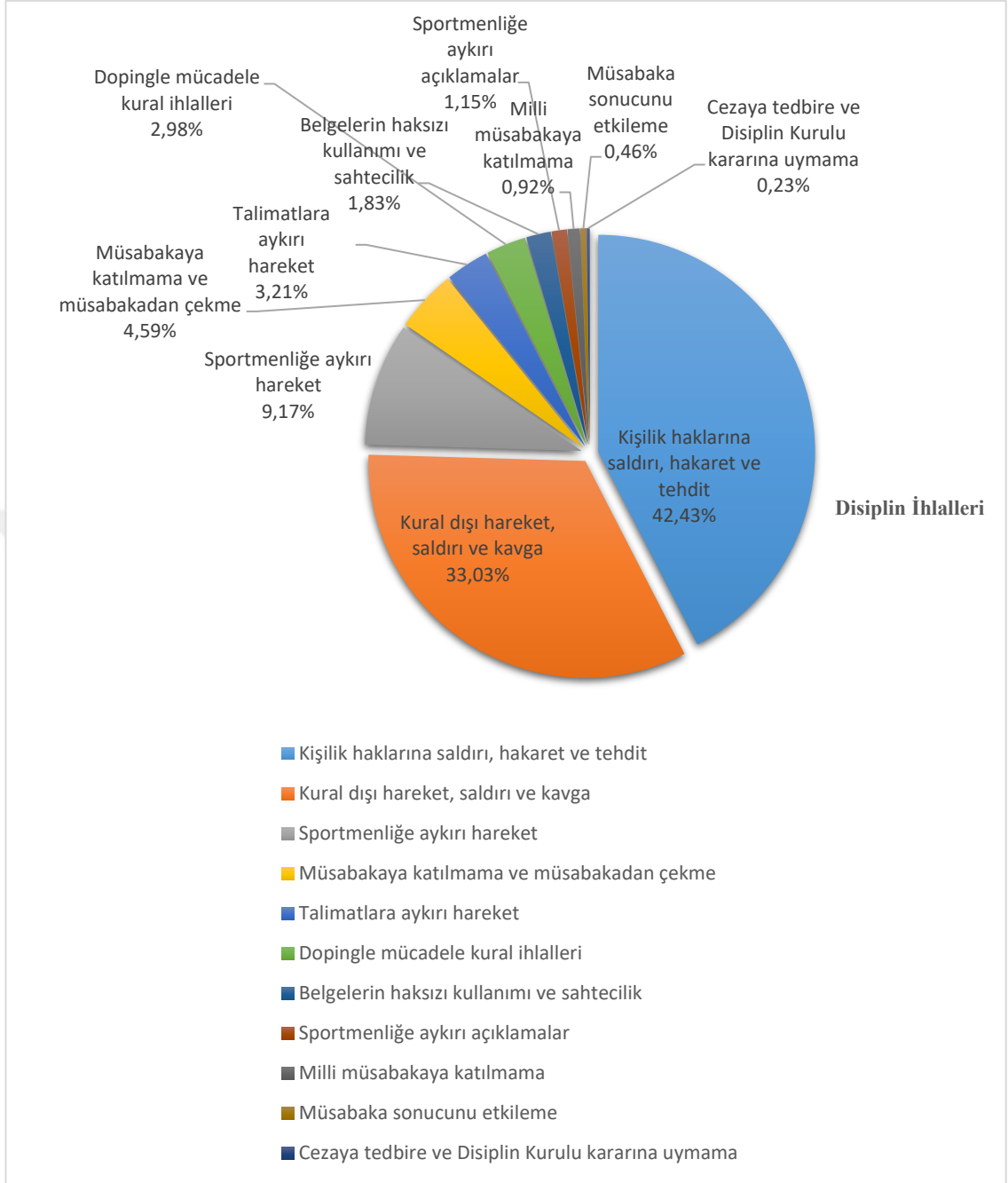

Şekil 3.11. Basketbolda Spor Kulüplerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.13'e göre, sporcular hakkında en çok "kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit" ve "kural dışı hareket, saldırı ve kavga" disiplin ihlallerine ilişkin olarak hüküm verildiği; disiplin cezaları yönünden en çok "müsabakadan men ve para cezası" ile "para cezasının" verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.13. Basketbolda sporcular tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Sporculara İlişkin Disiplin İhlalleri (n)										
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Müsabakadan Men ve Para Cezası	Para Cezası	Müsabakadan Men	İhtar	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar ve Para Cezası	Tedbir Kararı	Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	Hak Mahrumiyeti
Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit	185	128	26	14	3	7	2	5	-	-
Kural Dışı Hareket, Saldırı ve Kavga	144	88	15	20	3	16	-	1	-	-
Sportmenliğe Aykırı Hareket	40	1	17	-	3	1	18	-	-	-
Müsabakaya Katılmama ve Müsabakadan Çekme	20	2	-	1	17	-	-	-	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	14	-	7	-	3	3	1	-	-	-
Dopingle Mücadele Kural İhlalleri	13	-	-	-	-	-	-	5	8	-
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	8	4	-	2	-	2	-	-	-	-
Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar	5	-	-	-	1	-	1	-	3	-
Milli Müsabakaya Katılmama	4	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Müsabaka Sonucunu Etkileme	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Cezaya Tedbire ve Disiplin Kurulu Kararına Uymama	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	436	224	65	41	30	30	22	11	11	2

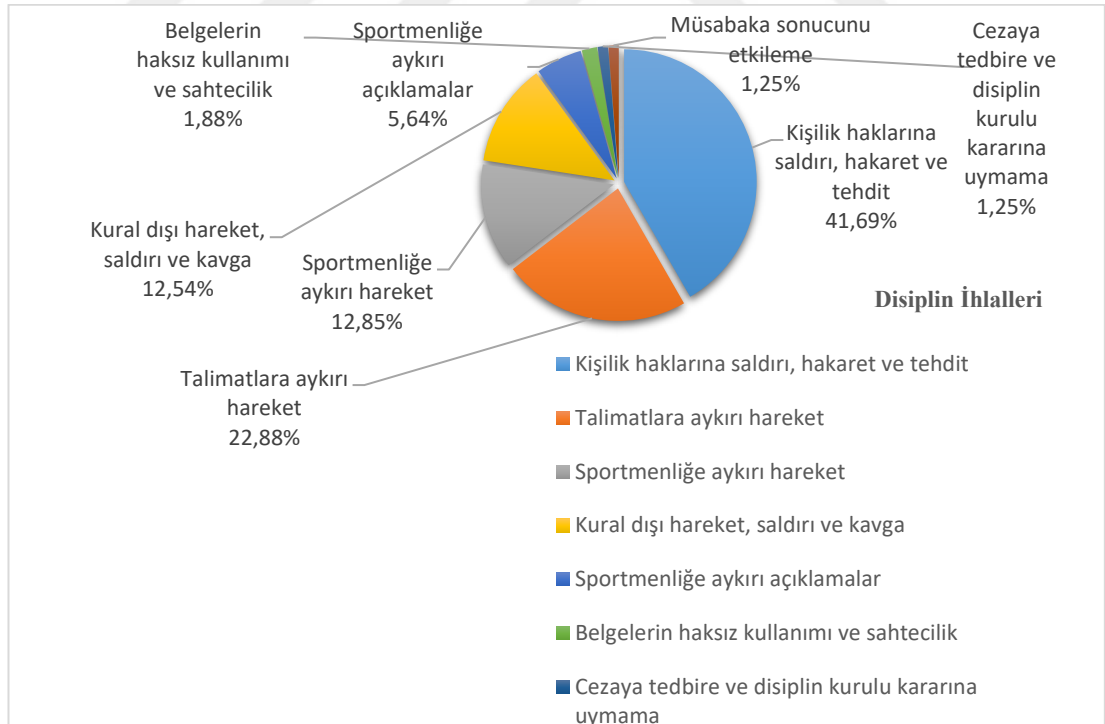

Şekil 3.12. Basketbolda Sporculara İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.14 uyarınca, kulüp yöneticileri ve görevlileri hakkında en çok “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit” ve “talimatlara aykırı hareket” disiplin ihlallerine ilişkin olarak hüküm verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok hak mahrumiyeti ve para cezası, para cezası ile ihtar cezası verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.14. Basketbolda kulüp yöneticileri ve görevlileri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlalleri

Kulüp Yönetici ve Görevlilerine İlişkin Disiplin İhlalleri (n)									
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyete Para Cezası	Para Cezası	İhtar	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Tedbir Kararı	İhtar ve Para Cezası	Hak Mahrumiyeti	Müsabakadan Men ve Para Cezası
Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit	133	65	35	11	7	10	3	2	-
Talimatlara Aykırı Hareket	73	1	12	47	6	-	3	3	1
Sportmenliğe Aykırı Hareket	41	24	12	1	1	-	-	1	2
Kural Dışı Hareket, Saldırı ve Kavga	40	20	8	3	1	4	2	1	1
Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar	18	6	4	8	-	-	-	-	-
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	6	1	-	-	2	-	1	1	1
Cezaya Tedbire ve Disiplin Kurulu Kararına Uymama	4	1	-	1	-	1	-	-	1
Müsabaka Sonucunu Etkileme	4	2	-	-	2	-	-	-	-
Toplam	319	120	71	71	19	15	9	8	6

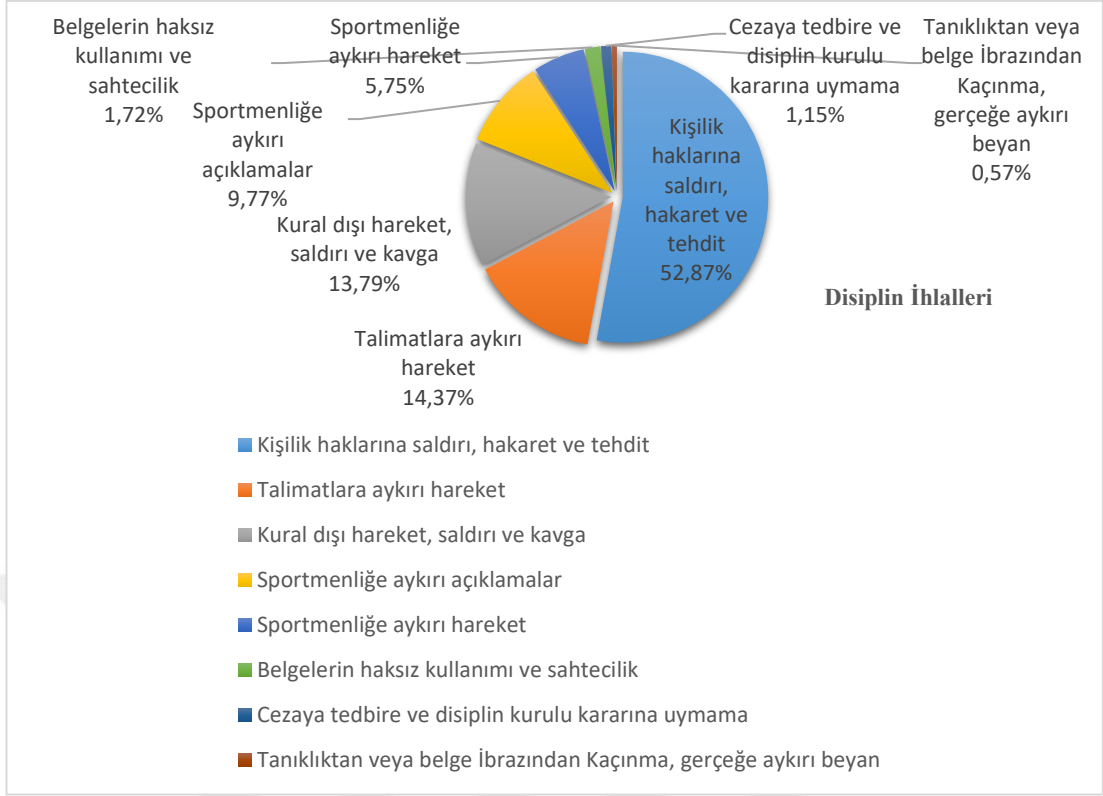

Şekil 3.13. Basketbolda Kulüp Yönetici ve Görevlilerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.15'e göre, antrenörler hakkında en çok "kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit" ve "talimatlara aykırı hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok müsabakadan men ve para cezası ile ihtar cezasının verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.15. Basketbolda antrenörler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlalleri (n)									
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Müsabakadan Men ve Para Cezası	İhtar	Para Cezası	Müsabakadan Men	İhtar ve Para Cezası	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Tedbir Kararı	Hak Mahrumiyeti
Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit	92	48	12	13	12	4	1	2	-
Talimatlara Aykırı Hareket	25	-	16	4	1	-	2	1	1
Kural Dışı Hareket, Saldırı ve Kavga	24	8	1	4	3	5	3	-	-
Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar	17	4	9	2	-	1	1	-	-
Sportmenliğe Aykırı Hareket	10	1	-	8	-	-	1	-	-
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	3	1	1	-	-	-	-	-	1
Cezaya Tedbire ve Disiplin Kurulu Kararına Uymama	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Tanıklıktan veya Belge İbrazından Kaçınma, Gerçeğe Aykırı Beyan	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Toplam	174	64	39	32	16	10	8	3	2

Şekil 3.14. Basketbolda Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.16'ya göre il temsilcileri hakkında 3 “talimatlara aykırı hareket”, 2 “sportmenliğe aykırı açıklamalar”, 1 “görevi kötüye kullanma veya ihmal”, 1 “belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik” ve 1 “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit” disiplin ihlallerine ilişkin olarak 3 ihtar, 2 hak mahrumiyeti ve para cezası, 2 ceza verilmesine yer olmadığı kararı ve 1 hak mahrumiyeti cezası verildiği; resmi görevliler hakkında 2 “belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik”, 2 “kural dışı hareket, saldırı ve kavga” ve 1 “talimatlara aykırı hakaret” disiplin ihlallerine ilişkin olarak 2 hak mahrumiyeti ve para cezası, 2 hak mahrumiyeti cezası ve 1 ceza verilmesine yer olmadığı kararı verildiği; hakemler hakkında 3 “görevi kötüye kullanma veya ihmal” ve 1 “belgelerin haksız kullanımı disiplin ihlallerine ilişkin olarak 2 hak mahrumiyeti cezası ve 2 ceza verilmesine yer olmadığı kararının verildiği tespit edilmiştir.

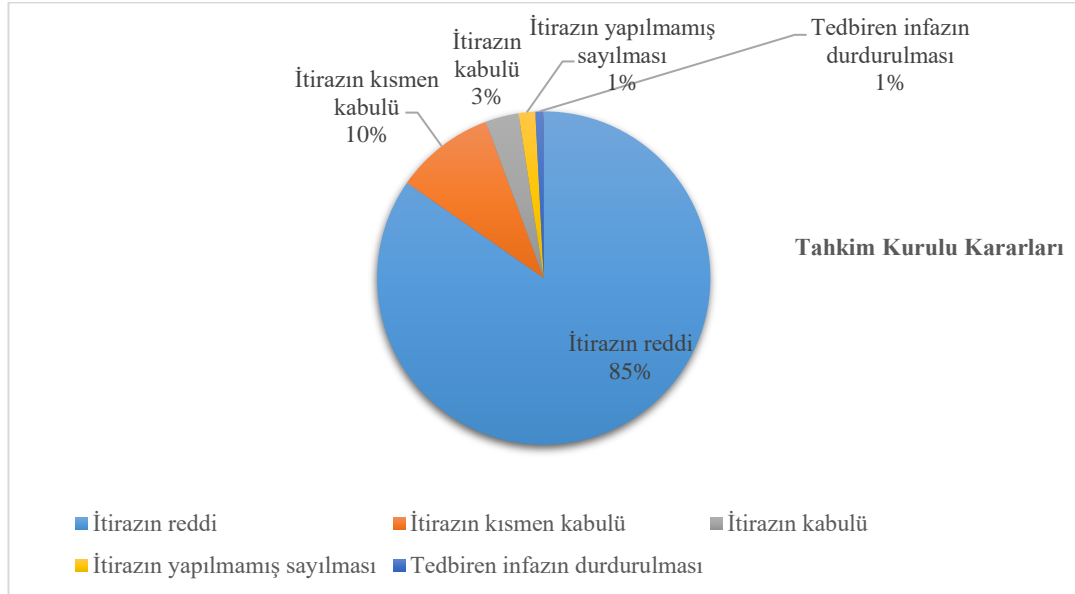
Çizelge 3.16. Basketbolda diğer kişiler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

İl Temsilcilerine İlişkin Disiplin İhlalleri					
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	İhtar	Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Hak Mahrumiyeti
Talimatlara Aykırı Hareket	3	2	-	-	1
Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar	2	-	1	1	-
Görevi Kötüye Kullanma veya İhmal	1	-	-	1	-
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	1	-	1	-	-
Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit	1	1	-	-	-
Toplam	8	3	2	2	1
Resmi Görevlilere İlişkin Disiplin İhlalleri					
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	İhtar
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	2	-	2	-	-
Kural Dışı Hareket, Saldırı ve Kavga	2	2	-	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	1	-	-	1	-
Toplam	5	2	2	1	-
Hakemlere İlişkin Disiplin İhlalleri					
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	İhtar	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası
Görevi Kötüye Kullanma veya İhmal	3	-	1	2	-
Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik	1	-	1	-	-
Toplam	4	-	2	2	-

Çizelge 3.17 uyarınca 124 dosyada Tahkim Kuruluna itiraz edildiği ve itiraz sonucunda Tahkim Kurulu tarafından en çok itirazın reddi ve itirazın kısmen kabulü kararının verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.17. TBF Disiplin Kurulu kararlarına karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosyaların dağılımı

İtiraz Üzerine Verilen Tahkim Kurulu Kararları	Dosya Sayısı	2014 Yılı	2015 Yılı	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı
İtirazın Reddi Kararı	105	13	25	12	30	25
İtirazın Kısmen Kabulü Kararı	12	1	1	2	7	1
İtirazın Kabulü Kararı	4	-	-	2	1	1
İtirazın Yapılmamış Sayılması	2	2	-	-	-	-
Tedbiren İnfazın Durdurulması	1	-	1	-	-	-
Toplam	124	16	27	16	38	27

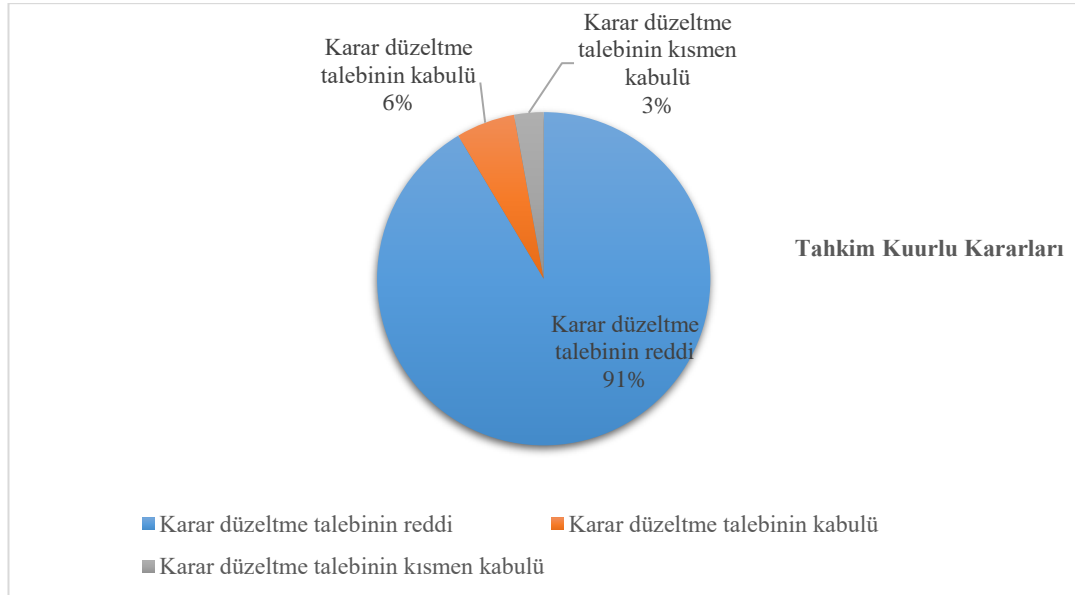

Şekil 3.15. Basketbolda Tahkim Kuruluna İtiraz Edilen Dosyaların Dağılımı

Çizelge 3.18 uyarınca basketbol branşına ilişkin 2014-2018 yılları arasında verilen 124 Tahkim Kurulu kararından 35'ine karşı karar düzeltme talebinde bulunulduğu ve bu taleplere ilişkin olarak Tahkim Kurulu tarafından 32 karar düzeltme talebinin reddi, 2 karar düzeltme talebinin kabulü ve 1 karar düzeltme talebinin kısmen kabulü kararı verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.18. Basketbolda Tahkim Kuruluna karar düzeltme talebinde bulunulan dosyaların dağılımı

Karar Düzeltme Talebi Üzerine Verilen Tahkim Kurulu Kararları	Dosya Sayısı	2014 Yılı	2015 Yılı	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı
Karar Düzeltme Talebinin Reddi Kararı	32	2	2	3	17	8
Karar Düzeltme Talebinin Kabulü Kararı	2	-	-	1	1	-
Karar Düzeltme Talebinin Kısmen Kabulü Kararı	1	-	-	1	-	-
Toplam	35	2	2	5	18	8

Şekil 3.16. Basketbolda Tahkim Kurulunda Karar Düzeltme Talep Edilen Dosyaların Dağılımı

3.3.Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu Kararlarının İncelenmesi

Çizelge 3.19'a göre yıllar itibariyle farklılık gösteren sayıda toplam 152 karar verildiği görülmüştür.

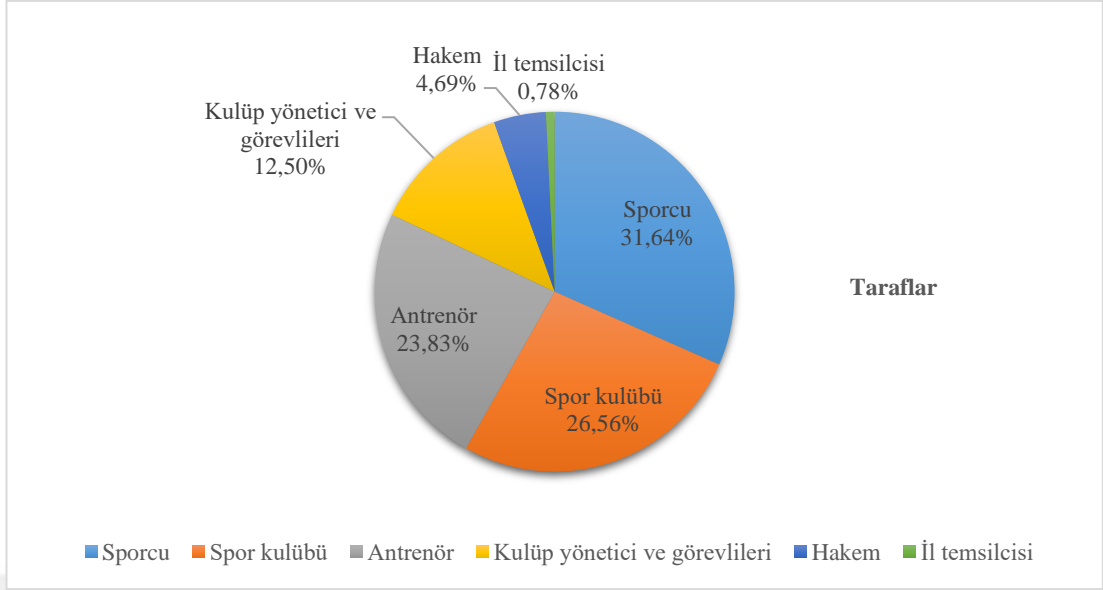
Çizelge 3.19. TVF Disiplin Kurulu tarafından karar verilen dosyaların dağılımı

Yıl	Karar Sayısı
2014	33
2015	17
2016	26
2017	47
2018	29
Toplam	152

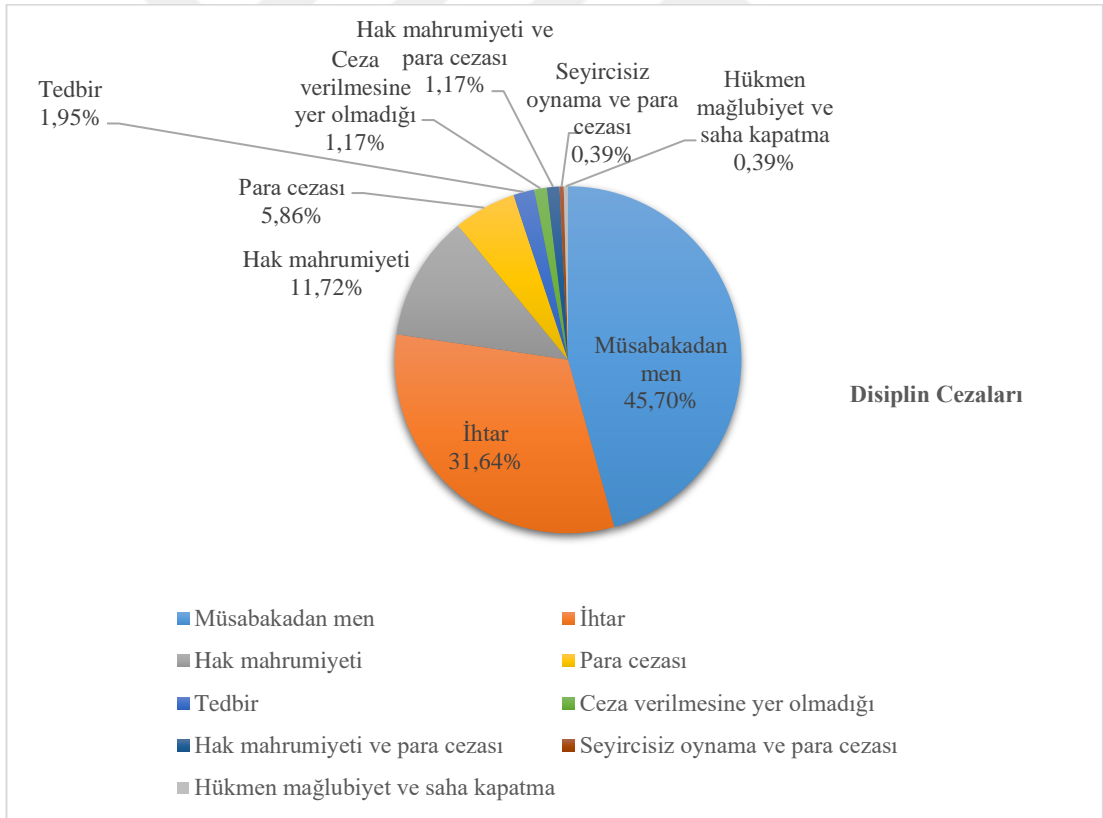
Çizelge 3.20'ye göre, en çok sporcular ve spor kulüpleri hakkında karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok müsabakada men cezası ve ihtar cezası verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.20. Voleybolda haklarında disiplin yargılaması yapılanların dağılımı

Yargılanan Taraflara Göre Dosya Dağılımı (n)										
Yargılanan Taraflar	Hüküm Sayısı	Müsabakadan Men	İhtar	Hak Mahrumiyeti	Para Cezası	Tedbir Kararı	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	Hükmen Mağlubiyet ve Saha Kapatma
Sporcu	81	63	12	2	-	4	-	-	-	-
Spor Kulübü	68	1	48	-	15	-	2	-	1	1
Antrenör	61	49	8	2	-	1	1	-	-	-
Kulüp Yönetici ve Görevlileri	32	4	5	20	-	-	-	3	-	-
Hakem	12	-	6	6	-	-	-	-	-	-
İl Temsilcisi	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	256	117	81	30	15	5	3	3	1	1

Şekil 3.17. Voleybolda Hakkında Disiplin Yargılaması Yapılanların Dağılımı

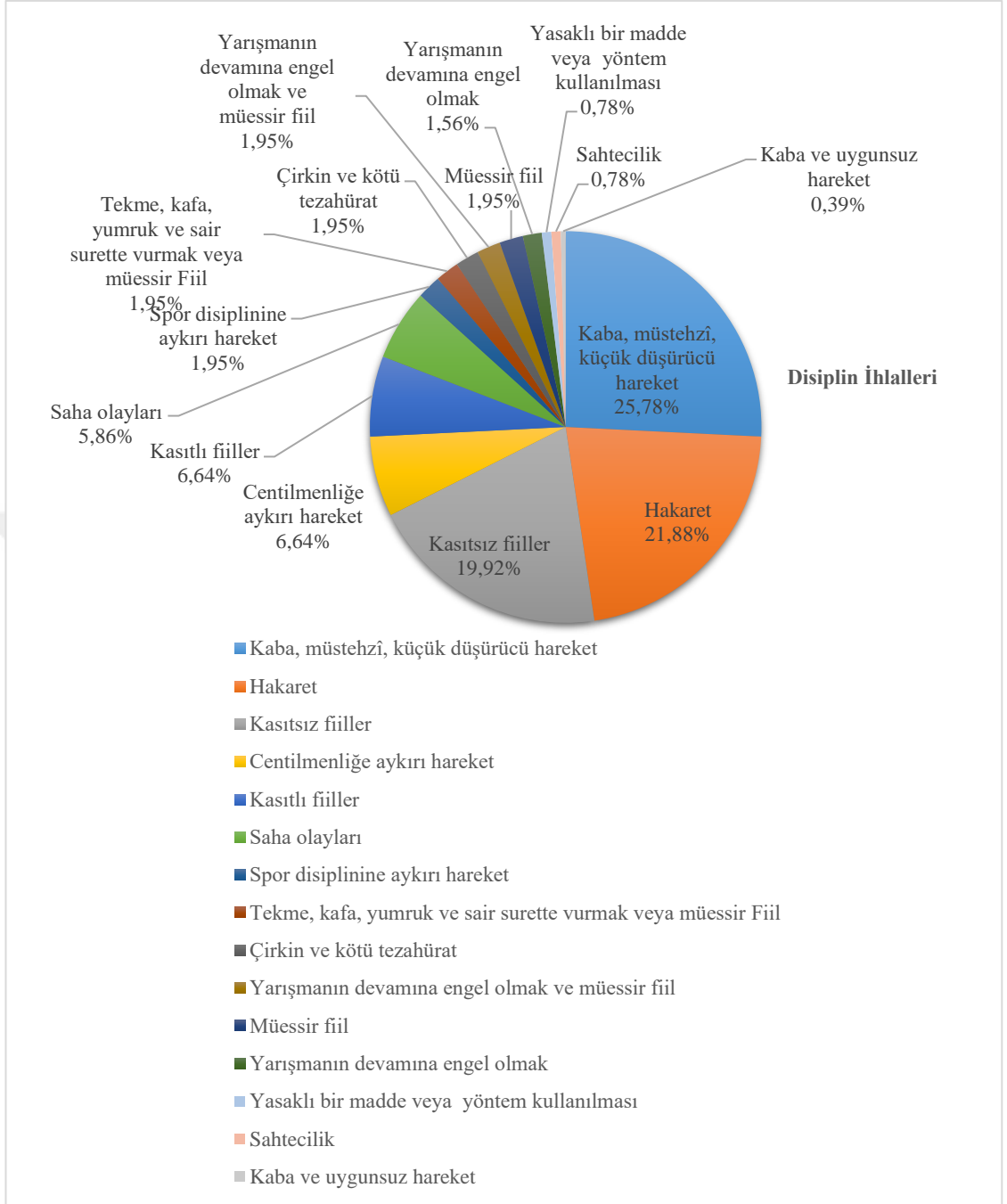

Şekil 3.18. Voleybolda Verilen Disiplin Cezalarının Dağılımı

Çizelge 3.21 uyarınca disiplin ihlallerinin dağılımına baktığımızda, en çok “kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket”, “hakaret” ve “kasıtsız fiiller” ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği saptanmıştır.

Çizelge 3.21. Voleybolda gerçekleşen disiplin ihlallerinin dağılımı

Disiplin İhlallerine Göre Dosya Dağılımı							
Disiplin İhlali	Hüküm Sayısı	Sporcu	Spor Kulübü	Antrenör	Kulüp Yöneticileri ve Görevlileri	Hakem	İl Temsilcisi
Kaba, Müstehzî, Küçük Düşürücü Hareket	66	26	-	30	8	1	1
Hakaret	56	28	-	14	14	-	-
Kasıtsız Fiiller	51	-	42	-	3	5	1
Centilmenliğe Aykırı Hareket	17	9	1	4	3	-	-
Kasıtlı Fiiller	17	2	4	5	1	5	-
Saha Olayları	15	-	15	-	-	-	-
Spor Disiplinine Aykırı Hareket Etmek	5	5	-	-	-	-	-
Tekme, Kafa, Yumruk ve Sair Surette Vurmak veya Müessir Fiil	5	1	-	3	1	-	-
Çirkin ve Kötü Tezahürat	5	-	5	-	-	-	-
Yarışmanın Devamına Engel Olmak ve Müessir Fiil	5	5	-	-	-	-	-
Müessir Fiil	5	3	-	1	1	-	-
Yarışmanın Devamına Engel Olmak	4	-	-	3	1	-	-
Dopingle Mücadele Kural İhlalleri	2	2	-	-	-	-	-
Sahtecilik	2	-	1	1	-	-	-
Kaba ve Uygunsuz Hareket	1	-	-	-	-	1	-
Toplam	256	81	68	61	32	12	2

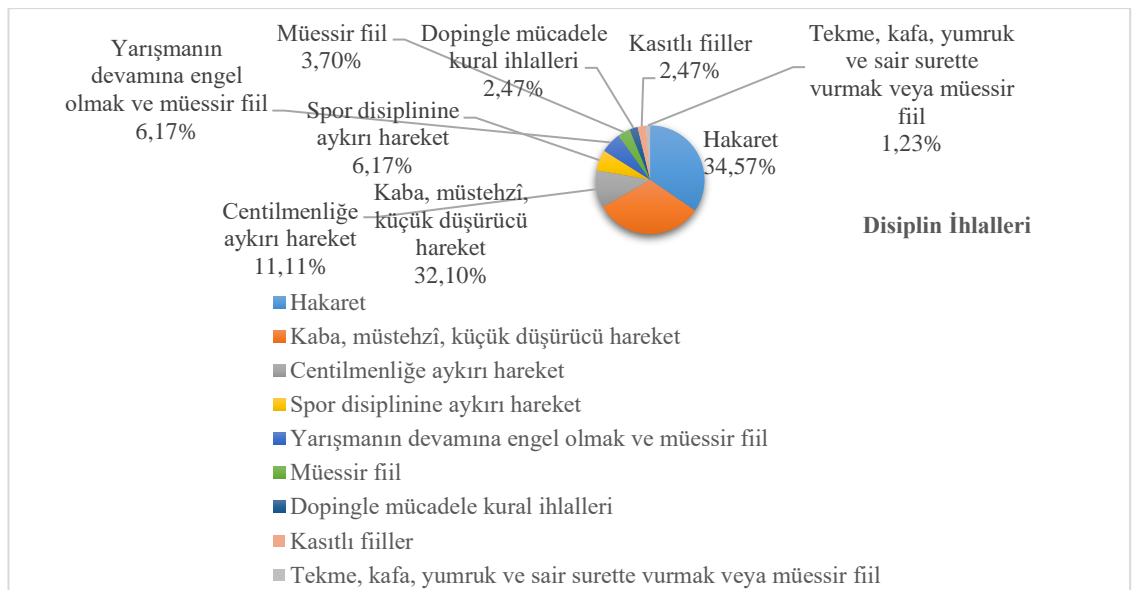

Şekil 3.19. Voleybolda Gerçekleşen Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.22’ye göre, sporcular hakkında en çok “hakaret” ve “kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket” disiplin ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok müsabakadan men cezası ve ihtar cezası verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.22. Voleybolda sporcular tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Sporculara İlişkin Disiplin İhlalleri					
Disiplin İhlali ve Disiplin Cezaları	Hüküm Sayısı	Müsabakadan Men	İhtar	Tedbir Kararı	Hak Mahrumiyeti
Hakaret	28	24	2	2	-
Kaba, Müstehzî, Küçük Düşürücü Hareket	26	18	8	-	-
Centilmenliğe Aykırı Hareket	9	9	-	-	-
Spor Disiplinine Aykırı Hareket Etmek	5	3	2	-	-
Yarışmanın Devamına Engel Olmak ve Müessir Fiil	5	5	-	-	-
Müessir Fiil	3	1	-	2	-
Dopingle Mücadele Kural İhlalleri	2	-	-	-	2
Kasıtlı Fiiller	2	2	-	-	-
Tekme, Kafa, Yumruk ve Sair Surette Vurmak veya Müessir Fiil	1	1	-	-	-
Toplam	81	63	12	4	2

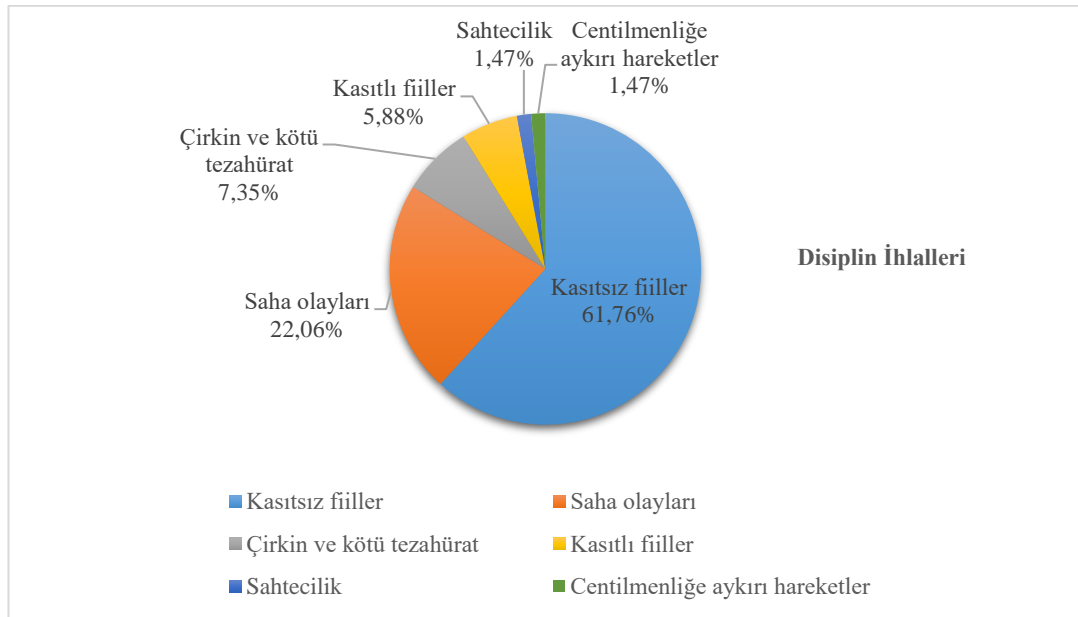

Şekil 3.20. Voleybolda Sporculara İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.23’de göre, spor kulüpleri hakkında en çok “kasıtsız fiiller” ve “saha olayları” disiplin ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok ihtar cezası ve para cezası verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.23. Voleybolda spor kulüpleri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Spor Kulüplerine İlişkin Disiplin İhlalleri							
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	İhtar	Para Cezası	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Müsabakadan Men	Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	Hükmen Maglubiyet ve Saha Kapatma
Kasıtsız Fiiller	42	41	-	1	-	-	-
Saha Olayları	15	3	10	-	-	1	1
Çirkin ve Kötü Tezahürat	5	2	3	-	-	-	-
Kastlı Fiiller	4	1	2	1	-	-	-
Sahtecilik	1	-	-	-	1	-	-
Centilmenliğe Aykırı Hareketler	1	1	-	-	-	-	-
Toplam	68	48	15	2	1	1	1

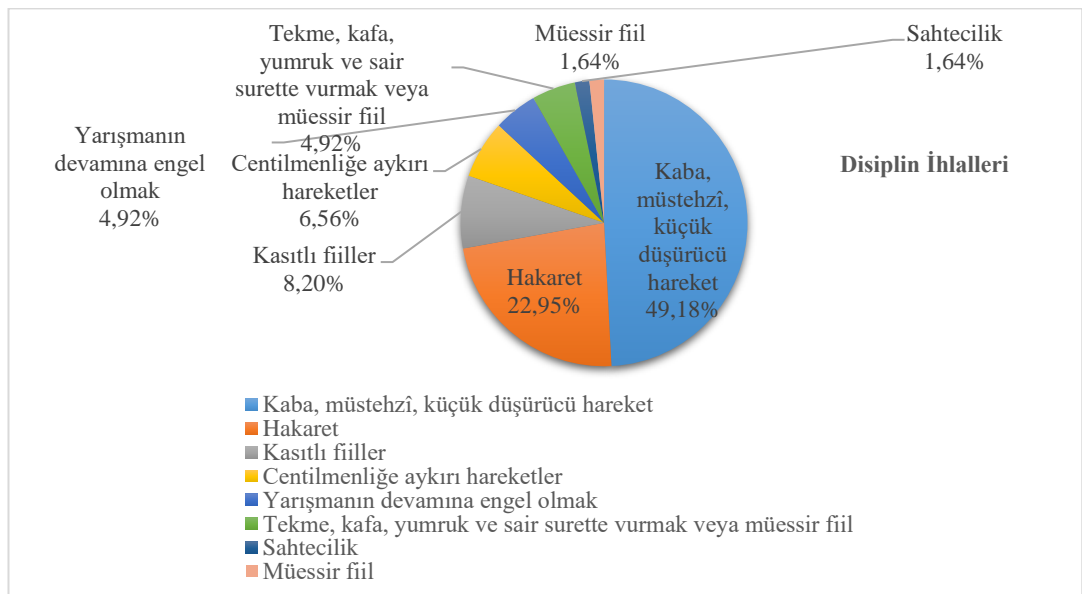

Şekil 3.21. Voleybolda Spor Kulüplerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.24'e göre, antrenörler hakkında en çok “kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket” ve “hakaret” disiplin ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği; disiplin cezaları yönünden ise en çok müsabakadan men cezası ve ihtar cezası verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.24. Voleybolda antrenörler tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin dağılımı

Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlalleri						
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	Müsabakadan Men	İhtar	Hak Mahrumiyeti	Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	Tedbir Kararı
Kaba, Müstehzî, Küçük Düşürücü Hareket	30	24	6	-	-	-
Hakaret	14	12	1	1	-	-
Kasıtlı Fiiller	5	2	1	1	1	-
Centilmenliğe Aykırı Hareketler	4	4	-	-	-	-
Yarışmanın Devamına Engel Olmak	3	3	-	-	-	-
Tekme, Kafa, Yumruk ve Sair Surette Vurmak veya Müessir Fiil	3	2	-	-	-	1
Sahtecilik	1	1	-	-	-	-
Müessir Fiil	1	1	-	-	-	-
Toplam	61	49	8	2	1	1

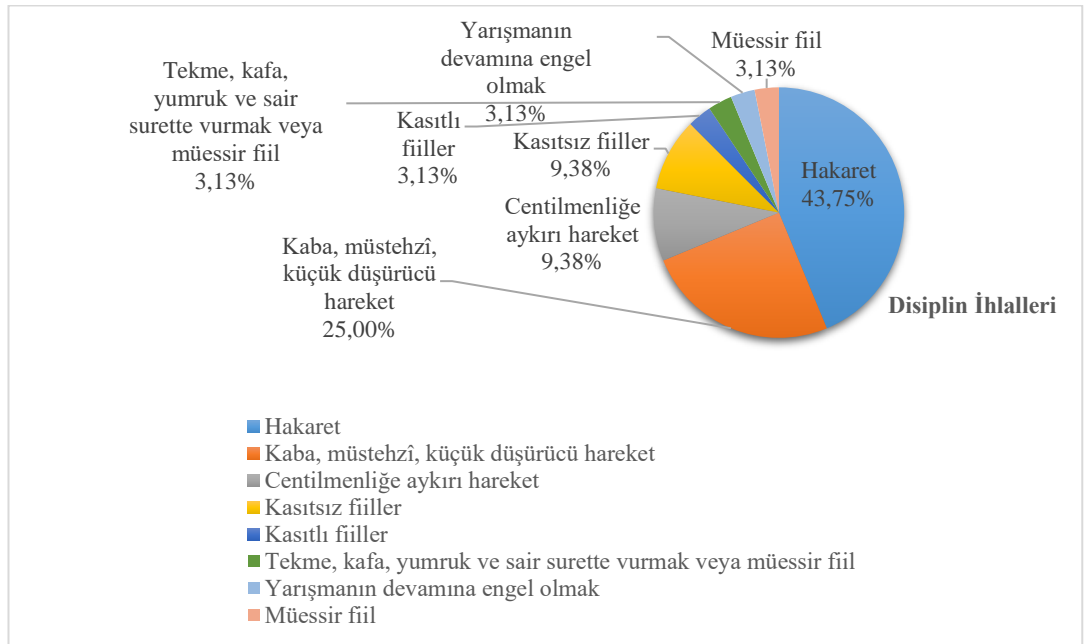

Şekil 3.22. Voleybolda Antrenörlere İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.25'e göre kulüp yöneticileri ve görevlileri hakkında en çok "hakaret" ve "kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olarak karar verildiği; disiplin cezaları yönünden en çok hak mahrumiyeti cezası ve ihtar cezası verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.25. Voleybolda kulüp yöneticileri ve görevlileri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlalleri

Kulüp Yönetici ve Görevlilerine İlişkin Disiplin İhlalleri					
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	Hak Mahrumiyeti	İhtar	Müسابakadan Men	Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası
Hakaret	14	10	-	2	2
Kaba, Müstehzî, Küçük Düşürücü Hareket	8	5	2	-	1
Centilmenliğe Aykırı Hareket	3	3	-	-	-
Kasıtsız Fiiller	3	-	3	-	-
Kasıtlı Fiiller	1	1	-	-	-
Tekme, Kafa, Yumruk ve Sair Surette Vurmak veya Müessir Fiil	1	1	-	-	-
Yarışmanın Devamına Engel Olmak	1	-	-	1	-
Müessir Fiil	1	-	-	1	-
Toplam	32	20	5	4	3

Şekil 3.23. Voleybolda Kulüp Yönetici ve Görevlilerine İlişkin Disiplin İhlallerinin Dağılımı

Çizelge 3.26'daki dağılımlara bakıldığında, hakemler hakkında 5 “kasıtlı fiiller”, 5 “kasıtsız fiiller”, 1 “kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket” ve 1 “kaba ve uygunsuz hareket” disiplin ihlallerine ilişkin olarak 6 hak mahrumiyeti cezası ve 6 ihtar cezası verildiği; il temsilcileri hakkında 1 “kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket” ve 1 “kasıtsız fiiller” disiplin ihlallerine ilişkin olarak 2 ihtar cezası verildiği tespit edilmiştir.

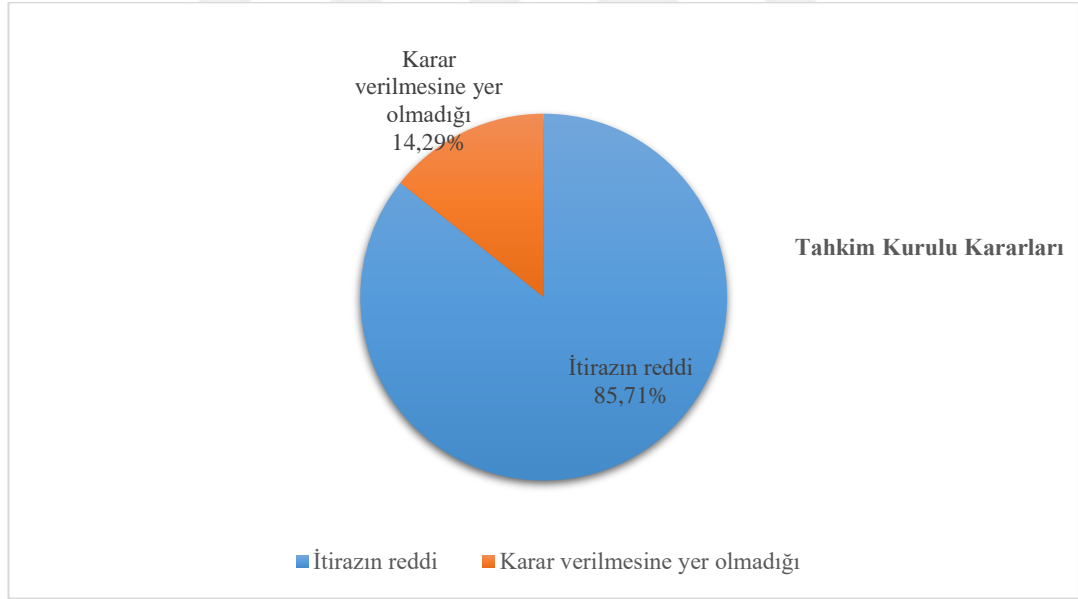
Çizelge 3.26. Voleybolda hakem ve il temsilcileri tarafından gerçekleştirilen disiplin ihlalleri

Hakemlere İlişkin Disiplin İhlalleri			
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	İhtar	Hak Mahrumiyeti
Kasıtlı Fiiller	5	-	5
Kasıtsız Fiiller	5	5	-
Kaba, Müstehzî, Küçük Düşürücü Hareket	1	1	-
Kaba ve Uygunsuz Hareket	1	-	1
Toplam	12	6	6
İl Temsilcilerine İlişkin Disiplin İhlalleri			
Disiplin ihlali ve disiplin cezaları	Hüküm Sayısı	İhtar	Hak Mahrumiyeti
Kaba, Müstehzî, Küçük Düşürücü Hareket	1	1	-
Kasıtsız Fiiller	1	1	-
Toplam	2	2	-

Çizelge 3.27'ye göre 7 dosyada Tahkim Kuruluna itiraz edildiği ve itiraz sonucunda Tahkim Kurulu tarafından 6 itirazın reddi kararı ve 1 karar verilmesine yer olmadığı kararının verildiği tespit edilmiştir.

Çizelge 3.27. TVF Disiplin Kurulu kararlarına karşı Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosyaların dağılımı

İtiraz Üzerine verilen Tahkim Kurulu Kararları	Dosya Sayısı	2014 Yılı	2015 Yılı	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı
İtirazın Reddi Kararı	6	3	-	2	-	1
Karar Verilmesine Yer Olmadığı	1	-	1	-	-	-
Toplam	7	3	1	2	-	1

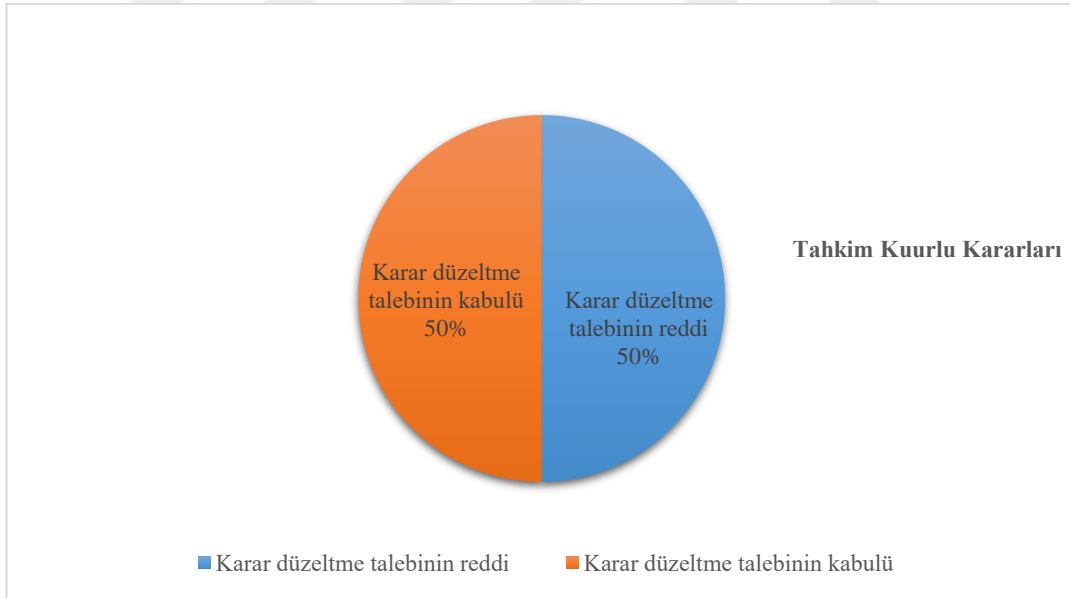

Şekil 3.24. Voleybolda Tahkim Kuruluna İtiraz Edilen Dosyaların Dağılımı

Çizelge 3.28 uyarınca voleybol branşına ilişkin 2014-2018 yılları arasında verilen 7 Tahkim Kurulu kararından 2'sine karşı karar düzeltme talebinde bulunulduğu ve bu taleplere ilişkin olarak Tahkim Kurulu tarafından 1 karar düzeltme talebinin reddi ve 1 karar düzeltme talebinin kabulü kararı verildiği görülmüştür.

Çizelge 3.28. Voleybolda Tahkim Kuruluna karar düzeltme talebinde bulunulan dosyaların dağılımı

Karar Düzeltme Talebi Üzerine Verilen Tahkim Kurulu Kararları	Dosya Sayısı	2014 Yılı	2015 Yılı	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı
Karar Düzeltme Talebinin Reddi	1	-	-	-	-	1
Karar Düzeltme Talebinin Kabulü	1	-	-	1	-	-
Toplam	2	-	-	1	-	1

Şekil 3.25. Voleybolda Tahkim Kurulunda Karar Düzeltme Talep Edilen Dosyaların Dağılımı

4. TARTIŞMA

Bu bölümde spor disiplin yargılamasının genel prensiplerini, ilgili spor dalının özelliklerine göre gerçekleşen disiplin ihlallerini ve bu kapsamda verilen disiplin cezalarını ortaya koymak için; farklı spor dallarından faydalanılarak bireysel spor dallarından olan atletizm branşı ve takım sporlarından olan voleybol branşı ile rakip takım oyuncusu ile ikili mücadelelerin yoğun olarak yaşandığı basketbol branşlarına ilişkin federasyon disiplin kurulu kararları ile bu kararlara itiraz edilmesi sonucunda verilen Tahkim Kurulu kararlarının incelenmesi neticesinde elde edilen veriler spor hukuku disiplin yargılamasının genel ilkeleri ile birlikte ele alınarak tartışılmıştır. Sporun yönetimine ilişkin federasyon yönetim kurulu kararlarına itiraz edilmesi sonucunda verilen Tahkim Kurulu kararları araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

4.1. Atletizmde Geçekleşen Disiplin İhlalleri

Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2014-2018 yılları arasında gerçekleştirilen disiplin yargılamasına ilişkin olarak hakkında disiplin yargılaması yapılan taraflar, yargılama konusu disiplin ihlalleri ve hükmedilen disiplin cezaları yönünden dosyaların (n=85);

- %62,35'inin sporculara ilişkin olduğu, sporculara ilişkin olan bu dosyaların ise %81,13'ünün "dopingle mücadele kural ihlalleri", %13,21'inin "sportmenliğe aykırı hareket", %1,89'unun "milli müsabakaya katılmama", %1,89'unun hükümlülük ve %1,89'unun "hakaret" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.4),
- %28,24'ünün antrenörlere ilişkin olduğu, antrenörlere ilişkin olan bu dosyaların ise %54,17'sinin "dopingle mücadele kural ihlalleri", %12,5'inin "hakaret", %8,33'ünün "sportmenliğe aykırı hareket",

%8,33'ünün "talimatlara aykırı hareket", %8,33'ünün "hükümlülük", %4,17'sinin "ağır saldırı" ve 4,17'sinin "kural dışı hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.5),

- %3,53'ünün hakemlere ilişkin olduğu, hakemlere ilişkin olan bu dosyaların ise %66,66'sının "hakaret" ve %33,33'ünün "sportmenliğe aykırı hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu; %3,53'ünün il temsilcilerine ilişkin olduğu, il temsilcilerine ilişkin olan bu dosyaların ise %66,66'sının "hakaret" ve %33,33'ünün "talimatlara aykırı hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu; %1,18'inin masöre ilişkin olduğu, masöre ilişkin olan tek dosyanın ise "kişilik haklarına saldırı" disiplin ihlaline ilişkin olduğu; %1,18'inin teknik kurul başkanına ilişkin olduğu, teknik kurulu başkanına ilişkin olan tek dosyanın ise "dopingle mücadele kural ihlalleri" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Çizelge 3.6),
- Disiplin cezaları yönünden bakıldığında %54,55'inde hak mahrumiyeti cezası, %22,73'ünde müsabakadan men cezası, %5,68'inde ihtar cezası, %2,27'sinde uyarma cezası ve %1,14'ünde para cezası verildiği, %13,64'ünde ise ceza verilmesine yer olmadığı kararının verildiği görülmüştür (Şekil 3.2).

Atletizm branşına ilişkin Tahkim Kurulu kararlarına bakıldığında, Atletizm Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2014-2018 yılları arasında verilen 85 karardan 49'una karşı Tahkim Kuruluna itiraz edildiği, söz konusu 49 kararın; %46,94'ü itirazın reddi, %40,82'sinin itirazın kabulü, %6,12'sinin itirazın kısmen kabulü, %4,08'inin itirazın yapılmamış sayılması ve %2,04'ünün bilirkişi raporu alınması kararı ile sonuçlandığı görülmüştür (Şekil 3.6). Ayrıca söz konusu 49 Tahkim Kurulu kararından 22'sine karşı taraflarca karar düzeltme yoluna müracaat edilmiş olup karar düzeltme taleplerinin tamamı reddedilmiştir (Şekil 3.7).

2014-2018 yılları arasında atletizm branşında gerçekleştirilen disiplin yargılamasına ilişkin uyuşmazlıkların %67,06'sının "dopingle mücadele kural

ihlalleri” disiplin ihlaline ilişkin olduğu görülmüştür (Şekil 3.3). Araştırma verilerinin de ortaya koyduğu üzere atletizm branşında gerçekleşen disiplin uyuşmazlıklarının büyük bölümünün dopingle mücadele kural ihlallerine ilişkin olduğu görülmektedir.

Atletizmde, dopingle mücadele kural ihlalleri konusunda Atletizm Federasyonu Disiplin Talimatının “Doping” başlıklı 44 üncü maddesinde, “doping suçları ve bu suçlara uygulanacak disiplin cezaları konusunda, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Dopingle Mücadele Komisyonu tarafından yayımlanan Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı hükümlerinin uygulanacağı” belirtilmiştir. Türkiye Dopingle Mücadele Talimatının “Dopingin Tanımı - Dopingle Mücadele Kural İhlalleri” başlıklı 2 nci maddesinde doping ihlallerini oluşturan eylemler tek tek sayılmış olup uygulamada sporcular tarafından gerçekleştirilen doping ihlallerinin çoğunlukla, "sporçudan alınan örnekte yasaklı bir maddenin tespit edilmesi, yasaklı bir madde veya yöntemin kullanılması veya kullanmaya teşebbüs edilmesi, örnek vermektan kaçınmak veya örnek vermeyi reddetmek, doping kontrolü esnasında hile yapmak veya yanıltıcı bilgiler vermek” gibi eylemlerden kaynaklandığı görülmektedir. Antrenörler tarafından gerçekleştirilen dopingle mücadele kural ihlalleri ise çoğunlukla 2.8 inci maddede öngörülen, “herhangi yasaklı bir madde veya yasaklı bir yöntemi herhangi bir sporçuya bir müsabaka içinde veya müsabaka dışında tatbik etmek veya tatbik etmeye teşebbüs etmek” eyleminden kaynaklanmaktadır. Yani antrenörlerin dopingle mücadele kural ihlalleri kapsamındaki sorumlulukları, görev ve yetkileri uyarınca yetiştirdikleri sporcuların sağlığının korunması için gerekli dikkat ve özen gösterme yükümlülüklerinden kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle sporcusu herhangi bir dopingle mücadele kural ihlali ile cezalandırılan antrenörlerin, gerçekleştirilen bu ihlalde kasıtlı hareket ettiklerinin ya da gerekli dikkat ve özen yükümlülüklerini yerine getirmediklerinin tespit edilmesi halinde cezalandırılmaları söz konusu olabilmektedir.

FIFA'nın kararlarına karşı yapılan itirazlardan sonra CAS'ta en çok görülen uyuşmazlıklar, anti-doping kural ihlallerine ilişkin disiplin uyuşmazlıklarıdır (Rigozzi ve ark., 2016). Performansı arttırmak için ilaç kullanılması etik dışı kabul edilmektedir

ve bu nedenle IOC dahil çoğu uluslararası spor organizasyonu doping kullanımını yasaklamıştır. Öte yandan sporcular da etik ihlali kabul edilen bu hileli davranıştan kaçınmak için belirgin önlemler almaktadır (Tayade ve Latti, 2017). Sporcuların kullanmaması gereken yasaklı maddeler ve yöntemleri içeren yasaklılar listesi her yıl WADA tarafından, yayımlandığı yılın 1 Ocak-31 Aralık tarihleri arasında geçerli olmak üzere ilan edilir. İlgili spor federasyonları ve spor kuruluşları ise internet sitelerinde bu listeyi duyurarak ve eğitim seminerlerinde gerekli eğitimleri gerçekleştirerek doping ihlallerinin önlenmesine yönelik olarak gerekli tedbirleri alır. Dopinge mücadele kural ihlalleri nedeniyle bireyler hakkında uygulanacak olan disiplin cezaları ise Türkiye Doping Mücadele Talimatının 10 uncu maddesinde düzenlenmiş olup ihlalin ağırlığına göre verilecek olan disiplin cezaları iki yıl hak mahrumiyeti cezasından ömür boyu hak mahrumiyeti cezasına kadar yükselmektedir.

Dopinge mücadele kural ihlallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi halinde öngörülen uzun süreli hak mahrumiyeti cezaları, sporcuların kariyerlerini sürdürmelerine engel olmakla birlikte, müsabaka veya şampiyonada elde edilen derecelerin iptal edilmesi ile bu derecelere bağlı olarak ödenen ödüllerin iade edilmesi gibi birçok sonucu beraberinde getirmektedir. Performans arttırıcı ilaç kullanımının yasaklanmasının temel sebebi; oluşturduğu sağlık riski, sporcular için fırsat eşitliği sağlanması ve ilaçsız sporun halk için örnek etkisidir (Tayade ve Latti, 2017). Özellikle sporcular tarafından kullanılan yasaklı maddelerin bazı türlerinin insan sağlığını tehdit eden ciddi sağlık sorunlarına ve hastalıklara neden olduğu birçok araştırmada ifade edilmiştir (Striegel ve ark., 2006; Amsterdam ve ark., 2010; Ntoumanis ve ark., 2014; Hoff, 2015). Görüldüğü üzere doping ihlalinin, hukuki sonuçları ve sağlık tehdidi oluşturması başta olmak üzere pek çok önemli sonuçları bulunmaktadır. Bu nedenlerle tüm spor dallarında dopinge mücadele kural ihlallerinin gerçekleşme nedenlerinin araştırılarak, azaltılmasına yönelik tedbirlerin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bu durumda sporcuların neden yasaklı madde kullanımını tercih ettiği veya antrenörlerin neden yasaklı madde kullanımını teşvik eden hareketlerde bulunduğu araştırılması gerekmektedir.

Ulrich ve ark., (2018) tarafından 2011 Dünya Atletizm Şampiyonası (WCA) ve 2011 Pan Arap Oyunlarına (PAG) katılan toplam 2167 sporcuya ait verilerin incelendiği araştırmada; WCA’da resmi olarak 440 sporcunun biyolojik test edildiği ve yalnızca 2’sinin (%0,5) pozitif çıktığı, PAG’de ise resmi olarak 670 sporcunun biyolojik test edildiği ve yalnızca 24’ünün (%3,6) pozitif çıktığı, ancak araştırma kapsamında yapılan analizler sonucunda WCA geçmiş yıl tahmini ortalama doping kullanımının %43,6 ve PAG geçmiş yıl tahmini ortalama doping ihlalinin %57,1 olduğunun belirlendiği, bu veriler ile gerçek doping kullanım oranlarının çok uzağında olduğu vurgulanmıştır. Benzer şekilde farklı spor dallarında faaliyet gösteren sporculara ilişkin olarak gerçek doping kullanımının tespit edilmesi amacıyla pek çok araştırma yapılmıştır (Striegel ve ark., 2010; Pitsch ve Emrich, 2012; Dietz ve ark., 2013; Schröter ve ark., 2016; Pitsch ve ark., 2016).

Özbek ve Doğaner, (2019) tarafından doping kullanımının önlenmesine yönelik olarak vücut geliştirme, güreş ve kick boks dallarında faal olan sporculara ilişkin olarak yapılan araştırmada; katılımcıların doping kullanımı gerekçeleri olarak “hızlı kas gelişimi sağlamak”, “sportif performans artışı sağlamak” ve “daha iyi bir fiziki görünüme sahip olmak” şeklinde üç ana neden gösterdiği, yasaklı madde kullanan sporcuların bunların içeriği ve etkileri hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı vurgulanmıştır. Lentillon ve ark., (2012) tarafından yapılan araştırmada genç bisikletçilerin yasaklı madde kullanımının uzun vadede sebep olacağı sağlık problemleri konusunda endişeli olmadığı, daha çok kısa sürede performans gelişimi faydalarına odaklandıkları belirtilmiştir. Petróczi ve Aidman, (2008) doping kullanımının refleksif bir hareket olmaktan çok amaca yönelik bir hareket olduğunu ve doping kullanımında kastın rolünün yüksek olduğunu ifade etmiştir. Çelebi ve ark., (2017) tarafından atletizm sporcuları hakkında gerçekleştirilen araştırmada ise sporcuların yaklaşık üçte ikisinin, doping konusunda bilgi sahibi olduklarını belirttiği ve yarıdan fazlasının, doppingle mücadele konusunda ilgili kuruluşların faaliyetlerini yeterli bulduğunu belirttiği ifade edilmiştir. Wagner (2011) tarafından IAAF’ın dopingi atletizm sporcularının karşılaşılabileceği en büyük problem olarak gördüğünü, WADA’nın kuruluşunda “anti-doping kurumsal girişimcisi” olarak adlandırıldığı

belirtilmiştir. Belirtilen araştırmaların da ortaya koyduğu üzere uluslararası spor organizasyonları tarafından etik dışı olduğu kabul edilerek yasaklanan performans ve dayanıklılık artırıcı yasaklı madde kullanımının, sporcu sağlığını tehdit ettiği ve sporcuların adil yarışma hakkına engel olduğu tartışmasıdır. Ancak sporcuların zaman zaman kısa sürede performans gelişimi sağlamak ve başarı elde etmek amacıyla yasaklı yöntemlere başvurdukları görölmekte olup bu çalışmalar araştırma sonuçları ile benzerlik göstermekte ve IAFF uygulamalarının da ortaya koyduğu üzere atletizm branşında dopinge mücadeleye önem verilmektedir.

Bu nedenlerle tüm ulusal ve uluslararası spor kuruluşlarının dopinge mücadele kural ihlallerine yönelik olarak gerekli tedbirleri alarak tarafların bilinçlendirmesi önem arz etmektedir. Örneğin antrenörler tarafından takım sporlarında takım ruhunun benimsenmesi, kişisel ego yönetimi, başarının belirlenmesi ve dopingin potansiyel zararları hakkında farkındalık yaratması gibi olumlu faktörlerle sporcuları motive etmesi sporcuların yasaklı madde kullanımını önleyebilir ve bu olumlu etki sporun doğası içinde sürdürülebilir (Allen ve ark., 2015).

4.2.Basketbolda Geçekleşen Disiplin İhlalleri

Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2014-2018 yılları arasında gerçekleştirilen disiplin yargılamasına ilişkin olarak hakkında disiplin yargılaması yapılan taraflar, yargılama konusu disiplin ihlalleri ve hükmedilen disiplin cezaları yönünden dosyaların (n=2696);

- %64,91'inin spor kulüplerine ilişkin olduğu, spor kulüplerine ilişkin olan bu dosyaların ise %63,20'sinin "talimatlara aykırı hareket", %17,77'sinin "irkin ve kötü tezahürat", %16,57'sinin "seyirci olayları", %2,11'inin "müsabakaya katılmama ve müsabakadan çekme", %0,23'ünün "belgelerin

haksız kullanımı ve sahtecilik” ve %0,11’inin “sportmenliğe aykırı açıklamalar” disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.11),

- %16,17’sinin sporculara ilişkin olduğu, sporculara ilişkin olan bu dosyaların ise %42,43’ünün “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit”, %33,03’ünün “kural dışı hareket, saldırı ve kavga”, %9,17’sinin “sportmenliğe aykırı hareket”, %4,59’unun “müsabakaya katılmama ve müsabakadan çekme”, %3,21’inin “talimatlara aykırı hareket”, %2,98’inin “dopingle mücadele kural ihlalleri”, %1,83’ünün “belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik”, %1,15’inin “sportmenliğe aykırı açıklamalar”, %0,92’sinin “milli müsabakaya katılmama”, %0,46’sinin “müsabaka sonucunu etkileme, %0,23’ünün “cezaya, tedbire ve disiplin kurulu kararına uymama” disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.12),
- %11,83’ünün kulüp yönetici ve görevlilerine ilişkin olduğu, kulüp yönetici ve görevlilerine ilişkin olan bu dosyaların ise %41,69’unun “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit”, %22,88’inin “talimatlara aykırı hareket”, %12,85’inin “sportmenliğe aykırı hareket” ve %12,54’ünün “kural dışı hareket, saldırı ve kavga”, %5,64’ünün sportmenliğe aykırı açıklamalar”, %1,88’inin “belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik”, %1,25’inin “cezaya, tedbire ve disiplin kurulu kararına uymama”, %1,25’inin müsabaka sonucunu etkileme disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.13),
- %6,45’inin antrenörlere ilişkin olduğu, antrenörlere ilişkin olan bu dosyaların ise %52,87’sinin “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit”, %14,37’sinin “talimatlara aykırı hareket”, %13,79’unun “kural dışı hareket, saldırı ve kavga” ve %9,77’sinin “sportmenliğe aykırı açıklamalar”, %5,75’inin “sportmenliğe aykırı hareket”, %1,72’sinin “belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik”, %1,15’inin “cezaya, tedbire ve disiplin kurulu kararına uymama”, %0,57’sinin “tanıklıktan veya belge ibrazından kaçınma, gerçeğe aykırı beyan” disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.14),

- %0,30'unun il temsilcilerine ilişkin olduğu, il temsilcilerine ilişkin olan bu dosyaların ise %37,50'sinin "talimatlara aykırı hareket", %13,79'unun "kural dışı hareket, saldırı ve kavga" ve %25'inin "sportmenliğe aykırı açıklamalar", %12,5'inin "görevi kötüye kullanma veya ihmal", %12,5'inin "belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik" ve %12,5'inin "kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Çizelge 3.16),
- %0,19'unun resmi görevlilere ilişkin olduğu, resmi görevlilere ilişkin olan bu dosyaların ise %40'ının "belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik", %40'ının "kural dışı hareket, saldırı ve kavga" ve %20'sinin "talimatlara aykırı hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Çizelge 3.16),
- %0,15'inin hakemlere ilişkin olduğu, %75'inin "görevi kötüye kullanma veya ihmal", %25'inin "belgelerin haksız kullanımı ve sahtecilik" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Çizelge 3.16),
- Disiplin cezaları yönünden bakıldığında ise %37,96'sında para cezası, %34,69'unda ihtar cezası, %10,91'inde müsabakadan men ve para cezası, %5,01'inde hak mahrumiyeti ve para cezası, %2,12'sinde müsabakadan men cezası, 1,67'sinde ihtar ve para cezası, 1,45'inde seyircisiz oynama ve para cezası, 1,08'inde tedbir kararı, 0,59'unda hak mahrumiyeti cezası, 0,33'ünde puan indirme, hükmen mağlubiyet ve para cezası, 0,19'unda hükmen mağlubiyet ve para cezası, 0,07'sinde seyircisiz oynama cezası verildiği ve %3,93'ünde ceza verilmesine yer olmadığı kararının verildiği görülmüştür (Şekil 3.9).

Basketbol branşına ilişkin Tahkim Kurulu kararlarına bakıldığında, Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2014-2018 yılları arasında verilen 1749 karardan 124'üne karşı Tahkim Kuruluna itiraz edildiği, söz konusu 124 kararın; %85'inin itirazın reddi, %10'unun itirazın kısmen kabulü, %3'ünün itirazın kabulü,

%1'inin itirazın yapılmamış sayılması ve %1'inin tedbiren infazın durdurulması kararı ile sonuçlandırıldığı görülmüştür (Şekil 3.15). Ayrıca söz konusu 124 Tahkim Kurulu kararından 35'ine karşı taraflarca karar düzeltme yoluna müracaat edilmiş olup karar düzeltme taleplerinin %91'i reddedilmiş, %6'sı kabul edilmiş ve %3'ü kısmen kabul edilmiştir (Şekil 3.16).

Sonuç olarak 2014-2018 yılları arasında basketbol branşında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının %45,33'ü "talimatlara aykırı hareket", %15,24'ü "kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit" %11,54'ü çirkin ve kötü tezahürat ve %10,76'sı "seyirci olayları" olmak üzere en çok bu disiplin ihlallerine ilişkin olduğu görülmüştür (Şekil 3.10).

Araştırma verilerinin ortaya koyduğu üzere basketbol branşında spor kulüpleri hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının (n=1750) en büyük bölümünü %63,2 oranında "talimatlara aykırı hareket" disiplin ihlalinin oluşturduğu görülmüştür. Basketbol Federasyonu Disiplin Talimatının "Talimatlara Aykırı Hareket" başlıklı 34 üncü maddesinde, "Basketbol ile ilgili mevzuat hükümlerini, TBF düzenlemelerini, basketbol oyun kurallarını ihlal eden kişi veya kulüplerin, bu hususta ayrı ceza hükmü bulunmadığı takdirde bu talimatta belirlenen disiplin cezaları ile cezalandırılacağı" belirtilmiştir. Spor kulüpleri hakkında "talimatlara aykırı hareket" disiplin ihlalleri nedeniyle gerçekleştirilen disiplin yargılamasına gerekçe oluşturan eylemlerin büyük bölümünü "Salon Standartları ve Güvenlik Talimatında" yer verilen kuralların yerine getirilmemesine ilişkin; oyun alanının niteliklerinde eksiklik olması, oyun saati, skorboard, şut saati veya göstergelerde yaşanan arızalar, aydınlatma, jeneratör, klima, ısıtma, havalandırma sistemleri veya sıhhi tesisatların düzgün çalışmaması, salon kapasitesinin üstünde stada seyirci alınması nedeniyle stad merdivenlerinin boş bırakılmaması, salonda belirtilen niteliklerde doping kontrol odası veya ilk yardım odasının bulundurulmaması gibi aykırılıkların oluşturduğu görülmüştür (Salon Standartları, 2017). Aynı şekilde Türkiye Basketbol Federasyonu Basketbol Yönetim Esasları Talimatlarında belirtilen; gerekli ilk yardım tedbirlerinin alınmaması, müsabaka başlamadan en az otuz dakika önce sağlık ekibi ve ambulans

bulundurulmasını sağlamak zorunluluğunun ihlal edilmesi, genel anons sisteminin kurallara aykırı şekilde kullanılması, ev sahibi spor kulübünün müsabakanın video ve fotoğraflarını federasyonun belirlediği adrese yüklememesi, müsabaka bitiminde kurallara uygun şekilde basın toplantısına katılım sağlanmaması, sahaya çıkan teknik ve idari kadro görevlileri ile sporcu kıyafetlerinin tek tip olmaması gibi eylemler nedeniyle spor kulüplerinin “talimatlara aykırı hareket” disiplin ihlali kapsamında cezalandırıldıkları tespit edilmiştir.

Disiplin Talimatının “Çirkin ve Kötü Tezahürat” başlıklı 39/1. maddesinde, “müsabakaların oynandığı salonların içinde veya dışında, toplu bir biçimde, söz ve hareketlerle ya da benzeri araçlar ile aşağılayıcı, tahrik veya taciz edici nitelikte tezahüratta bulunulmasından sorumlu kulüplere olayın ağırlığına göre, para cezası, salon kapatma ve seyircisiz oynama cezalarının birlikte veya ayrı ayrı verilebileceği” hususları düzenlenmiştir. Söz konusu düzenleme uyarınca ilgili spor kulübünün seyircilerine ayrılan tribünlerde veya o spor kulübünün seyircilerinin bulunduğu alanda toplu bir biçimde meydana gelen hakaret, küfür veya aşağılayıcı unsurlar içeren söz ve hareketlerde bulunması nedeniyle, spor kulüplerinin objektif kusur sorumluluğu kapsamında “çirkin ve kötü tezahürat” disiplin ihlali nedeniyle cezalandırıldıkları tespit edilmiştir. Yani spor kulüpleri kendi taraftarlarına ayrılan alanlarda gerçekleşen “çirkin ve kötü tezahürat” eyleminde, kusuru bulunmasa dahi gerçekleşen bu eylemden kusursuz sorumluluk ilkesi gereğince sorumludurlar.

Disiplin Talimatının “Seyirci Olayları” başlıklı 39/1. maddesinde, “müsabakaların oynandığı, antrenmanların yapıldığı salonların içinde veya dışında yahut müsabaka haricinde güvenlik, düzen ve disiplinin sağlanmasına ilişkin kuralları seyircisi, görevlileri, basketbolcuları ve sair mensupları tarafından bireysel veya toplu bir biçimde ihlal edilmesinden sorumlu kulüplere olayın ağırlığına göre, para cezası, salon kapatma ve seyircisiz oynama cezalarının birlikte veya ayrı ayrı verilebileceği” belirtilmiştir. Çirkin ve kötü tezahürat eyleminde olduğu gibi seyirci olaylarına ilişkin disiplin ihlallerinde de spor kulüplerinin kusursuz sorumluluk ilkesi uyarınca sorumlu

olduklarına hükmedilmiştir. Sahaya su şişesi, çakmak veya bozuk para gibi yabancı madde atılması, tribünlerde ses bombası atılması, yanıcı veya yakıcı maddelerin kullanılması, seyircilerin sahaya girmeleri ya da seyirciler, sporcular, antrenörler veya kulüp mensuplarının kavgaya karışmaları neticesinde müsabaka düzeninin ve güvenliğinin bozulması gibi olayların gerçekleşmesi neticesinde spor kulüplerinin “seyirci olayları” disiplin ihlalini gerçekleştirdikleri nedeniyle cezalandırıldıkları tespit edilmiştir.

Basketbol branşında sporcular hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının (n=436) %42,43’ünün; kulüp yönetici ve görevlileri hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının (n=319) %41,69’unun ve antrenörler hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının (n=174) %52,87’sinin “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit” disiplin ihlaline ilişkin olduğu görülmüştür (Şekil 3.12; Şekil 3.13; Şekil 3.14). Basketbol Federasyonu Disiplin Talimatının “Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit” başlıklı 31 inci maddesinde, “TBF veya mensuplarına, müsabaka görevlilerine, basketbolculara, yöneticilere veya diğer ilgili kulüp ve kişilere, hakaret eden, söven, tehdit eden veya herhangi bir şekilde kişilik haklarına saldırıda bulunan basketbolcuların, kulüp yönetici ve görevlilerinin, müsabaka görevlilerinin veya resmi görevlilerin cezalandırılacağı” düzenlenmiştir. Sporcular açısından özellikle rakip takım oyuncusu ile yoğun ikili mücadelelerin yaşandığı, oyuncuların zaman zaman rakibin sert müdahalelerine maruz kaldığı ya da müsabaka sırasında hakemlerin vermiş olduğu kararların adil olmadığı düşünülüyor veya sporcuların kendi aralarında ya da diğer taraflar arasında gerçekleşen ikili münakaşalar neticesinde tarafların birbirlerine hakaret etmeleri ya da tehdit içerikli sözler sarf etmeleri neticesinde cezalandırıldıkları görülmüştür.

4.3. Voleybolda Geçekleşen Disiplin İhlalleri

Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2014-2018 yılları arasında gerçekleştirilen disiplin yargılamasına ilişkin olarak hakkında disiplin yargılaması yapılan taraflar, yargılama konusu disiplin ihlalleri ve hükmedilen disiplin cezaları yönünden dosyaların (n=256);

- %31,64'ünün sporculara ilişkin olduğu, sporculara ilişkin olan bu dosyaların ise %34,57'sinin "hakaret", %32,10'unun "kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket", %11,11'inin "centilmenliğe aykırı hareket", %6,17'sinin "spor disiplinine aykırı hareket etmek", 6,17'sinin "yarışmanın devamına engel olmak ve müessir fiil" 3,70'inin "müessir fiil", 2,47'sinin "dopingle mücadele kural ihlalleri", 2,47'sinin "kasıtlı fiiller" ve %1,23'ünün "tekme, kafa, yumruk ve sair surette vurmak veya müessir fiil" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.20),
- %26,56'sının spor kulüplerine ilişkin olduğu, spor kulüplerine ilişkin olan bu dosyaların ise %61,76'sının "kasıtsız fiiller", %22,06'sının "saha olayları", %7,35'inin "çirkin ve kötü tezahürat", "%5,88'inin "kasıtlı fiiller", 1,47'sinin "sahtecilik" ve 1,47'sinin "centilmenliğe aykırı hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.21),
- %23,83'ünün antrenörlere ilişkin olduğu, antrenörlere ilişkin olan bu dosyaların ise %49,18'inin "kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket", %22,95'inin "hakaret", %8,20'sinin "kasıtlı fiiller", %6,56'sının "centilmenliğe aykırı hareket", %4,92'sinin "yarışmanın devamına engel olmak", %4,92'sinin "tekme, kafa, yumruk ve sair surette vurmak veya müessir fiil", %1,64'ünün "sahtecilik" ve %1,64'ünün "müessir fiil" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.22),

- %12,50'sinin kulüp yönetici ve görevlilerine ilişkin olduğu, kulüp yönetici ve görevlilerine ilişkin olan bu dosyaların ise %43,75'inin "hakaret", %25'inin "kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket", %9,38'inin "centilmenliğe aykırı hareket", %3,45'inin "kasıtsız fiiller", %3,13'ünün kasıtlı fiiller, %3,13'ünün "tekme, kafa, yumruk ve sair surette vurmak veya müessir fiil", %3,13'ünün "yarışmanın devamına engel olmak" ve %3,13'ünün "müessir fiil" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Şekil 3.23),
- %4,69'unun hakemlere ilişkin olduğu, hakemlere ilişkin olan bu dosyaların ise %41,67'sinin "kasıtlı fiiller", %41,67'sinin "kasıtsız fiiller", %8,33'ünün "kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket" ve %8,33'ünün "kaba ve uygunsuz hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Çizelge 3.26),
- %0,78'inin il temsilcilerine ilişkin olduğu, il temsilcilerine ilişkin olan bu dosyaların ise %50'sinin "kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket" ve %50'sinin "kasıtsız fiiller" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu (Çizelge 3.26),
- Disiplin cezaları yönünden bakıldığında ise %45,70'inde müsabakadan men cezası, %31,64'ünde ihtar cezası, %11,72'sinde hak mahrumiyeti cezası, %5,86'sında para cezası, %1,95'inde tedbir kararı, %1,17'sinde hak mahrumiyeti ve para cezası, %0,39'unda seyircisiz oynama ve para cezası ve %0,39'unda hükmen mağlubiyet ve saha kapatma cezası verildiği ve %1,17'sinde ise ceza verilmesine yer olmadığı kararının verildiği görülmüştür (Şekil 3.18).

Voleybol branşına ilişkin Tahkim Kurulu kararlarına bakıldığında, Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu tarafından 2014-2018 yılları arasında verilen 152 karardan 7'sine karşı Tahkim Kuruluna itiraz edildiği, söz konusu 7 kararın; %85,71'inin itirazın reddi, %14,29'unun ise karar verilmesine yer olmadığı kararı ile sonuçlandığı görülmüştür (Şekil 3.24). Ayrıca söz konusu 7 Tahkim Kurulu

kararından 2'sine karşı taraflarca karar düzeltme yoluna müracaat edilmiş olup karar düzeltme taleplerinin 1'i reddedilmiş ve 1'i kabul edilmiştir (Şekil 3.25)

Sonuç olarak 2014-2018 yılları arasında voleybol branşında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının %25,78'i "kaba, müstehzi, küçük düşürücü hareket", %21,88'i "hakaret", %19,92'si "kasıtsız fiiller", %6,64'ü "kasıtlı fiiller" ve %6,64'ü "centilmenliğe aykırı hareket" olmak üzere en çok bu disiplin ihlallerine ilişkin olduğu görülmüştür (Şekil 3.19).

Voleybol branşında sporcular, antrenörler ile kulüp yönetici ve görevlileri hakkındaki disiplin uyuşmazlıklarının en çok "hakaret" ve "kaba, müstehzi, küçük düşürücü hareket" disiplin ihlallerine ilişkin olduğu tespit edilmiştir. Sporcular hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının %34,57'sinin, antrenörler hakkında %22,95'inin ve kulüp yönetici ve görevlileri hakkında %43,75'inin "hakaret" disiplin ihlaline ilişkin olduğu ayrıca; sporcular hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının %32,10'unun, antrenörler hakkında %49,18'inin ve kulüp yönetici ve görevlileri hakkında %25'inin "kaba, müstehzi, küçük düşürücü hareket" disiplin ihlaline ilişkin olduğu görülmüştür (Şekil 3.20; Şekil 3.22; Şekil 3.23). Voleybol Federasyonu Disiplin Talimatının "Hakaret" başlıklı 58 inci maddesinde, "Yarışma öncesinde, sırasında veya sonrasında görevli hakem, gözlemci, temsilci, saha komiseri ve Federasyon mensuplarına söven veya fiilen veya söz ile hakarete bulunanların cezalandırılacağı" belirtilmiştir. Disiplin Talimatının "Kaba, Müstehzi, Küçük Düşürücü Hareket" başlıklı 57 nci maddesinde ise, "Spor gezisi, kamp, kongre, kurs, seminer, konferans ve sair toplantı yerleri ile çalışma ve yarışma yerlerinde yönetici ve yetkili mercilere karşı spor disiplini ve terbiyesine aykırı harekette bulunanların suçları daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde ihtar cezası ile cezalandırılacağı; yarışmadan önce, yarışma sırasında veya yarışmadan sonra görevli hakemlere, gözlemci, temsilci, saha komiseri ve Federasyon mensuplarına kaba, müstehzi ve küçük düşürücü söz sarf eden veya bu kabil hareketlerde bulunanların cezalandırılacağı" belirtilmiştir. Kısacası müsabaka esnasında herhangi bir kişi veya

topluluğa hakaret içerikli söylemlerde bulunanlar ya da küfür edenlerin 58 inci madde kapsamında “hakaret” disiplin ihlalden; herhangi bir kişi veya topluluğa karşı el kol veya vücut hareketleriyle gerçekleştirilen küçük düşürücü hareketlerde bulunanlar veya sözler söyleyenlerin ise “kaba, müstehzi, küçük düşürücü hareket” disiplin ihlalden cezalandırıldıkları görülmüştür.

Spor kulüpleri hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının en çok %61,76 oranında “kasıtsız fiiller” ve %22,06 oranında “saha olayları” disiplin ihlallerine ilişkin olduğu tespit edilmiştir (Şekil 3.21). Kasıtsız fiiller, Voleybol Federasyonu Disiplin Talimatının 32 inci maddesinde, “Federasyon ile yetkili makam ve mercilere karşı yapmakla yükümlü olunan bir işlemin kasıtsız olarak yerine getirilmemesi veya eksik veya yanlış yerine getirilmesi, Federasyon ve yetkili merciler tarafından sorulan hususlara, istenilen izahata süresinde cevap verilmemesi veya eksik veya yanlış cevap verilmesi ile Federasyon, yetkili makam ve mercilere karşı yerine getirilen görevlerden dolayı müstehzi veya nazik olmayan şekilde hareket edilmesi” şeklinde tanımlanmıştır. Spor kulüpleri hakkında “kasıtsız fiiller” disiplin ihlalleri nedeniyle gerçekleştirilen disiplin yargılamasına gerekçe oluşturan eylemlerinin; spor kulüplerinin maddi imkansızlıklar, hava şartları, ülke genelindeki, sporcuların eğitim kısıtlamaları ve sakatlık gibi sebeplerle müsabakalara iştirak etmemeleri, Federasyon tarafından belirlenen salonlarda uyulması gerekli sponsorluk standartlarına uyulmaması ve TVF Yarışma Talimatında belirtilen teknik heyetin kıyafeti, forma ve forma reklamları konusunda Federasyon tarafından talimatlarla getirilen hükümlere uyma zorunluluğunun ihlal edilmesi gibi aykırılıkların oluşturduğu saptanmıştır.

Saha olayları, Disiplin Talimatının 44/1. maddesinde, “Spor çalışma ve yarışmalarının yapıldığı saha ve tesisler ile bunların eklenti ve çevresinde, yarışma mahalline gidiş-geliş güzergâhlarında müsabakanın zamanında başlamasına veya devamına veya tamamlanmasına engel veya duraklamasına sebep olan, güvenliği bozan, olay çıkarıcı, yangın, patlayıcı, yaralayıcı, madde kullanan veya bu maddeleri sahaya, tribünlere veya görevlilere atan, yaralama, yakıp yıkma, tahrip etme gibi

münferit veya toplu tecavüzlerde bulunmak” şeklinde tanımlanmıştır. Sahaya yabancı madde atılması, tribünlerde ses bombası atılması veya yanıcı veya yakıcı maddelerin kullanılması, seyircilerin sahaya girmesi ya da seyirciler, sporcular, antrenörler veya kulüp mensuplarının kavgaya karışmaları ve benzeri gerekçelerle müsabaka düzeninin bozulması hallerinde spor kulüplerinin, “saha olayları” disiplin ihlali nedeniyle cezalandırıldıkları tespit edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

- Atletizm branşında beş yıllık dönemde toplam 85 Disiplin Kurulu kararı verildiği; konu yönünden en çok dopingle mücadele kural ihlalleri konusunda inceleme yapıldığı; taraf yönünden en çok sporcular ve antrenörler hakkında yargılama yapıldığı; ceza yönünden ise en çok hak mahrumiyeti cezası ve müsabakadan men cezası verildiği görülmüştür.
- Basketbol branşında beş yıllık dönemde toplam 1749 Disiplin Kurulu kararı verildiği; konu yönünden en çok talimatlara aykırı hareket, kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit, çirkin ve kötü tezahürat ve seyirci olayları konularında inceleme yapıldığı; taraf yönünden en çok spor kulüpleri ve sporcular hakkında yargılama yapıldığı; ceza yönünden ise en çok para cezası ve ihtar cezası verildiği tespit edilmiştir.
- Voleybol branşında beş yıllık dönemde toplam 152 Disiplin Kurulu kararı verildiği; konu yönünden en çok kaba, müstehzi, küçük düşürücü hareket, hakaret ve kasıtsız fiiller konularında inceleme yapıldığı; taraf yönünden en çok sporcular ve spor kulüpleri hakkında yargılama yapıldığı; ceza yönünden ise en çok müsabakadan men cezası ve ihtar cezası verildiği saptanmıştır.

Sporcuların rakip oyuncular ile mücadele etmekten çok kendi derecelerini geliştirme konusunda çalıştığı ve bireysel olarak mücadele ettiği atletizmde, takım sporlarında yoğun olarak gerçekleşen disiplin ihlallerinden farklı konularda disiplin ihlallerinin gerçekleştiği görülmüştür. Örneğin atletizmde “saha olayları” ve “çirkin

ve kötü tezahürat” konularında herhangi bir disiplin ihlali gerçekleşmemişken en çok dopingle mücadele kural ihlalleri konusunda sporcular ve antrenörler hakkında disiplin yargılaması yapıldığı görülmüştür.

Basketbolda sporcular, kulüp yöneticileri, kulüp görevlileri ve antrenörler tarafından en çok gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin, “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit” konularında; voleybolda ise “hakaret” ve “kaba, müstehzi, küçük düşürücü hareket” konusunda olduğu tespit edilmekle her iki branşta da bu kişiler tarafından en çok gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin aynı konulara ilişkin olduğu ancak gerçekleşen ihlal sayıları arasında belirgin farklılıklar olduğu görülmüştür. Basketbolda sporcular hakkında “kişilik haklarına saldırı, hakaret ve tehdit” disiplin ihlaline ilişkin olarak 185; voleybolda ise aynı konulara ilişkin “hakaret” ve “kaba, müstehzi, küçük düşürücü hareket” disiplin ihlalleri konularında toplam 54 hüküm verilmiştir.

Spor kulüplerinin idari yapısı ve yönetimi, özellikle takım sporlarında spor faaliyetlerinin yürütülmesi açısından önemli bir role sahip olduğu göz önüne alındığında basketbol ve voleybol branşlarında spor kulüpleri hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasının karşılaştırmalı olarak incelenmesi önem arz etmektedir. Basketbolda spor kulüpleri tarafından en çok gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin, “talimatlara aykırı hareket”, “çirkin ve kötü tezahürat” ve “seyirci olayları” konularında; voleybolda ise “kasıtlı ve kasıtsız fiiller”, “saha olayları” ve “çirkin ve kötü tezahürat” konularında olduğu tespit edilmekle birlikte her iki branşta da spor kulüpleri tarafından en çok gerçekleştirilen disiplin ihlallerinin aynı konulara ilişkin olduğu görülmüştür.

Basketbolda spor kulüpleri hakkında “talimatlara aykırı hareket” disiplin ihlallerine ilişkin olarak 1106 hüküm verildiği; voleybolda ise aynı disiplin ihlallerine ilişkin “kasıtlı ve kasıtsız fiiller” konusunda spor kulüpleri hakkında 46 hüküm verildiği görülmüştür. Her iki branşta spor kulüpleri hakkında aynı konuda verilen

karar sayılarındaki farkın nedenleri; basketbolda spor kulüplerinin mücadele ettiği lig kategorisine göre uygulanacak olan, “Basketbol Süper Ligi Yönetim Esasları Talimatı, Sözleşmeli Basketbol Ligleri Yönetim Esasları Talimatı, Sözleşmesiz Basketbol Ligleri Yönetim Esasları Talimatı ve Basketbol Gençler Ligi Yönetim Esasları Talimatı” kapsamında spor kulüplerinin müsabakaların organizasyonu, tribünlerdeki oturma düzeni, genel anons sistemi, tanıtım ve medya, televizyon ve radyo canlı yayınları ve müsabakalardan görüntü alınması, reklam hakları ve kullanım standartları ile benzeri diğer konularda sıkı bir şekilde denetlenmesi ve ayrıca “Salon Standartları ve Güvenlik Talimatı” kapsamında müsabakaların oynanacağı tesislerle ilgili uyulması gerekli olan her türlü kural, standart ve uygulamalara aykırılık teşkil eden ihlallerinin olup olmadığının denetlenmesi neticesinde aykırılık tespit edilmesi halinde ilgili spor kulübünün, Federasyon Disiplin Kuruluna sevk edilerek disiplin cezası ile tecyize edilmesidir. Öte yandan voleybolda müsabakaların oynanacağı tesislerle ilgili uyulması gerekli olan kural standart ve uygulamalar konusunda “Salon Kullanım Güvenlik ve Akreditasyon Talimatı” yürürlükte bulunmaktadır ancak; belirtilen diğer konularda basketbolda olduğu şekilde kapsamlı düzenlemelerin bulunmadığı görülmüştür.

Basketbolda spor kulüpleri hakkında “çirkin ve kötü tezahürat” konusunda 311 ve “seyirci olayları” konusunda 290 hüküm verildiği; voleybolda ise aynı disiplin ihlallerine ilişkin olarak “çirkin ve kötü tezahürat” konusunda 5 ve “saha olayları” konusunda 15 hüküm verildiği görülmüştür. Belirtilen konularda her iki branş arasında spor kulüpleri hakkında verilen karar sayılarındaki farklılıkların nedenlerini tespit edebilmek için; ilgili branşlarda seyircilerin müsabakaları izleme sıklıkları, spor kulüplerinin seyirci sayıları ve yoğunlukları, ilgili spor dalında katılım sağlayan seyircilerin eğitim seviyesi, kültürel yapıları ve kişilik özellikleri, müsabakanın oynandığı stadyumda alınan güvenlik önlemleri gibi birçok farklı faktörün birlikte ele alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırma bulguları kapsamında belirlenen öneriler:

5.2.1. Araştırma Sonuçlarına İlişkin Öneriler

- Araştırmanın sonuçlarına göre atletizm, basketbol ve voleybol branşlarında en çok gerçekleşen disiplin ihlallerine ilişkin olarak disiplin ihlallerini gerçekleştiren taraflar bilgilendirilerek bilinçlendirilebilir ve bu ihlallerle ilgili federasyon disiplin talimatları geliştirilebilir.
- Spor kulübü, sporcu, antrenör, hakem, kulüp yöneticisi, kulüp görevlisi, resmi görevli, il temsilcisi ile diğer görevliler için düzenlenen disiplin ihlalleri ve cezaları, uluslararası spor federasyonlarının kurallarının izin verdiği ölçüde, federasyon disiplin talimatlarında aynı fiil için aynı disiplin cezası verilecek şekilde düzenlenebilir.
- Voleybol Federasyonu Disiplin Talimatı, günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenebilir. Örneğin TVF Disiplin Talimatında “hakaret” disiplin ihlali, ihlalin işlendiği taraflara göre değişen 35, 56, 58, 61 ve 70 inci maddelerde ayrı ayrı düzenlenmiştir ve Talimatın 57 nci maddesinde “hakaret” ile aynı anlamlara gelebilecek olan “kaba, müstehzî, küçük düşürücü hareket” ihlali düzenlenmiş olup bu şekildeki düzenlemeler disiplin cezası tayinini güçleştirmektedir.
- Ülkemizde spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümünde tahkim öncesi, arabuluculuk sistemi uygulanmamaktadır. Kanada örneğinde olduğu şekilde belirli konularda taraflara tahkim kuruluna itiraz öncesinde arabuluculuğa başvurma imkanının getirilmesi halinde, Tahkim Kurulunun iş yükü azaltılabilir.

- Günümüzde Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu, 59 bağımsız spor federasyonuna ait disiplin kurullarının kararlarına karşı ve 5 bağılı spor federasyonunun faaliyetlerinde meydana gelen disiplin ihlallerine ilişkin Merkez Spor Disiplin Kurulu tarafından verilen kararlara karşı Anayasanın 59 uncu maddesi kapsamında kesin yetkili olarak görev yapmaktadır. Toplam 64 spor federasyonu ve her bir spor federasyonuna bağılı, farklı spor dallarına ilişkin spor faaliyetlerinin organizasyon yapısının ve oyun kurallarının farklı olduğu ve spor disiplin yargılamasının ruhuna uygun olarak hızlı kararlar verilmesi gerektiği birlikte değerlendirildiğinde, yedi asıl ve yedi yedek üye ile görev yapan Tahkim Kurulunun üye sayısı arttırılarak yapısının güçlendirilmesi faydalı olabilir.
- Spor hukuku, uluslararası alanda meydana gelen yenilikler ve uluslararası spor federasyonlarının kurallarındaki değişiklikler nedeniyle sürekli olarak değişim ve gelişim içindedir. Bu nedenle spor hukukuna ilişkin uluslararası alanda meydana gelen yenilikler takip edilerek spor hukukunun yapısına uygun şekilde ulusal spor federasyonlarının kural ve uygulamaları geliştirilerek yenilenmesi fayda sağlayabilir.

5.2.2. Gelecekte Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Bu araştırmada atletizm, basketbol ve voleybol branşlarında gerçekleşen disiplin ihlalleri incelenmiş olup diğer spor branşlarında gerçekleşen disiplin ihlalleri de incelenerek ülke çapında her spor branşına göre gerçekleşen spor disiplin ihlallerinin sıklıkları araştırılabilir.
- Araştırma kapsamında ilgili spor branşlarında en çok gerçekleşen disiplin ihlallerine ilişkin olarak, bu ihlali gerçekleştiren taraflarla ikili görüşmeler sağlanarak nitel araştırmalar yapılabilir ve bu kişilere ilişkin disiplin ihlallerini

gerçekleştirme nedenleri araştırılarak bu ihlalleri azaltmaya yönelik öneriler geliştirilebilir.

- Araştırmada spor disiplin yargılamasına ilişkin Tahkim Kurulu kararının kesinleşmesi neticesinde iç hukuk yolları tüketilmiş olan federasyon disiplin kurulu kararları incelenmiştir. Gelecekte yapılacak araştırmalarda Tahkim Kurulu kararına itiraz edilmesi ile başlayan ve spor disiplin yargılamasının uluslararası boyutunu oluşturan CAS kararları ve İsviçre Federal Mahkemesi kararları incelenebilir.

ÖZET

Spor Hukuku Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları

Bu araştırmanın amacı, Atletizm Federasyonu, Basketbol Federasyonu ve Voleybol Federasyonu Disiplin Kurulu kararları ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu kararlarına ilişkin spor hukuku disiplin uyuşmazlıklarının incelenmesidir.

Araştırmada nitel araştırma türlerinden, doküman incelemesi yöntemi kullanılarak Atletizm, Basketbol ve Voleybol Federasyonlarına ait 2014-2018 yılları arasında verilen Disiplin Kurulu kararları; disiplin ihlali, disiplin ihlalini gerçekleştiren taraf, hükmedilen disiplin cezaları ve Tahkim Kuruluna itiraz edilen dosyalar kategorize edilerek süreklilik gösteren konular sonuçları itibariyle sınıflandırılarak incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre atletizmde en çok sporculara ilişkin dopingle mücadele kural ihlalleri konusunda; basketbolda en çok spor kulüplerine ilişkin talimatlara aykırı hareket konusunda; voleybolda ise en çok sporculara ilişkin hakaret konusunda disiplin yargılaması yapıldığı görülmüştür. En çok hükmedilen disiplin cezaları yönünden bakıldığında ise atletizmde hak mahrumiyeti cezası, basketbolda para cezası ve voleybolda müsabakadan men cezalarının verildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak gerçekleşen disiplin ihlallerinin konusu, ceza alan taraf ve hükmedilen ceza yönünden bireysel spor dallarından olan atletizm ile takım sporlarından olan basketbol ve voleybol branşları arasında belirgin farklılıklar olduğu görülmüştür. Takım sporlarından olan basketbol ve voleybol branşlarında ihlal sayıları farklı olmasına karşın ceza alan taraf kategorilerine göre en çok gerçekleşen disiplin ihlali türlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor Disiplin Yargılaması, Spor Federasyonları, Spor Hukuku Uyuşmazlıkları, Tahkim

SUMMARY

Sports Law Disputes and Resolutions

The aim of this research is to examine disciplinary disputes in sports law regarding the decisions of the Discipline Committee of the Athletics Federation, Basketball Federation and Volleyball Federation and the Arbitration Committee decisions of the Ministry of Youth and Sports.

In the research, qualitative research types using document analysis method, is used among qualitative research method the disciplinary committee decisions of the Athletics, Basketball and Volleyball Federations between 2014 and 2018; the disciplinary violation, disciplinary offender, disciplinary penalties and the files filed against the Arbitration Board are examined according to their results. According to the results of the study, in athletics, the most common issues regarding the anti-doping rules violations are; in basketball, the most common issues contrary to the instructions regarding sports clubs; in volleyball, it was seen that disciplinary proceedings were made mostly on insulting athletes. In terms of disciplinary penalties, which are the most dominated, it is found that the deprivation penalty in athletics, fines in basketball and out of competition penalties for volleyball are given.

As a result, it is seen that there are distinctive differences between which is one of the individual sports athletics and team sports basketball and volleyball branches in terms of the subject of disciplinary violations, the punished party and penalties. Although the number of violations in the basketball and volleyball branches, which are one of the team sports is different, the disciplinary violation types that are the most common according to the categories of the parties receiving penalty are similar.

Keywords: Arbitration, Sport Disciplinary Trial, Sports Federations, Sports Law Disputes

KAYNAKLAR

ACET M (2003). Futbolda Şiddeti Etkileyen Sosyal Faktörler. Ankara: Ankara Emniyet Müdürlüğü Basımevi.

ALLEN J, TAYLOR J, DİMEO P, DİXON S, ROBINSON L (2015). Predicting elite Scottish athletes' attitudes towards doping: examining the contribution of achievement goals and motivational climate. *Journal of Sports Sciences*, **33(9)**, 899-906.

AMSTERDAM J V, OPPERHUIZEN A, HARTGENS F (2010). Adverse health effects of anabolic-androgenic steroids. *Regulatory Toxicology and Pharmacology*, **57(1)**, 117-23.

Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2018, 9 Temmuz) *Resmi Gazete*. (Sayı: 30473 3. Mükerrer).

Anayasa Mahkemesi 2.7.2009 tarih ve E: 2006/118, K: 2009/107 sayılı kararı. (2010, 19 Mart) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27526).

Anayasa Mahkemesi 16.1.2014 tarih ve E: 2013/77, K: 2014/4 sayılı kararı. (2015, 4 Mart) *Resmi Gazete*. (Sayı: 29285).

Antrenör Eğitim Yönetmeliği. (2019, 14 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 30978).

ASKER S (2017). 1982 Anayasası'nın 59. Maddesi Bağlamında Spor Tahkim Kurulu Kararlarının Denetimi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anayasa Hukuku Bilim Dalı, Ankara.

ASLAN Z, ALTINDAĞ H (2019). Bağımsız spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliği sorunu. *İstanbul Spor Hukuku Dergisi*, **1(1)**, 181-188.

AYANOĞLU T (2008). Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunun İşlevi ve Kararlarının Niteliği. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, **74**.

Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. (2012, 19 Temmuz) *Resmi Gazete*. (Sayı: 28358).

BAĞLAN A M (2015). Sporda Uluslararası Tahkim Yargılaması ve Türkiye’de Hukuki Durum. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018, 15 Temmuz) *Resmi Gazete*. (Sayı: 30479).

BAŞTÜRK F (2017). Uluslararası Spor Federasyonlarında İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü: FIFA ve FIBA Örneği. Ankara: Turhan Yayınevi.

Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun. (2008, 19 Temmuz) *Resmi Gazete*. (Sayı: 26931).

Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik. (2009, 28 Mayıs) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27241).

Boks Branşının Profesyonel Spor Dalı Olarak Tespit Edilmesine İlişkin Olur. (2008). Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

BOZKURT M N (2009). Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Milletlerarası Tahkim Yoluyla Çözümü. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Devletler Özel Hukuku Bilim Dalı, Ankara.

CASELL C, SYMON G (2004). Essential Guide To Qualitative Methods In Organizational Research. (1st Ed.), Sage Publications.

CEM Ç (2012). Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.

Code of Sports-related Arbitration. (2019). Erişim adresi: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Code_2019__en_.pdf

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018, 10 Temmuz) *Resmi Gazete*. (Sayı: 30474).

CURTIS F (2017). Controversies In Law And Sport. Common Ground Research Networks.

DIETZ P, ULRICH R, DALAKER R, STRIEGEL H, FRANKE AG, LIEB K, SIMON P (2013). Associations between physical and cognitive doping—a cross-sectional study in 2.997 triathletes. *PLoS One*, **8(11)**.

.

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. (2019, 7 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 30971).

DONELLAN L (2016). Dispute resolution in Irish sport: the courts as reluctant interlopers. *Entertainment and Sports Law Journal*, **14(1)**, 1-15.

Dopingle Mücadele Sözleşmesi. (1989). Avrupa Konseyi.

Dopingle Mücadele Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun. (1993, 21 Mart) *Resmi Gazete*. (Sayı: 21531).

EKŞİ N (2015). Spor Tahkim Hukuku. İstanbul: Beta Yayıncılık.

ERKEKLİ T (2017). Spor Hukukunda Tahkim ve Uluslararası Tahkim Mahkemesi (C.A.S.). Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Gaziantep.

ERKİNER K (2010). Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi. (Genişletilmiş 2. Baskı). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.

ERKİNER K (2014). Spor Hukuku Yazıları. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.

ERTAŞ Ş, PETEK H (2005). Spor Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınları.

ERTEN P (2019). Spor uyuşmazlıklarının çözümünde tahkim ve Türk futbol tahkiminde güncel gelişmeler. *İstanbul Spor Hukuku Dergisi*, **1(2)**, 123-137

ESENDAL N (2014). Spor hukuku uyuşmazlıklarında arabuluculuk uygulamasının Türk hukuku ve Cas kuralları açısından karşılaştırılması. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, **4(1)**, 149-174.

Fédération Internationale de Basketball Association General Statutes. (2019, 29 Ağustos). Erişim adresi: <http://www.fiba.basketball/documents/fiba-general-statutes.pdf>

Fédération Internationale de Basketball Association Internal Regulations Book 3 Players and Officials. (2019, 14 Eylül). Erişim adresi: <http://www.fiba.basketball/internal-regulations/book3/players-and-officials.pdf>

Fédération Internationale de Basketball Association Internal Regulations Book 4 Players and Officials. (2019, 28 Ağustos). Erişim adresi: <http://www.fiba.basketball/internal-regulations/book4/anti-doping.pdf>

FİŞEK K (2003). Spor Yönetimi. İstanbul: YGS Yayınları.

FOSTER K (2012). Is There a Global Sports Law? *Lex Sportiva: What is Sports Law?* Editör Siekmann R C R, Soek J, 35-52.

Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun. (1959, 9 Mayıs) *Resmi Gazete*. (Sayı: 10201).

Gelir Vergisi Kanunu. (1961, 6 Ocak) *Resmi Gazete*. (Sayı: 10700).

Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyet Raporu. (2018). Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2011, 8 Haziran) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27958 Mükerrer).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği. (2005, 8 Temmuz) *Resmi Gazete*. (Sayı: 25869).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İl Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği. (1990, 6 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 20717).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sportif Müsabaka ve Gösteri Hasılatının Dağıtımına Dair Yönetmelik. (2004, 5 Ağustos) *Resmi Gazete*. (Sayı: 25544).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği. (2004, 16 Haziran) *Resmi Gazete*. (Sayı: 25494).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Müşavirleri Atanma ve Çalıştırma Yönetmeliği. (2001, 26 Ekim) *Resmi Gazete*. (Sayı: 24565).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi Hakkında Yönetmelik. (2009, 13 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27431).

Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu. (1986, 21 Mayıs) *Resmi Gazete*. (Sayı: 19120).

GODIN P D (2017). Sport mediation: mediating high- performance sports disputes. *Negotiation Journal*, **33(1)**, 25-51.

Golf Branşının Profesyonel Spor Dalı Olarak Tespit Edilmesine İlişkin Olur. (2018). Gençlik ve Spor Bakanlığı.

GÜLŞEN R (2013). Spor Hukuku. (2. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.

GÜNDOĞDU F (2019). Türkiye futbol federasyonu tahkim kurulu yargılamasının adil yargılanma hakkı bakımından değerlendirilmesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. **140**, 141-170.

HANSTAD D V, SIMITH A, WADDINGTON I (2008). The establishment of the world anti-doping agency: a study of the management of organizational change and unplanned outcomes. *International Review for the Sociology of Sport*, **43(3)**, 227-249.

HOFF D (2015). The significance of social learning processes for doping use in the elite sport environment: an interview study of AAS-using athletes. *School of Social Work, Lund University*, **2(2)**.

<https://www.sinerjimevzuat.com.tr/kullaniciGiris.jsf?dswid=1643>, (Erişim tarihi: 19.11.2019)

<http://www.tdmk.org.tr/tarihce/>, (Erişim tarihi:17/12/2019).

<https://www.wada-ama.org/en/who-we-are>, (Erişim tarihi:17/12/2019).

Hukuk Muhakemeleri Kanunu. (2011, 4 Şubat) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27836).

JOWETT S (2003). When the ‘honeymoon’ is over: a case study of a coach–athlete dyad in crisis. *The Sport Psychologist*, **17(4)**, 444-460.

JOWETT S, COCKERILL I M (2003). Olympic medallists’ perspective of the athlete–coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, **4(4)**, 313–331.

Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik. (2002, 3 Mayıs) *Resmi Gazete*. (Sayı: 24744).

KARAOĞLU E (2017). Spor Hukukunun Temel Kavramları ve Sportif Alanda Doğabilecek Hukuki İhtilaflar. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kick Boks Branşının Profesyonel Spor Dalı Olarak Tespit Edilmesine İlişkin Olur. (2007). Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

KOCA M (2011). 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler. *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu*. Editör: Şahin C, Özgenç İ, Üzülmüş İ. 47-80. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KOCASAKAL H Ö (2013). Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

KOÇAK T E (2007). Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, İstanbul.

KÖSE H A (2010). Avrupa Birliği Hukuk Sisteminin Spor Hukukuna Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Spor Hukuku Programı, İstanbul.

Kurumlar Vergisi Genel Tebliği. (2007, 3 Nisan) *Resmi Gazete*. (Sayı: 6482).

Kurumlar Vergisi Kanunu. (2006, 21 Haziran) *Resmi Gazete*. (Sayı: 26205).

KUSHIDA Y (2015). How a dispute body can make a contribution to the enhancement of sport. *International Sports Law Review Pandektis*, **11(1-2)**, 215-219.

KÜÇÜKGÜNGÖR E. Türk hukukunda sporcuların hukuki durumu. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, **2(1-2)**.

LENTILLON K V, HAGGER M S, HARDCASTLE S (2012). Health and doping in elite-level cycling. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, **22(5)**, 596-606.

LI Z, QIAO Y (2015). A study on the application of general principles of law in court of arbitration for sport. *International Sports Law Review Pandektis*, **11(1/2)**, 229-241.

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. (2015, 17 Nisan) *Resmi Gazete*. (Sayı: 29329).

Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik. (2011, 12 Mayıs) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27932).

MITTEN M J, OPIE H (2012). "Sports Law": Implications for the Development of International, Comparative, and National Law and Global Dispute Resolution. T.M.C.Asser Press.

NAFZIGER J A R (1996). International sports law as a process for resolving disputes. *International and Comparative Law Quarterly*, **45(1)**, 131-149.

NTOUMANİS N, NG J Y, BARKOUKIS V, BACKHOUSE S (2014). Personal and psychosocial predictors of doping use in physical activity settings: a meta-analysis. *Sports Medicine*, **44(11)**, 1603-1624.

ÖZBEK O, DOĞANER S (2019). Doping in sports: athletes' and coaches' views. *International Journal of Sports, Exercise & Training Sciences*, **5(4)**, 163-174.

ÖZDEMİR M S (2012). FIBA ve FIFA Uygulamaları Açısından Oyucular Ve Kulüpler Arasında Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları ve Basketbol Tahkim Yargılaması (BAT). *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av.Atilla Elmas Armağanı*. Editör: Çağlar C, Baykal H G, Çağatay B, Aybers A, 659-671. Ankara: Ankara Barosu.

ÖZELÇİ E (2010). Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

PACHANDA V (2012). The importance of arbitration sports the court of arbitration for sport "the emerging 'lex sportiva'" the indian perspective''. *International Sports Law Review Pandektis*, **9(3-4)**, 259-267.

PETRÓCZİ, A, AIDMAN E (2008). Psychological drivers in doping: the life-cycle model of performance enhancement. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, **3(7)**.

PHILIPPE R A, SEILER R (2006). Closeness, co-orientation and complementarity in coach-athlete relationships: what male swimmers say about their male coaches. *Psychology of Sport and Exercise*, **7**, 159-171.

PITSCH W, EMRICH E (2012). The frequency of doping in elite sport: results of a replication study. *International Review for the Sociology Sport*, **47(5)**, 559-580.

PITSCH W, EMRICH E, KLEIN M (2016). Doping in elite sports in Germany: results of a www survey. *European Journal for Sport and Society*, **4(2)**, 89-102.

POCZWARDOWSKI A, SHERMAN C, HENSCHEN K P (1998). A sport psychology service delivery heuristic: building on theory and practice. *The Sport Psychologist*, **12(2)**, 191-207.

Poomse spor dalına ilişkin görüşler. (2017). İstanbul: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi.

REEB M (2014). La du Tribunal Arbitral du Sport (TAS), in, Sport und Recht. Basel: Schulthess.

REILLY L (2012). Introduction to the court of arbitration for sport (CAS) & the role of national courts in international sports disputes, an Symposium. *Journal of Dispute Resolution*, (1-5), 62-81.

SCHROTER H, STUDZINSKI B, DIETZ P, ULRICH R, STRIEGEL H, SIMON P (2016). A Comparison of the cheater detection and the unrelated question models: a randomized response survey on physical and cognitive doping in recreational triathletes. *Plos One*, 11(5).

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu, 3289 Sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 179 ve 181 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname. (1989, 2 Mart) *Resmi Gazete*. (Sayı: 20096).

Spor Disiplin Yönetmeliği. (2019, 13 Temmuz) *Resmi Gazete*. (Sayı: 30830).

Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği. (2009, 12 Şubat) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27139).

Spor Genel Müdürlüğü Sözleşmeli Spor Uzmanı ve Antrenör Çalıştırılması Hakkında Yönetmelik. (1991, 22 Şubat) *Resmi Gazete*. (Sayı: 20794).

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. (2012, 28 Ocak) *Resmi Gazete*. (Sayı: 28187).

Spor Genel Müdürlüğü Tesislere Ad Verme Yönetmeliği. (2011, 30 Haziran) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27980).

Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik. (2010, 3 Kasım) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27748).

Sporcu Lisans, Vize ve Transfer Yönetmeliği. (2019, 14 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 30978).

Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun. (2004, 28 Nisan) *Resmi Gazete*. (Sayı: 25455).

Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşme. (2005). Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü.

Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşmeye Katılımımızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun. (2007, 18 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 26734).

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun. (2011, 14 Nisan) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27905).

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik. (2012, 22 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 28505).

STRIEGEL H, SIMON P, FRISCH S (2006). Anabolic ergogenic substance users in fitness-sports: a distinct group supported by the health care system. *Drug and Alcohol Dependence*, **81(1)**, 11-19.

STRIEGEL H, ULRICH R, SIMON P (2010). Randomized response estimates for doping and illicit drug use in elite athletes. *Drug and Alcohol Dependence*, **106(2-3)**, 230–232.

SUNAY H (2017). Spor Yönetimi. Ankara: Gazi Kitabevi.

ŞEN E, ÖZDEMİR B (2012). Şike. İstanbul: Yargın Hukuk Yayınları.

TAYADE M C, LATTİ R G (2017). Doping in sports: physiology review. *Medworld –Asia International Publishers*, **2(3)**, 5-10.

Tenis Branşının Profesyonel Spor Dalı Olarak Tespit Edilmesine İlişkin Olur. (2013). Gençlik ve Spor Bakanlığı.

Türk Medeni Kanunu. (2001, 8 Aralık) *Resmi Gazete*. (Sayı: 24607).

Türkiye Atletizm Federasyonu Ana Statüsü. (2013, 15 Ocak) *Resmi Gazete*. (Sayı: 28529).

Türkiye Atletizm Federasyonu Disiplin Talimatı. (2015, 23 Aralık). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Basketbol Federasyonu. (2019). Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu 2014-2018 Yılları Kararları. Ankara.

Türkiye Basketbol Federasyonu Ana Statüsü. (2014, 1 Ekim) *Resmi Gazete*. (Sayı: 29136 mükerrer).

Türkiye Basketbol Federasyonu Basketbol Disiplin Talimatı. (2017, 28 Eylül). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Basketbol Federasyonu Dopingle Mücadele Yönergesi. (2015, 30 Aralık). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türk Borçlar Kanunu. (2011, 4 Şubat) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27836).

Türkiye Basketbol Federasyonu İl Temsilciliği Yönergesi. (2012, 14 Aralık). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Basketbol Federasyonu Hakemler Talimatı. (2018, 17 Ağustos). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Basketbol Federasyonu Müsabaka Görevlileri Yönergesi. (2016, 24 Mayıs). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Basketbol Federasyonu Salon Standartları ve Güvenlik Talimatı. (2017, 9 Ağustos). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Basketbol Federasyonu Sözleşmeli Basketbolcular Lisans, Tescil ve Transfer Talimatı. (2018, 13 Temmuz). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Basketbol Federasyonu Temsilciler Talimatı. (2018, 17 Ağustos). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982, 9 Kasım) *Resmi Gazete*. (Sayı: 17863 Mükerrer).

Türkiye Dopingle Mücadele Protokolü. (2011). Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ve Spor Genel Müdürlüğü Örgütü.

Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı. (2019, 20 Mart). Erişim adresi: <http://www.tdmk.org.tr/wp-content/uploads/2016/03/T%C3%BCrkiye-Dopingle-Mucadele-Talimati-2017.pdf>

Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Disiplin Talimatı. (2017, 11 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı. (2009, 11 Haziran). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Menajerleri İle Çalışma Talimatı. (2015, 9 Haziran). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Müsabaka Talimatı. (2018, 9 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Futbol İl Temsilcisi ve İl Tertip Komiteleri Talimatı. (2006, 5 Ağustos) *Resmi Gazete*. (Sayı: 26250).

Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun. (2009, 16 Mayıs) *Resmi Gazete*. (Sayı: 27230).

Türkiye Futbol Federasyonu Merkez Hakem Kurulu Talimatı. (2019, 8 Mayıs). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı. (2016, 11 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Teknik Adamların Eğitimi ve Sınıflandırılması Talimatı. (2016, 16 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Temsilciler Kurulu Talimatı. (2017, 11 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı. (2019, 17 Haziran). Erişim adresi: <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>

Türkiye Kick Boks Federasyonu Ana Statüsü. (2014, 3 Nisan) *Resmi Gazete*. (Sayı: 28961).

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü. (2007). Erişim adresi: http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/526985_tmok_tuzuk_2017.pdf

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ve İstanbul Barosu. (2013). 6222 Sayılı Kanunun Uygulama Sorunları Ve Çözüm Yolları Konulu Paneli. İstanbul.

Türkiye Voleybol Federasyonu Ana Statüsü. (2014, 22 Nisan) *Resmi Gazete*. (Sayı: 28980 mükerrer).

Türkiye Voleybol Federasyonu Disiplin Talimatı. (2009, 22 Nisan). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Federasyonlar/28/3/Federasyonlar>

ULRICH R, POPE JR, HARRISON G, CLERET L, PETROCZI A, NEPUSZ T, SCHAFFER J, KANAYAMA, G, COMSTOCK R D, SIMON P (2018). Doping in two elite athletics competitions assessed by randomized-response surveys. *Sports Medicine*, **48(1)**, 211-219.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi Antlaşması. (1984). Erişim adresi: http://www.olimpiyat.comitei.org.tr/Upload/Menu/624923_ioc_antlasmasi.pdf

USLU F (2016). Spor Hukuku Dersleri. Ankara: Adalet Yayınevi.

WAGNER U (2011). towards the construction of the world anti-doping agency: analyzing the approaches of fifa and the iaaf to doping in sport. *European Sport Management Quarterly*, **11(5)**, 445-470.

World Anti Doping Code. (2015). Erişim adresi: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/wada_anti-doping_code_2019_english_final_revised_vl_linked.pdf

World Taekwondo Federation Standing Procedures for Taekwondo Competition at Olympic Games. (2015, 15 Eylül). Erişim adresi: <http://www.worldtaekwondo.org/wp-content/uploads/2016/10/WTF-Standing-Procedures-for-Taekwodno-Competition-at-Olympic-Games-Sept.-15-2015.pdf>

World Taekwondo Federation Statutes. (2019, 14 Mayıs). Erişim adresi: <http://www.worldtaekwondo.org/wp-content/uploads/2019/08/WORLD-TAEKWONDO-STATUTES-IN-FORCE-AS-OF-MAY-14-2019.pdf>

YILDIRIM A, ŞİMŞEK H (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (Genişletilmiş 9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ek-1. Atletizm Federasyonu İzni

TÜRKİYE ATLETİZM FEDERASYONU BAŞKANLIĞI

Sayı : 10421102-125.99-E.122044

23.01.2020

Konu : Dinçer ÇERİBAŞ'ın Tez Çalışma İzni

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 21.01.2020 tarih ve 23757613-302.01.08.E.835 sayılı yazınız.

Enstitünüz Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri tezli yüksek lisans programı öğrencisi Dinçer ÇERİBAŞ'ın tez projesi kapsamında Federasyonumuz Disiplin Kurulunun 2014-2018 yılları arasındaki kararlarına ilişkin inceleme talebiniz Federasyon Başkanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

 e-imzalıdır

Fahrettin YILDIZ
Genel Sekreter

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres: Balgat Mh. Osmanlı Cd. 25/2 Çankaya/ANKARA
Telefon No: (312) 309 19 61 Faks No: (312) 309 19 70
Elektronik Ağ: www.taf.org.tr E-Posta: admin@taf.org.tr

Bilgi için: Pelin ÖZCAN
Büro Personeli

Ek-2. Voleybol Federasyonu İzni

TÜRKİYE VOLEYBOL FEDERASYONU BAŞKANLIĞI

Sayı : 37689096-125.99-E.119404

23.01.2020

Konu : Dinçer Çeribaş hk.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 22.01.2020 tarihli ve 67241463-835 sayılı yazınız.

Enstitünüz Spor Bilimleri Anabilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri tezli yüksek lisans programı öğrencisi Dinçer ÇERİBAŞ' ın Federasyonumuz Disiplin Kurulunun 2014-2018 yılları arasındaki kararlarına ilişkin inceleme yapması tarafımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

 e-imzalıdır
Av. Nihal İŞÇİ
Genel Sekreter

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : ZOYMWWCNXLFWOCACKWW Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gib-eimzali-belge-dogrulama>

Adres: Emniyet Mah. Milas Sok. No:9/A 06560 Yenimahalle-Ankara

Telefon No: (312) 221 40 40 Faks No: (312) 221 40 10

Elektronik Ağ: www.tvf.org.tr E-Posta: info@tvf.org.tr

Bilgi için: Merve Burcu İLHAN

Kurum Avukatı

Telefon No: (312) 221 40 40-1404

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

İsim : Dinçer Çeribaş
Doğum yeri : Mersin
Doğum tarihi : 07 Ağustos 1985
İş Adresi : T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Gen. Müd.
İş Unvanı : Avukat
Medeni Hali : Bekâr
E-mail Adresi : dincerceribas@gmail.com

Akademik Durumu:

Yüksek Lisans : Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi / 2019
Lisans : Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi / 2008
Lise : Marmaris Halıcı Ahmet Urkay Anadolu Lisesi / 2003

Bilimsel Etkinlikleri:

- Sporda Müsabaka Güvenliği ve Tahkim Paneli (2015), İstanbul.
- SIGA Sporda Dürüstlük Küresel İttifakı Genel Kurulu (2016), Lizbon.
- Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Semineri (2017), Antalya.
- Arabuluculukta İdarenin Temsili Semineri (2018), Ankara.
- Spor Güvenliği Çalıştayı (2018), İstanbul.
- Suçun Önlenmesinde İşbirliği Çalıştayı (2018), Ankara.
- ÇERİBAŞ D, ÖZBEK O (2018), Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Kararlarının İncelenmesi, Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, Muğla. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
- ÇERİBAŞ D, ÖZBEK O (2019), Bağımsız Spor Federasyonları Disiplin Yargılaması: Basketbol Federasyonu Örneği, 2. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, Muğla. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
- Spor Turizmi Çalıştayı (2019), Antalya.
- Spor Kulüpleri ve Federasyonları Çalıştayı (2020), Ankara.

İş Deneyimleri:

Serbest Avukat	Mersin	2009 - 2011
Avukat	Kemerköy Elek.Ür.ve Tic.AŞ.Gen.Müd.	2011 - 2015
Den. Kur. Üyesi	Boks Federasyonu	2015 - 2016
Avukat	Spor Gen. Müd. Hukuk Müşavirliği	2015 - 2018
Den. Kur. Üyesi	Yelken Federasyonu	2016 - Halen
Seçim Kom. Üyesi	Kaykay Federasyonu	2017
Seçim Kom. Üyesi	Hava Sporları Fed.1.Olağan G.K.	2017
Seçim Kom. Üyesi	Triatlon Federasyonu Olağanüstü G.K.	2018
Avukat	GSB Hukuk Hizmetleri Gen. Müd.	2018 - Halen

